

Medlemmer i Fauske kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Onsdag 14. februar 2024 kl 09.00

Møtested: Møterom Finneidfjellet, underetg administrasjonsbygget

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/24	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 07. des 2023
02/24	Rapport forvaltningsrevisjon: Ettervern i barneverntjenesten
03/24	Dialog med revisor
04/24	Risiko- og vesentlighetsvurdering – grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon / plan for eierskapskontroll
05/24	Orienteringer
06/24	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (tlf 41 21 20 00)

Valnesfjord, 06. februar 2024

Per Kristen Løkås (s)
Leder kontrollutvalget

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 01/24

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 07. des 2023

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Protokoll fra kontrollutvalgets møte 07. desember 2023

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 07. desember 2023 godkjennes.

Røkland, 06. februar 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – FAUSKE KONTROLLUTVALG

Møtedato: Torsdag, 07. desember 2023 kl 09.00 – 13.00

Møtested: Møterom Finneidfjellet, administrasjonsbygget

Saksnr.: 25/23 – 34/23

Til stede:

Per Kristen Løkås, leder
Audun Dahl, nestleder
Kathrine Moan Larsen, medlem
Remi Pedersen, medlem
Marit Stemland, medlem

Forfall:

Varamedlemmer:

Ingen.

Øvrige:

Fra administrasjonen:

- Kommunedirektør Ellen B. Lundberg og
- Økonomileder Mads Sandvik, sak 26/23

Fra Salten kommunerevisjon IKS:

- Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Jonny Riise
- Forvaltningsrevisor Mariell Myhre
- Forvaltningsrevisor Synne Skoglund

Fra Salten Kontrollutvalgsservice KO:

- Utvalgssekretær Ronny Seljeseth

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent. Sak 32/23 ble behandlet før sak 26/23.

Merknader:

Leder Per Kristen Løkås opplyste at han ved tiltredelse av vervet i kontrollutvalget også sitter i styret til Siso Vekst AS, der også Fauske kommune er eier. Han vil tre ut av vervet ved ordinær generalforsamling. Ved eventuelle saker som angår selskapet direkte vil habilitetsvurderinger gjøres.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
25/23	Orientering om saker fra forrige valgperiode – Utvalgets arbeid i den kommende perioden
26/23	Orientering om status for økonomi og regnskap
27/23	Rapport forvaltningsrevisjon: Trygt skolemiljø
28/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon: Oppfølging av politiske vedtak
29/23	Engasjementsbrev 2023-2027 fra revisor
30/23	Dialog med revisor
31/23	Virksomhetsplan 2024
32/23	Møteplan 2024
33/23	Orienteringer
34/23	Eventuelt

25/23 Orientering om saker fra forrige valgperiode – Utvalgets arbeid i den kommende perioden

Forslag til vedtak:

Saken legges frem til orientering og drøfting.

Omforent forslag til vedtak:

Saken tas til orientering. Kontrollutvalgssekretariatet bes på vegne av kontrollutvalget å utforme et brev til ordfører og tilby informasjon om kontrollutvalgets virksomhet for kommunestyret.

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering. Kontrollutvalgssekretariatet bes på vegne av kontrollutvalget å utforme et brev til ordfører og tilby informasjon om kontrollutvalgets virksomhet for kommunestyret.

26/23 Orientering om status for økonomi og regnskap

Kommunedirektør Ellen B. Lundberg og økonomileder Mads Sandvik møtte fra administrasjonen for å gi en orientering og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

27/23 Rapport forvaltningsrevisjon: Trygt skolemiljø

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Trygt skolemiljø er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten innen tredje kvartal 2024.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Trygt skolemiljø er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten innen tredje kvartal 2024.

28/23 Bestilling av forvaltningsrevisjon: Oppfølging av politiske vedtak

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Oppfølging av politiske vedtak» slik det er beskrevet i prosjektplan datert 22.11.2023.

Innenfor rammen av forvaltningsrevisjonens formål gir kontrollutvalget revisor fullmakt til å foreta justeringer av de fastsatte problemstillingene ved behov. Kontrollutvalget ber revisor fortløpende rapportere til kontrollutvalget om fremdriften og om det er gjort endringer i prosjektets problemstillinger.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Oppfølging av politiske vedtak» slik det er beskrevet i prosjektplan datert 22.11.2023.

Innenfor rammen av forvaltningsrevisjonens formål gir kontrollutvalget revisor fullmakt til å foreta justeringer av de fastsatte problemstillingene ved behov. Kontrollutvalget ber revisor fortløpende rapportere til kontrollutvalget om fremdriften og om det er gjort endringer i prosjektets problemstillinger.

29/23 Engasjementsbrev 2023-2027 fra revisor

Forslag til vedtak:

1. Fauske kontrollutvalg tar engasjementsbrev av 5.10.2023 for revisjon av Fauske kommune til etterretning.
2. Ved endringer i kommunen eller hos revisor, som tilsier at det er behov for nytt engasjementsbrev, sendes nytt brev i løpet av valgperioden.
3. Kontrollutvalget tar til orientering at det arbeides med avtale mellom kontrollutvalg og revisjon, bl.a med avklaring av omfang av og frister for leveranse. Utvalget kommer tilbake til behandling av avtalen i senere møte.
4. Kontrollutvalget viser til engasjementsbrevets formulering om at «De økonomiske forhold mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver er behandlet i en egen avtale». Brev fra revisor datert 21.11.2023 viser til at kostnadene for den enkelte kommune etter avtale skal baseres på samme nivå som i 2003, men med justering ved bruk av en kommunal deflator. Utvalget ber Salten kommunerevisjon IKS redegjøre skriftlig om hvilket omfang av leveranse av revisjonstjenester (regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) til Fauske kommune som lå til grunn i 2003, sammenlignet med 2023.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Fauske kontrollutvalg tar engasjementsbrev av 5.10.2023 for revisjon av Fauske kommune til etterretning.
2. Ved endringer i kommunen eller hos revisor, som tilsier at det er behov for nytt engasjementsbrev, sendes nytt brev i løpet av valgperioden.
3. Kontrollutvalget tar til orientering at det arbeides med avtale mellom kontrollutvalg og revisjon, bl.a med avklaring av omfang av og frister for leveranse. Utvalget kommer tilbake til behandling av avtalen i senere møte.
4. Kontrollutvalget viser til engasjementsbrevets formulering om at «De økonomiske forhold mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver er behandlet i en egen avtale». Brev fra revisor datert 21.11.2023 viser til at kostnadene for den enkelte kommune etter avtale skal baseres på samme nivå som i 2003, men med justering ved bruk av en kommunal deflator. Utvalget ber Salten kommunerevisjon IKS redegjøre skriftlig om hvilket omfang av leveranse av revisjonstjenester (regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) til Fauske kommune som lå til grunn i 2003, sammenlignet med 2023.

30/23 Dialog med revisor

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Fauske kommune tar dialog med revisor til orientering.

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Fauske kommune tar dialog med revisor til orientering. Kontrollutvalget registrerer at revisor har valgt kontraktsoppfølging ved innleie av helsepersonell som tema for årets etterlevelseskontroll.

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget i Fauske kommune tar dialog med revisor til orientering. Kontrollutvalget registrerer at revisor har valgt kontraktsoppfølging ved innleie av helsepersonell som tema for årets etterlevelseskontroll.

31/23 Virksomhetsplan 2024

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets virksomhetsplan for 2024 vedtas som forelagt. Planen oversendes kommunestyret til informasjon.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalgets virksomhetsplan for 2024 vedtas som forelagt. Planen oversendes kommunestyret til informasjon.

32/23 Møteplan 2024

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2024:

- onsdag 14. februar
- onsdag 24. april
- onsdag 22. mai
- onsdag 11. september
- torsdag 14. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2024:

- onsdag 14. februar
- onsdag 24. april

- fredag 24. mai
- onsdag 11. september
- torsdag 14. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2024:

- onsdag 14. februar
- onsdag 24. april
- fredag 24. mai
- onsdag 11. september
- torsdag 14. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

33/23 Orienteringer

Sekretariatet orienterte om dokumenter vedlagt innkallingen.

34/23 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Fauske, den 07. desember 2023

Ronny Seljeseth
Referent.

Utskrift sendes:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Fauske kommune v/ ordfører og kommunedirektør,
Salten kommunerevisjon IKS

SAK 02/24

Rapport forvaltningsrevisjon: Ettervern i barneverntjenesten

Saksgang:
Kontrollutvalget**Møtedato:**
14.02.2024**Vedlegg:**

- a) Salten kommunerevisjon IKS, 30. januar 2024: Forvaltningsrevisjon Fauske kommune. Ettervern i barneverntjenesten.
- b) Salten kommunerevisjon IKS, 23. januar 2023: Prosjektplan Ettervern i barneverntjenesten.

Bakgrunn:

Prosjektet er bestilt av det forrige kontrollutvalget i møte 02.02.2023, sak 06/23. Vedlagt er prosjektplan som lå til grunn for kontrollutvalgets bestilling. Formålet med prosjektet var å få svar på om barneverntjenesten i Fauske kommune overholder regler og retningslinjer knyttet til ettervern og sørger for at alle som har rett til det får tilbud om ettervern. Videre at ettervernet planlegges og gjennomføres på en måte som er egnet til å gi brukerne tilstrekkelig oppfølging. Ut fra dette ble det avledet følgende problemstilling:

I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

Rapporten leveres i henhold til vedtatt plan høst/vinter 2023 og etter rapportert fremdrift til utvalget. Planlagt timebruk var ca 350 timer. Undersøkelsens datagrunnlag baserer seg på dokumentstudier, intervjuer med barnevernleder og saksbehandlere, og gjennomgang av ettervernsaker. Revisjonskriteriene er i hovedsak hentet fra barnevernsloven, forvaltningsloven og kommuneloven. For fullstendige utledede revisjonskriterier vises til vedlegg 2 i rapporten.

Revisjonen har gjennomgått dokumenter knyttet til ettervernsaker for å undersøke hvordan arbeidet med disse gjøres i praksis, og hvordan det dokumenteres. Under gjennomføringen av revisjonen hadde barneverntjenesten fem aktive ettervernsaker. I gjennomgangen er det sett på kontakt og informasjon før ettervern, samtykke, kartlegging, enkeltvedtak og innholdet i

dette, plan for tiltak og oppfølging og kontakt med andre instanser. Det er også sett på saker med vedtak om å avslå eller avslutte ettervern. Samlet er det brukt informasjon om ulike stadier i en ettervernsak knyttet til 17 ungdommer.

Undersøkelsen er avgrenset til å gjelde ettervern som tiltak. Det er dermed ikke sett på øvrige tiltak som gis av barneverntjenesten, eller prosessene med bekymringsmeldinger, undersøkelser eller omsorgsovertakelser.

Revisors funn og vurderinger

Revisor har gjort vurderinger knyttet til hver av de operasjonaliserte revisjonskriteriene som er satt opp. Det er gjort vurderinger om informasjon til ungdommen, samtykke, ungdom som takker nei, behov, medvirkning og enkelttiltak, oppfølging, avslag og avslutning, samarbeid med andre instanser og internkontroll.

- Barneverntjenesten skal ta kontakt med ungdom som har tiltak fra barneverntjenesten i god tid før 18-årsdagen for å gi tilpasset informasjon om ettervern.

Revisjonen vurderer at tjenesten har praksis på å gi informasjon til alle ungdommer som mottar tiltak. Hva som er «god tid», vil variere på bakgrunn av ungdommens behov for tiltak og andre forhold. Data i undersøkelsen gir ikke et klart bilde av tjenestens praksis, men gir under tvil en positiv konklusjon på kriteriet, og legger da vekt på at tjenesten har etablerte rutiner som i utgangspunktet vurderes egnet til å sikre dette. Gjennom intervjuene er det sannsynliggjort en felles praksis hvor den enkelte saksbehandler forsøker å tilpasse informasjonen slik at ungdommene skal forstå hva ettervern er.

- Barneverntjenesten skal innhente samtykke fra ungdommen dersom vedkommende ønsker ettervern.

Revisjonen konkluderer med at tjenesten innhenter samtykke fra ungdommen dersom de ønsker ettervern, men at det mangler en ensartet rutine og praksis. I de aktive sakene er dette tilsynelatende ivaretatt gjennom en påtegning i vedtaket om at ungdommen har samtykket. De ansatte vet at det må foreligge samtykke. Revisjonen har ikke grunnlag til å tvile på at ungdommene både er informert om at de må samtykke og at de faktisk har samtykket til ettervern, da tiltakene forutsetter samarbeid med ungdommen. Dette er likevel vanskelig å se ut fra dokumentasjonen i sakene, ut over en påtegning i enkeltvedtaket. Hensynet til notoritet tilsier at et slikt samtykke bør være skriftlig.

- Barneverntjenesten skal informere ungdom som takker nei til ettervern om adgangen til å ombestemme seg, og kontakte disse innen ett år etter at alle tiltak er avsluttet for å høre om de likevel ønsker å motta tiltak.

Her fremkommer det at tjenesten har en etablert praksis på området og kriteriet anses oppfylt.

- Barneverntjenesten skal i samarbeid med ungdommen kartlegge den unges situasjon og behov for ettervern, og i god tid vurdere om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak etter fylte 18 år, og fatte enkeltvedtak om å videreføre eller erstatte tiltak som oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold.

Det konkluderes med at tjenesten kartlegger ungdommens situasjon og behov for ettervern i samarbeid med ungdommen og at det i god tid vurderes om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak. Det er likevel påpekt noen mindre svakheter i rutiner og praksis som kan forbedres.

Det slås også fast at tjenesten fatter enkeltvedtak når tiltak videreføres eller erstattes, men at disse ikke fullt ut oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold.

- Barneverntjenesten skal utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdommen, og endre planen dersom ungdommens behov tilsier det.

Her fremkommer det at tjenesten har en etablert praksis på området, og at denne i hovedsak følges. Kriteriet anses oppfylt.

- Barneverntjenesten skal fatte enkeltvedtak dersom ettervern skal avslås eller avsluttes, som oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold.

Vedtatt fattes, men disse oppfyller ikke fullt ut forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold. Det gis en anbefaling om styrking av begrunnelse i vedtak.

- Barneverntjenesten skal i samråd med ungdommen undersøke om det er behov for tiltak eller tjenester fra øvrige hjelpeinstanser, og formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom ungdommen ønsker det.

Revisjonens undersøkelser viser at kriteriet er oppfylt.

- Barneverntjenesten skal ha en systematisk internkontroll, og
 - ha utarbeidet en beskrivelse av barneverntjenestens hovedoppgaver, mål og organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt
 - ha gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, og utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder
 - ha nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern
 - ha et system som avdekker avvik og som sikrer at disse følges opp
 - sørge for at de ansatte får nødvendig opplæring og veiledning til å utføre arbeidet med ettervern.

Revisjonen konkluderer med at barnverntjenesten har utarbeidet en beskrivelse av hovedoppgaver, og organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt. Det er ikke utarbeidet mål for tjenesten.

Videre slås det fast at det ikke er gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, og utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder. Tjenesten har nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern. Tjenesten vurderes å ikke ha et fullverdig system for å avdekke avvik og sikre at disse følges opp. Det vurderes at de ansatte får nødvendig opplæring og veiledning til å utføre arbeidet med ettervern.

Som helhet konkluderes det med at tjenesten har noe å gå på når det kommer til systematikken i internkontrollen.

Revisors konklusjon og anbefalinger

Det er funnet enkelte avvik knyttet til arbeidet med ettervern, men revisor skriver at manglene som er påpekt ikke er av en slik alvorlighetsgrad at helhetsinntrykket trekkes veldig ned. Delkonklusjonene er i stor grad positive. Konklusjonen er derfor at Fauske kommune i stor grad ivaretar krav i regelverket om ettervern. Det gis noen anbefalinger som er ment å styrke rutiner og praksis:

- Barneverntjenesten bør vurdere å definere et utgangspunkt for hva som er i «god tid» i sine rutiner, eller på annen måte sikre at alle ungdommer med tiltak får informasjon om ettervern i «god tid». Det må videre sikres at vurdering av behov for ettervernstiltak gjøres i «god tid» for ungdommer som samtykker til ettervern.

- Barneverntjenesten bør etablere rutine og enhetlig praksis på å innhente skriftlig samtykke fra ungdommer som ønsker ettervern.
- Barnverntjenesten må sikre at enkeltvedtak fullt ut oppfyller forvaltningsloven og barnevernslovens krav, og bør gjennomgå sine rutiner knyttet til utarbeidelse og kvalitetssikring av disse.
- Barneverntjenesten bør etablere en hovedregel for hvor ofte tiltaksplanene i ettervernsakene skal evalueres.
- Barneverntjenesten bør som et ledd i internkontrollen kartlegge og vurdere områder hvor det er fare for manglende oppfyllelse av regelverket (risikovurdering), og utarbeide tiltak for å følge opp risikoområder.
- Barneverntjenesten bør vurdere å gjennomgå rutine- og prosedyrehåndboken, og eventuelt gjennomføre omstruktureringer og revideringer for å gjøre denne til et bedre arbeidsverktøy.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren gir uttrykk for at rapporten fremstår å være i overensstemmelse med sin kjennskap til området, og at informasjonen i rapporten synes å være relevant, dekkende og korrekt sett opp mot problemsstillingen. Anbefalingene vil bli tatt med i kommunens forbedringsarbeid. Kommunedirektørens kommentar er i sin helhet lagt ved som rapportens vedlegg 1.

Vurderinger:

Kontrollutvalget har bestilt en forvaltningsrevisjon om ettervern i barneverntjenesten basert på prosjektplan datert 23.01.2023. I prosjektplanen ble det bestemt at revisjonen skulle gjøre vurderinger om nødvendige rutiner for ettervern, forberedelse av ettervern, utredning og vurdering av behovet for ettervern, oppfølging av unge som takker nei til ettervern, evaluering og avslutning av etterverntiltak, vedtak, tiltaksplan, medvirkning og barnets beste, kontakt med barna, dokumentasjon, kontakt med og koordinering av tiltak i andre deler av hjelpeapparatet og individuell plan. Momentene anses grundig belyst i rapporten sett opp mot problemstillingen som kontrollutvalget har valgt for undersøkelsen. Salten kommunerevisjon vurderes derfor å ha gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport i samsvar med bestillingens innhold.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon §5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjoner blir fulgt opp. Det er naturlig i en oppfølging at man ser til revisjonens anbefalinger og om disse er implementert i tjenesten. Det må likevel poengteres at rapporten er gjennomgående positiv og anbefalingene i så måte er ment å styrke en del av tjenesten som allerede kan anses velfungerende. Det kan derfor være tilstrekkelig å utforme et vedtak som gir et visst handlingsrom for tjenesten til å foreta egne vurderinger.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Ettervern i barneverntjenesten er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger og vurdere at disse innarbeides i tjenesten.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp innen ett år

Røklund, 06. februar 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon – Fauske kommune
Fuosko suohkan

Ettervern i barneverntjenesten

Januar 2024

FORORD

Salten kommunerevisjon IKS har på grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Fauske kommune gjennomført en undersøkelse knyttet til ettervern i barneverntjenesten. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen.

Forvaltningsrevisjon er en pålagt oppgave etter kommunelovens § 23-2. Forvaltningsrevisjon innebærer å utføre systematiske undersøkelser av den kommunale tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold, og gjennomfører forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder. Vi har fire forvaltningsrevisorer med erfaringsbakgrunn fra både offentlig- og privat virksomhet.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med *NKRF – kontroll og revisjon i kommunene* sin standard for forvaltningsrevisjon RSK 001. Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Vi har i forkant av og underveis i undersøkelsen vurdert vår egen uavhengighet overfor Fauske kommune. Vi er ikke kjent med at det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Fauske kommune og barneverntjenesten for godt samarbeidet under undersøkelsen!

Bodø, 30.01.2024

Synne Skoglund
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

Malin Bruun
Medvirkende forvaltningsrevisor

Bjørn Vegard Gamst
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Innhold

FORORD	2
Sammendrag	5
1. Innledning	6
1.1 Retten til ettervern – en oversikt	6
1.2 Om barneverntjenesten i Fauske kommune	7
1.3 Formål og problemstilling	7
1.4 Avgrensning av undersøkelsen	8
1.5 Revisjonskriterier	8
1.6 Begreper	9
2. Metode	9
2.1 Generelt	9
2.2 Bruk av kilder i rapporten	10
2.2.1 Dokumentgjennomgang	10
2.2.2 Intervju og samtaler	10
2.2.3 Gjennomgang av saker	11
2.3 Kvalitetssikring og verifiseringsprosesser	12
3. I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?	13
3.1 Informasjon til ungdommen	13
3.1.1 Revisjonskriterium	13
3.1.2 Fakta	13
3.1.3 Vurdering	15
3.1.4 Delkonklusjon	16
3.2 Samtykke	16
3.2.1 Revisjonskriterium	16
3.2.2 Fakta	16
3.2.3 Vurdering	17
3.2.4 Delkonklusjon	17
3.3 Ungdom som takker nei	17
3.3.1 Revisjonskriterium	17
3.3.2 Fakta	17
3.3.3 Vurdering	18
3.3.4 Delkonklusjoner	19
3.4 Vurdering av behov, medvirkning og enkeltvedtak	19
3.4.1 Revisjonskriterier	19

3.4.2 Fakta	19
3.4.3 Vurdering	22
3.4.4 Delkonklusjoner	23
3.5 Oppfølging	23
3.5.1 Revisjonskriterium	23
3.5.2 Fakta	23
3.5.3 Vurdering	25
3.5.4 Delkonklusjoner	25
3.6 Avslag og avslutning.....	25
3.6.1 Revisjonskriterium	25
3.6.2 Fakta	25
3.6.3 Vurdering	27
3.6.4 Delkonklusjon	28
3.7 Samarbeid med andre instanser	28
3.7.1 Revisjonskriterium	28
3.7.2 Fakta	28
3.7.3 Vurdering	29
3.7.4 Delkonklusjoner	29
3.8 Internkontroll.....	30
3.8.1 Revisjonskriterier	30
3.8.2 Fakta	30
3.8.3 Vurdering	34
3.8.4 Delkonklusjoner	37
4. Oppsummering og konklusjon	37
5. Anbefalinger	38
6. Kommunedirektørens uttalelse	39
7. Referanser	40
8. Vedlegg	41
Vedlegg 1 - Kommunedirektørens uttalelse	42
Vedlegg 2 - Utledning av revisjonskriterier – ettervern i barneverntjenesten.....	43

Sammendrag

I denne undersøkelsen har vi sett på Fauske kommunes arbeid med ettervern i barneverntjenesten. Formålet med undersøkelsen har vært å få svar på om barneverntjenesten i Fauske kommune overholder regler og retningslinjer knyttet til ettervern, og sørger for at alle som har rett til det får tilbud om ettervern. Videre at ettervernet planlegges og gjennomføres på en måte som er egnet til å gi brukerne tilstrekkelig oppfølging.

Undersøkelsen tar sikte på å svare ut følgende problemstilling:

I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

Undersøkelsens datagrunnlag baserer seg på dokumentstudier, intervjuer med barnevernleder og saksbehandlere, og gjennomgang av ettervernsaker. Revisjonskriteriene er i hovedsak hentet fra barnevernsloven og kommuneloven.

Når vi ser på våre vurderinger og delkonklusjoner samlet, ser vi at det er funnet enkelte avvik knyttet til arbeidet med ettervern. De manglene vi har pekt på er imidlertid ikke av en slik alvorlighetsgrad at helhetsinntrykket trekkes veldig ned. Delkonklusjonene våre er i stor grad positive, og oppsummert ser vi at tjenesten i stor grad ivaretar krav knyttet til ettervern.

Rapporten konkluderer med at barneverntjenesten i Fauske kommune i stor grad ivaretar krav i regelverket om ettervern.

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner slik de kommer frem i rapporten her, gir vi følgende anbefalinger:

1. Barneverntjenesten bør vurdere å definere et utgangspunkt for hva som er i «god tid» i sine rutiner, eller på annen måte sikre at alle ungdommer med tiltak får informasjon om ettervern i «god tid». Det må videre sikres at vurdering av behov for ettervernstiltak gjøres i «god tid» for ungdommer som samtykker til ettervern.
2. Barneverntjenesten bør etablere rutine og enhetlig praksis på å innhente skriftlig samtykke fra ungdommer som ønsker ettervern.
3. Barneverntjenesten må sikre at enkeltvedtak fullt ut oppfyller forvaltningsloven og barnevernslovens krav, og bør gjennomgå sine rutiner knyttet til utarbeidelse og kvalitetssikring av disse.
4. Barneverntjenesten bør etablere en hovedregel for hvor ofte tiltaksplanene i ettervernsakene skal evalueres.
5. Barneverntjenesten bør som et ledd i internkontrollen kartlegge og vurdere områder hvor det er fare for manglende oppfyllelse av regelverket (risikovurdering), og utarbeide tiltak for å følge opp risikoområder.

6. Barneverntjenesten bør vurdere å gjennomgå rutine- og prosedyrehåndboken, og eventuelt gjennomføre omstruktureringer og revideringer for å gjøre denne til et bedre arbeidsverktøy.

Anbefalingene er rettet mot barneverntjenesten, men vi vil presisere at det er *kommunen* som er ansvarlig for å sikre at oppgavene i barnevernsloven utføres.¹ Kommunedirektøren er videre ansvarlig for internkontrollen.²

1. Innledning

1.1 Retten til ettervern – en oversikt

Barneverntjenesten har ansvar for å gi hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nødvendig på grunn av barnets omsorgssituasjon eller atferd. Dette gjøres blant annet ved bruk av hjelpetiltak som kan bidra til positiv endring hos barnet eller familien. Ungdom som har hatt hjelpetiltak fra barneverntjenesten før de fylte 18 år, kan fortsette å få hjelpetiltak frem til de fyller 25 år. Dette kalles ettervern, og følger av barnevernsloven § 3-6. For at hjelpetiltak skal videreføres eller erstattes av andre tiltak når ungdommen fyller 18 år, må ungdommen ha behov for hjelp eller støtte fra barneverntjenesten til en god overgang til voksenlivet. Videre må ungdommen samtykke til videre tiltak.

Begrunnelsen for å gi barnevernstiltak til ungdom over 18 år, er å bidra til at ungdom med barnevernserfaring skal få nødvendig hjelp og støtte i overgangsfasen til en selvstendig voksentilværelse. Mange ungdommer med barnevernserfaring har et mer sårbart familienettverk enn ungdommer flest og kan ha behov for hjelp, støtte og veiledning som andre ungdommer får fra foreldre og nettverk. Kjernen i ettervernstilbudet handler derfor om å gi støtte, råd og veiledning.³

Barneverntjenesten skal ta kontakt med ungdommen angående ettervernstiltak i god tid før ungdommen fyller 18 år. Dette skal bidra til å skape forutsigbar og nødvendig dialog om temaet så tidlig som mulig, og gi grunnlag for å kunne vurdere om tiltak skal videreføres eller erstattes. Ungdom med erfaring fra barnevernet vil ofte ha behov for hjelp fra ulike instanser. Dersom ungdommen ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

Det er ungdommens behov som er avgjørende for retten til ettervern, og barneverntjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om tiltaket bør opphøre. Barneverntjenesten skal utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdom.

¹ Barnevernsloven § 15-2

² Kommuneloven § 25-1

³ Saksbehandlingsrundskrivet s. 186

1.2 Om barneverntjenesten i Fauske kommune

Barneverntjenesten i Fauske kommune er en del av enheten Familiens hus som er lokalisert sentralt på Fauske. I tillegg til barneverntjenesten, er PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste), helsestasjon og skolehelsetjeneste også del av Familiens hus.⁴ Under gjennomføringen av undersøkelsen hadde barneverntjenesten 14 ansatte.

Tjenesten er delt i to team; undersøkelsesteamet og tiltaksteamet. Hvert team ledes av hver sin fagleder. Undersøkelsesteamet jobber i all hovedsak med undersøkelsessaker og har også ansvar for mottak av nye bekymringsmeldinger. Tiltaksteamet overtar saker fra undersøkelsesteamet når de de har gjennomført undersøkelse, og det er vurdert at det er behov for å igangsette tiltak. Teamet ivaretar tjenestens tiltaksarbeid, blant annet i form av veiledning og kurs. Det er en egen familieveileder knyttet til dette teamet.

Tjenesten hadde gjennom 2021 ni ungdommer som mottok ettervernstiltak, i 2022 hadde de 13 ungdommer. Tjenesten hadde samlet 81 og 100 barn med tiltak (alle typer) i henholdsvis 2021 og 2022. På tidspunktet for gjennomgang av saker til denne revisjonen (oktober 2023) hadde tjenesten fem aktive ettervernsaker.

1.3 Formål og problemsstilling

Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Fauske kommune 02.02.2023 i sak 06/23, i samsvar med Fauske kommune sin plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2019-2023. Formålet med prosjektet er å få svar på om barneverntjenesten i Fauske kommune overholder regler og retningslinjer knyttet til ettervern og sørger for at alle som har rett til det får tilbud om ettervern. Videre at ettervernet planlegges og gjennomføres på en måte som er egnet til å gi brukerne tilstrekkelig oppfølging.

Med bakgrunn i formålet har vi utarbeidet følgende problemstilling:

I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

Slik vi forstår problemsstillingen handler denne om barneverntjenestens regeletterlevelse. Dette innebærer at vi må undersøke tjenestens rutiner og praksis på ettervernsområdet, og vurdere dette opp mot lovkravene. Vi har også tolket problemsstillingen til å inkludere barneverntjenestens system for å sikre regeletterlevelse; altså internkontrollen. I undersøkelse av internkontrollen, vil systemet som er etablert i stor grad gjelde for alle oppgaver i tjenesten, og ikke spesifikt ettervern. Delen som omhandler internkontroll, vil dermed til dels gå noe ut over temaet ettervern. Vi har imidlertid gjort en avgrensning av vår undersøkelse av internkontrollen. Dette redegjør vi for i neste punkt.

⁴ <https://www.fauske.kommune.no/familiens-hus.512799.no.html>

I del 3 er rapporten i hovedsak bygget opp etter ettervernets saksgang. Avslutningsvis i del 3 ser vi på internkontrollen.

1.4 Avgrensning av undersøkelsen

Undersøkelsen er avgrenset til å gjelde ettervern som tiltak. Vi vil dermed ikke se på øvrige tiltak som gis av barneverntjenesten, eller prosessene med bekymringsmeldinger, undersøkelser eller omsorgsovertakelser.

I undersøkelse av internkontroll, er dette begrenset til internkontrollen innad i barneverntjenesten. Kommunedirektøren opplyste under oppstartsmøtet at kommunen nå arbeider for å få i gang med en forbedret og mer helhetlig, systematisert og risikobasert internkontroll. Slik vi har forstått det, er dette arbeidet i første omgang påbegynt i kommuneledelsen for å analysere modenhetsnivået⁵ i internkontrollen på overordnet nivå. På bakgrunn av dette har vi i all hovedsak undersøkt hvordan internkontrollen fungerer *innad* i barneverntjenesten. Vi mener dette, i tillegg til å svare på undersøkelsens problemsstilling, kan gi god informasjon om hvordan barneverntjenestens allerede etablerte internkontroll kan implementeres i et helhetlig system. Revisjonskriterier tilknyttet internkontroll er likevel hentet fra kravene i kommuneloven § 25-1, men systemet er ikke undersøkt helt opp til kommunedirektørnivå. I tillegg har vi tatt med et krav om opplæring og veiledning som følger av barnevernsloven § 15-2. På noen områder vil data knyttet til internkontrollen gjelde for hele tjenesten, ikke bare teamet som jobber med ettervern. Internkontrollrutinene på økonomiområdet er ikke undersøkt, da dette ikke favnes av undersøkelsens problemsstilling.

1.5 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal bli vurdert opp mot. Revisjonskriteriene danner grunnlaget revisjonen trenger for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det området som skal revideres. Kriteriene er utledet fra autoritative kilder i samsvar med kravene i gjeldende standard for forvaltningsrevisjon.

I dette prosjektet er revisjonskriteriene i hovedsak hentet fra barnevernsloven (bvl.), forvaltningsloven (fvl.) og kommuneloven (kompl.). Kriteriene er presentert innledningsvis under hvert tema. Utledningen til revisjonskriteriene følger i sin helhet som vedlegg 2 til rapporten.

Ny barnevernslov trådte i kraft 01.01.2023. Vesentlige endringer knyttet til ettervern, som eksempelvis endring av øvre aldersgrense fra 23 til 25 år, hadde allerede tredd i kraft før dette. Ny barnevernslov medførte dermed ikke store endringer knyttet til ettervern, men det ble blant annet innført nye krav til innhold i enkeltvedtak. Vi har lagt ny barnevernslov til

⁵ KS veileder «Orden i eget hus» s. 40

grunn i revisjonskriteriene, men vil likevel vurdere vedtak som er datert før 01.01.2023 etter gammelt lovverk. Vi vil presisere dette underveis i rapporten der det er relevant.

Kriteriene er ikke nødvendigvis uttømmende for ethvert krav som stilles til alle sider av arbeidet innenfor området. Kriteriene er oppstilt etter revisjonens vurdering av hva som er det sentrale på området, basert på en vurdering av virksomhetens egenart og regelverket den forvalter.

1.6 Begreper

I rapporten vil vi som hovedregel bruke ordet «ungdom» om umyndige/myndige personer som får tilbud om, eller som mottar ettervernstiltak fra barneverntjenesten.

Vi vil bruke enten tittel «barnevernskonsulent» eller «saksbehandler» når vi viser til ansatte i barneverntjenesten som ikke er ledere.

«Familia» er barneverntjenestens saksbehandlingssystem. En del av arbeidet, som ikke knytter seg til spesifikke dokumenter som for eksempel enkeltvedtak, dokumenteres ved bruk av «journalnotat» i Familia.

2. Metode

2.1 Generelt

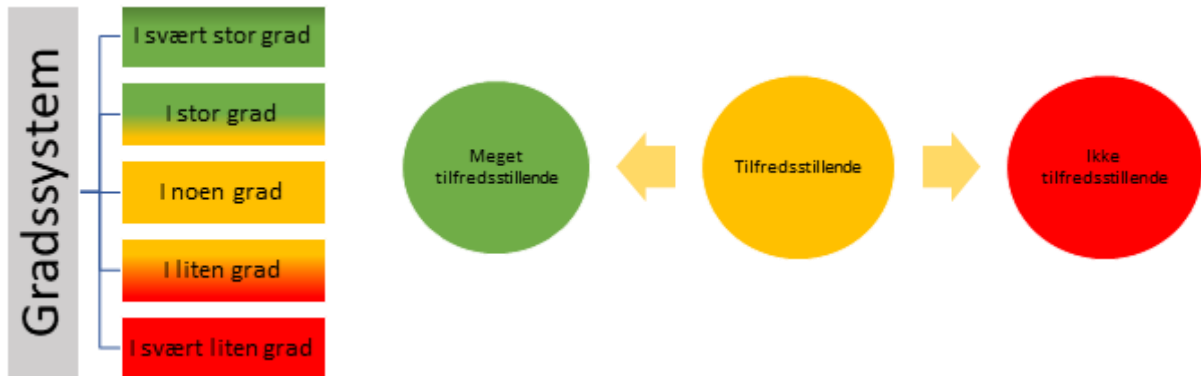
Denne undersøkelsen er gjennomført i henhold til NKRF⁶ sin Standard for Forvaltningsrevisjon, RSK001. Standarden angir hva som er god kommunal revisjonsskikk innen forvaltningsrevisjonsfeltet, og består av krav og anbefalinger knyttet til hvordan prosjekter innen forvaltningsrevisjon skal gjennomføres.

Kommunedirektøren ble informert om kontrollutvalgets bestilling ved oppstartbrev 12.06.2023. Revisors kontaktperson i gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen har vært barnevernleder i Fauske kommune. Oppstartsmøte for forvaltningsrevisjonen ble avholdt 23.08.2023.

I henhold til standarden skal revisor innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne besvare prosjektets problemstillinger og å gjøre velbegrunnede vurderinger. Vi har benyttet data fra ulike kilder, og brukt ulike innsamlingsmetoder for å sikre et faktagrunnlag med høyest mulig grad av gyldighet og pålitelighet.

⁶ For mer informasjon om NKRF; <https://www.nkrf.no/>

Vi vurderer at dataene vi har innhentet for å besvare problemstillingene er relevante. At data fra flere forskjellige kilder peker mot den samme konklusjonen viser, etter vår vurdering, at dataene i rapporten er pålitelige. Samlet sett mener vi at datagrunnlaget gir et tilfredsstillende pålitelig og gyldig grunnlag for våre vurderinger og konklusjoner. Konklusjonen i rapporten relaterer seg til gradssystemet nedenfor:

2.2 Bruk av kilder i rapporten

2.2.1 Dokumentgjennomgang

I forvaltningsrevisjonen har vi innhentet informasjon og dokumentasjon fra barneverntjenesten. Fullstendig litteraturliste er å finne under punkt 6. Barneverntjenestens egen rutine- og prosedyrehåndbok har vært sentral i gjennomgangen, i tillegg til dokumenter knyttet til organisering og ansvarsfordeling i tjenesten.

2.2.2 Intervju og samtaler

Revisjonen har videre innhentet informasjon gjennom intervju med utvalgte personer i barneverntjenesten.

Følgende intervjuer er gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen:

- Intervju med barnevernleder
- Intervju med fire barnevernkonsulenter på barneverntjenestens tiltaksteam

De fire ansatte utgjorde samtlige barnevernkonsulenter på tiltaksteamet på tidspunktet for intervjuet. Det ble valgt å gjøre intervju med disse og barnevernleder da de samlet kunne gi revisjonen et bilde av barneverntjenestens praksis, i tillegg til rutiner og organisering av internkontrollen. På tidspunktet for gjennomføring av intervju hadde barneverntjenesten nylig ansatt ny fagleder for tiltaksteamet. Faglederen tiltrådte stillingen samme uke som intervjuene ble gjennomført, og det ble ikke vurdert som hensiktsmessig å gjennomføre

intervju med vedkommende da hun ville ha lite kjennskap til tjenestens rutiner og praksis. Videre ble det ikke vurdert som nødvendig å gjennomføre intervju med enhetsleder for Familiens hus og andre ledere over barnevernlederen. Dette ble gjort ut fra informasjon vi fikk under oppstartsmøtet om påbegynt arbeid i kommuneledelsen knyttet til internkontrollen. Vi viser til avsnitt 1.4 om avgrensning.

2.2.3 Gjennomgang av saker

Vi har gjennomgått dokumenter knyttet til ettervernsaker for å undersøke hvordan arbeidet med disse gjøres i praksis, og hvordan det dokumenteres.

Under gjennomføringen av revisjonen hadde barneverntjenesten fem aktive ettervernsaker. Vi har gjennomgått disse i barneverntjenestens saksbehandlingssystem Familia. I gjennomgangen har vi sett på kontakt og informasjon før ettervern, samtykke, kartlegging, enkeltvedtak og innholdet i dette, plan for tiltak og oppfølging og kontakt med andre instanser.

I og med at tidspunktet for informasjon og oppstart av ettervern i flere saker ligger et stykke tilbake i tid, fant vi det utfordrende å finne informasjon om dette i systemet. For å undersøke tiden i forkant av ettervern så vi derfor på sakene til ungdom som på tidspunktet for gjennomgangen ville fylle 18 år i løpet høsten 2024, rundt ett år etter vår gjennomgang. Disse kunne søkes opp etter fødselsår i saksbehandlersystemet og vi så på fem ungdommer. I disse sakene har vi sett på overskrifter i ungdommens journal for å se om ettervern var tatt opp med ungdommen, og tok stikkprøver av notater, referater og liknende dokumenter. Vi så også på om ungdommen hadde plan for fremtidige tiltak.

På forespørsel har barneverntjenesten oversendt oss sine fem siste vedtak om å avslutte ettervern, og vedtak om å avslå ettervern som er fattet i perioden 2021-2023. Avslutningsvedtakene er fra perioden desember 2022 til juli 2023. Vi har fått oversendt to vedtak om avslag på ettervern, det ene fra 2021 og det andre fra 2023. I gjennomgangen av vedtakene har vi sett på grunnlaget for avslutning/avvisning og hvorvidt kravene til enkeltvedtak er oppfylt.

Som presisert i punkt 1.5 er det ikke alle krav etter ny barnevernslov som kan legges til grunn for vedtak som er datert før ny lov trådte i kraft. Kravet om å vise hvordan hensynet til familiebånd, er nytt i ny lov, og kan dermed ikke legges til grunn for vedtak fattet før 01.01.2023. De øvrige kravene til begrunnelse, som er redegjort for i utledningen til revisjonskriteriene, vil gjelde for alle vedtak. Vi vil presisere hvilke krav som er lagt til grunn underveis i rapporten der dette er relevant. Vi har ikke sett på innholdet i de enkelte hjelpetiltakene, eller vurdert om disse er egnet sett opp mot hvilken hjelp ungdommen trenger. Dette er vurderinger som krever barnevernfaglig kompetanse og kjennskap til sakene som revisor ikke har mulighet til å sette seg inn i innenfor prosjektets grenser.

Samlet har vi informasjon om ulike stadier i en ettervernsak knyttet til 17 ungdommer. Vår saksgjennomgang gir ikke fullstendig oversikt over arbeidet med ettervern i disse sakene, da vi ikke har gjennomgått alle dokumenter i hver sak. En gjennomgang av hver enkelt sin journal eller postliste var ikke hensiktsmessig med tanke på ressursbruk. Vi vurderer likevel at gjennomgangen gir tilstrekkelig oversikt over tjenestens behandlingspraksis for ettervernsaker, til å svare ut våre kriterier.

2.3 Kvalitetssikring og verifiseringsprosesser

Denne forvaltningsrevisjon er gjennomført og kvalitetssikret etter kravene i RSK 001 og revisjonens interne kvalitetssikringssystem for forvaltningsrevisjon.

Alle fakta som brukes i rapporten er enten hentet fra skriftlig materiale fra kommunen, eller gjennom muntlig overleverte fakta som er verifisert av kilden. Intervjuene er verifisert samtidig med gjennomføringen ved at det som er referatført under intervjuet har blitt lest opp for intervjuobjektet. Intervjuobjektet er gitt mulighet til å korrigere og/eller ta ut opplysninger i referatet. Muntlige opplysninger fra oppstartsmøtet er verifisert av kommunedirektøren på e-post.

Da vi vurderer at den løpende verifiseringen under datainnhenting er egnet til å sikre tilstrekkelig pålitelige data, har vi ikke ansett det som nødvendig å sende rapportens faktagrunnlag til ytterligere verifisering hos kommunen. I forbindelse med at utkast til rapport ble oversendt til kommunedirektøren for uttalelse, oppfordret vi til å melde tilbake eventuelle feil i fakta som ble oppdaget ved gjennomgang av rapporten. Det er ikke meldt tilbake om slike feil.

Utkastet til rapporten ble oversendt kommunedirektøren til uttalelse den 15.01.2024. Vi mottok kommunedirektørens uttalelse 29.01.2024. Uttalelsen er i sin helhet lagt ved som vedlegg 1 til rapporten.

3. I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

3.1 Informasjon til ungdommen

3.1.1 Revisjonskriterium

Barneverntjenesten skal

- **ta kontakt med ungdom som har tiltak fra barneverntjenesten i god tid før 18-årsdagen for å gi tilpasset informasjon om ettervern**

3.1.2 Fakta

Barneverntjenesten har utarbeidet en egen rutine- og prosedyrehåndbok. Innledningsvis i håndboken er det redegjort for følgende oppbygging: *Rutinehåndboken er et dokument som redegjør for kravene i de enkelte lovpålagte oppgavene barneverntjenesten har for å kunne utøve sin tjeneste. Dette dokument er bygd i to deler. Del 1 fokuserer på lovkravene i henhold til gangen i en barnevernssak. Del 2 beskriver interne prosedyrer for å kunne utøve tjenestens oppgaver.* Det vises deretter til saksbehandlingsrundskrivet⁷ som er utarbeidet av Bufdir.

I første del av håndboken, er det en egen del om ettervern (fra s. 13). Her redegjøres det innledningsvis for lovkravene knyttet til ettervern. Under overskriften «Barn under omsorg», redegjøres det for krav til vurdering av behovet for videre tiltak i «god tid» før barnet fyller 18 år, og krav til å utarbeide plan for tiltakene. Under intervjuene sier både saksbehandlerne og barnevernleder at de gir informasjon om, og tilbyr ettervern til alle ungdommer som har tiltak fra barneverntjenesten.

Faglederen på tiltaksteamet har ifølge barnevernleder ansvar for å sikre at alle som har krav på det får tilbud om ettervern. Fagleder sikrer dette gjennom ukentlig veiledning av teamet, hvor saksbehandlerne har ansvar for å bringe inn saker når dette er aktuelt. Det er den enkelte ungdommens saksbehandler som har ansvar for å informere ungdommene om retten til ettervern. Slik revisor forstår dette er ansvaret dermed delt mellom fagleder og den enkelte saksbehandler.

Barneverntjenesten har ikke veiledende føringer for hvor lenge før 18-årsdagen barneverntjenesten skal ta kontakt med ungdom for å påbegynne arbeidet med ettervern. Det kommer frem av intervjuene at det varierer hvor lenge før ungdommen fyller 18 år, at temaet ettervern først tas opp. Flere viser til at ettervern skal tas opp i god tid, og at hva som er god tid vil variere ut fra hvor omfattende hjelpebehov ungdommen har. De fleste saksbehandlere sier at dette først tas opp rundt ett år før ungdommen fyller 18 år, og senest

⁷ Rundskriv for barnevernstjenestens saksbehandling, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

ett halvår før. Barnevernlederen sier at for barn som kommunen har omsorgen for, bør arbeidet med ettervern påbegynnes rundt halvannet år før myndighetsalder. For ungdom med ordinære hjelpetiltak gir leder uttrykk for at det som regel ikke er behov for å være like tidlig ute, uten at dette tidfestet nærmere. Leder er usikker på om de har en intern fastsatt grense for når ettervern senest må tas opp med ungdommen.

Saksbehandler skal dokumentere at ettervern er tatt opp med ungdommen. Dette gjøres i et journalnotat i saksbehandlingssystemet Familia. Flere gir uttrykk for at dette bør gjøres i et eget notat, og i alle tilfeller merkes slik at det er lett å finne tilbake til. En del trekker imidlertid frem at de har et forbedringspotensial når det kommer til å synliggjøre i dokumentasjonen at ettervern er tatt opp som tema.

Vi har sjekket 5 ungdommer som har tiltak fra barneverntjenesten, og som fyller 18 år innen høsten 2024, rundt ett år etter vår saksgjennomgang. I en av sakene fant vi journalnotat på at ettervern var tatt opp med ungdommen. Journalnotatet er datert ett år og to måneder før ungdommens 18-årsdag. For en av de andre sakene så vi at tjenesten hadde hatt en intern drøfting på at ettervern burde tas opp, og det var gjort et forsøk på å kontakte ungdommen uten svar uken før vår saksgjennomgang. For de resterende 3 ungdommene, kunne vi verken se av journaloverskriftene eller stikkprøver at ettervern var tatt opp. Den ene ungdommen som ikke hadde fått informasjon om ettervern ville fylle 18 år fire måneder etter vår gjennomgang. De to øvrige ungdommene ville fylle 18 år henholdsvis 10 og 13 måneder etter vår gjennomgang.

Ved kontakt om ettervern gir saksbehandleren ungdommen informasjon om hva ettervern er, og forklarer hva barneverntjenesten kan bidra med. De snakker om hva som skjer etter at ungdommen blir 18 år, og hva ungdommen selv tror de trenger hjelp til. Saksbehandlerne tilpasser språket for å gjøre det forståelig. Noen trekker frem at dette er ungdommer de kjenner godt, og kan tilpasse informasjonen til deres nivå. Barneverntjenesten bruker ikke informasjonsskriv om ettervern som støttemateriell i kontakten med ungdommen. Leder informerer om at de har en nettside de bruker å vise til, men hun er usikker på om denne gjennomgås sammen med ungdommen. Barneverntjenesten har oversendt innholdet i en mappe på Teams, som de ansatte tilgang til. Her har tjenesten lagt lenker til ung.no⁸ og nettsiden til Landsforeningen for barnevernsbarn⁹ som har informasjon om ettervern.

I rutine- og prosedyrehåndboken står det at «ungdommen må orienteres om forventninger og krav for å motta ettervern». Saksbehandlerne og leder sier dette handler om å formidle at barneverntjenesten forventer at ungdommen selv følger opp det hen ønsker hjelp til, i samarbeid med tjenesten.

⁸ https://www.ung.no/barnevern/464_Ettervern_for_barnevernsbarn.html

⁹ <https://barnevernsbarna.no/om-oss/politisk-plattform/ettervern/>

3.1.3 Vurdering

Frem til ny barnevernslov trådte i kraft 01.01.2023, gjaldt plikten til å kontakte ungdom om ettervern «i god tid», kun for dem som barnevernet hadde overtatt omsorgen for. Dette ble endret til å gjelde alle ungdommer som mottar hjelpetiltak da ny lov trådte i kraft. I rutine- og prosedyrehåndboken står fremdeles overskriften «Barn under omsorg» knyttet til informasjon om vurdering av videre tiltak. Overskriften er egnet til å gi inntrykk av at tjenesten bare tilbyr ettervern til disse barna, og ikke alle barn som har tiltak fra barneverntjenesten. Intervjuene vi har gjennomført avkrefter imidlertid etter vår vurdering dette, og vi legger til grunn at dette er en forglemmelse ved revidering av rutinen. Vi vil oppfordre tjenesten til å endre dette. Vi vurderer at barneverntjenesten har praksis på å gi informasjon til alle ungdommer som mottar tiltak fra barneverntjenesten.

Hva som er «god tid», vil variere på bakgrunn av ungdommens behov for tiltak og andre forhold. Det er ikke angitt en nærmere minimumsgrense i loven. Hva som er «god tid» må vurderes fra sak til sak. Intervjuene sier oss at saksbehandlerne og leder har noe ulike oppfatninger av hva som i utgangspunktet er «god tid». I 3 av 5 saker hvor ungdommen ville bli myndig rundt ett år etter vår gjennomgang, kunne vi ikke finne at tjenesten hadde gitt, eller forsøkt å gi, informasjon om ettervern. En av disse ungdommene ville fylle 18 år fire måneder etter vår gjennomgang, og burde etter vår vurdering allerede fått informasjon om ettervern. Vi ser samtidig et eksempel som viser at temaet er tatt opp over ett år før myndighetsalder. Som presisert i punkt 2.2.3 har vi ikke gjennomgått alle dokumenter i sakene, og må ta forbehold om at våre undersøkelser ikke har avdekket at ettervern er tematisert. Vi kan ikke trekke noen sikre konklusjoner ut fra vår saksgjennomgang, men den indikerer at det kan være risiko for at ungdommene ikke kontaktes i god nok tid før myndighetsalder.

Vi vurderer at data i undersøkelsen ikke gir oss et klart bilde av tjenestens praksis. Lovens ordlyd om «god tid» er i liten grad nærmere definert i autoritative kilder. Sammenholdt med usikkerhet knyttet til saksgjennomgangen, vurderer vi at vi ikke kan konkludere sikkert. Vi gir under tvil en positiv konklusjon på kriteriet, og legger da vekt på at tjenesten har etablerte rutiner som i utgangspunktet vurderes egnet til å sikre dette. Vi vil anbefale at tjenesten gjennomgår sine rutiner og praksis knyttet til dette for å sikre at alle ungdommer får informasjon om ettervern i god tid før 18-årsdagen.

Med bakgrunn i saksgjennomgangen ser vi at det kan være utfordrende å finne ut hvorvidt ettervern er tatt opp med ungdommen eller ikke. Dette henger sammen med at notater ikke er godt nok merket ut fra tema for samtaler. Her vil vi oppfordre barneverntjenesten til å endre sin praksis slik at det er lettere å finne tilbake til slike samtaler. Dette kan være viktig med tanke på blant annet bytte av saksbehandler og ledelsens mulighet til å selv undersøke fremgang i en sak.

Vi har ikke funnet skriftlige rutiner eller prosedyrer som sier hvilken informasjon ungdommen skal få om ettervern, ut over at de må orienteres om krav og forventninger. Vi vurderer imidlertid at det gjennom intervjuene er sannsynliggjort en felles praksis hvor den enkelte saksbehandler forsøker å tilpasse informasjonen slik at ungdommene skal forstå hva ettervern er.

3.1.4 Delkonklusjon

Etter vår vurdering konkluderer vi med at barneverntjenesten tar kontakt med ungdom som har tiltak fra barneverntjenesten i god tid før 18-årsdagen for å gi tilpasset informasjon om ettervern. Vi vil imidlertid peke på risikoen og anbefalingene som er redegjort for over.

3.2 Samtykke

3.2.1 Revisjonskriterium

Barneverntjenesten skal
- **innhente samtykke fra ungdommen dersom vedkommende ønsker ettervern**

3.2.2 Fakta

Vi finner noe ulik informasjon i barneverntjenestens rutine- og prosedyrehåndbok om hvordan tjenesten skal innhente samtykke. I delen for rutiner står det: «Ungdom som samtykker til ettervern underskriver en samtykkeerklæring. Samtykket kan til enhver tid trekkes tilbake.»¹⁰ I delen for prosedyrer står det: «Tiltaksplan anses som et samtykkeskjema og hvor ungdommen forplikter seg til å følge planen.»¹¹ Det er uklart for oss om det her menes samtykke til tiltaksplanen, eller ettervern generelt. Vi har ikke fått oversendt mal for samtykke til ettervern fra barneverntjenesten. De samtykkeskjemaene vi har mottatt er knyttet til samarbeid med andre instanser.

I de 5 aktive sakene vi har gjennomgått kunne vi ikke finne noe signert samtykkeskjema fra ungdommen. Vi må her ta forbehold om at det kan finnes, men at vi ikke har sett det i gjennomgangen. Dette fordi det ligger tilbake i tid, eller ikke er merket på en slik måte at vi kunne oppdage det. I 4 av de 5 aktive sakene kommer det frem at ungdommen har samtykket til ettervern ved at dette er skrevet i enkeltvedtaket. I en av disse sakene foreligger det i tillegg et skriftlig samtykke til videre fosterhjemsplassering etter fylte 18. Det siste enkeltvedtaket sier ikke noe om samtykke. Vi kan heller ikke se at tiltaksplaner er signert.

Intervjuene viser at alle er klar over at ungdommen alltid må samtykke til ettervern. Det fremkommer imidlertid ulik informasjon når det gjelder innhenting og dokumentering av samtykke. Noen viser til at de vet at det finnes rutine for dette, men at de er usikre på

¹⁰ Side 14

¹¹ Side 35

hvordan samtykke faktisk skal innhentes. Dette fordi de selv ikke har erfaring med det. Andre viser til at det finnes en mal for samtykke og at samtykke skal være skriftlig. Noen trekker frem at de alltid har muntlig samtykke, eller at ungdommen kan signere på tiltaksplanen som samtykke.

3.2.3 Vurdering

Vi vurderer at tjenesten ikke har en ensartet rutine og praksis på innhenting av samtykke. I de aktive sakene er dette tilsynelatende ivaretatt gjennom en påtegning i vedtaket om at ungdommen har samtykket. De ansatte vet at det må foreligge samtykke. Revisjonen har ikke grunnlag til å tvile på at ungdommene både er informert om at de må samtykke og at de faktisk har samtykket til ettervern, da tiltakene forutsetter samarbeid med ungdommen. Dette er likevel vanskelig å se ut fra dokumentasjonen i sakene, ut over en påtegning i enkeltvedtaket. Hensynet til notoritet tilsier at et slikt samtykke bør være skriftlig, og dette anbefales av barneverntjenestens fagdirektorat.¹² Vi vil anbefale at tjenesten gjennomgår sine rutiner på dette punktet for å sikre en lik praksis, som også ivaretar hensynet til notoritet.

3.2.4 Delkonklusjon

Vi konkluderer med at barneverntjenesten innhenter samtykke fra ungdommen dersom de ønsker ettervern.

3.3 Ungdom som takker nei

3.3.1 Revisjonskriterium

Barneverntjenesten skal

- informere ungdom som takker nei til ettervern om adgangen til å ombestemme seg, og kontakte disse innen ett år etter at alle tiltak er avsluttet for å høre om de likevel ønsker å motta tiltak

3.3.2 Fakta

I rutine- og prosedyrehåndboken er det redegjort for følgende rutine i tilfelle ungdommen takker nei:¹³

I de tilfeller hvor ungdom som nærmer seg 18 år, og ikke ønsker ettervern skal barneverntjenesten kontakte ungdommen etter ett år fra da saken ble avsluttet, for å høre om de likevel ønsker å motta tiltak. Formelt gjøres dette som følger;

¹² Saksbehandlingsrundskrivnet punkt 21.1.5

¹³ Side 15

- *Saksbehandler har ansvar for å registrere når klient skal kontaktes av barneverntjenesten. Skriv huskelapp på Familia, og videreformidle dette til teamleder og avdelingsleder.*
- *Klient nr. registreres i internt oversiktssystem på Familia/liste på fellesområde/Outlook av avdelingsleder evt. teamleder.*
- *Avdelingsleder evt. teamleder har ansvar for å sikre at saksbehandler/barneverntjenesten tar kontakt med ungdom et år etter at sak ble avsluttet.*
- *Saksbehandler, evt. teamet som har fulgt opp ungdommen tidligere skal sende ut brev, og evt. ringe, til klient knyttet til om det er behov og ønskelig med ettervernstiltak*
- *Dersom ungdom ønsker ettervern etter opphør av tiltak en periode, og barneverntjenesten vurderer at vilkår i § 3-1 er tilstede, skal saken gjenåpnes.*

I intervjuene bekrefter saksbehandlerne at de avtaler med/informerer ungdommen om at de vil ta kontakt innen ett år etter 18-årsdagen, for å høre hvordan det går. Det er imidlertid ulikheter i beskrivelsene av hvordan dette sikres. Noen saksbehandlere beskriver at dette sikres ved å legge påminnelse i egen kalender i Outlook. De øvrige saksbehandlerne redegjør for at de følger rutinen slik den er beskrevet ovenfor. Leder informerer om at saksbehandler tidligere la inn påminnelse i sin egen kalender i Outlook, men at de nå skal benytte huskelapp i Familia. Huskelappen følger saken, slik at dersom en saksbehandler slutter eller blir sykemeldt, vil huskelappen komme opp for den som overtar. Saksbehandlerne informerer fagleder eller barnevernleder om at ungdommen har takket nei til ettervern, og at de vil ta kontakt innen ett år. Dette dokumenteres ved å skrive journalnotat i Familia.

Ungdommene kontaktes primært ved å ringe eller sende SMS. Barneverntjenesten vil bare sende brev til ungdommen dersom de ikke kommer i kontakt på andre måter. Ny kontakt etter ett år skal dokumenteres i journalnotat.

Samtlige av saksbehandlerne vi intervjuet, ga uttrykk for at de informerer ungdommene om at de kan ombestemme seg hvis de takker nei til ettervern. Ungdommen informeres om at de da kan ta kontakt med barneverntjenesten igjen. Dette bekreftes av barnevernleder.

3.3.3 Vurdering

Her fremkommer det at tjenesten har en etablert praksis for å kontakte ungdommen ett år etter at tiltak er avsluttet for å høre om de likevel ønsker ettervern. Dette skal sikres ved en rutine med å legge inn huskelapp i Familia, og varsle videre til leder. Denne rutinen ivaretar også de tilfellene at en annen saksbehandler overtar saken i mellomtiden. Det er et mindretall av saksbehandlerne som beskriver den gamle rutinen med å bruke personlig kalender. Da begge fremgangsmåtene er egnet til å sikre at ny kontakt blir gjennomført, legger vi ikke vekt

på dette i vår konklusjon. Vi vil likevel oppfordre tjenesten til å sikre en enhetlig praksis i henhold til den gjeldende rutinen, da dette ivaretar saksbehandlerbytte.

Det er positivt at ungdommene primært kontaktes ved å sende SMS eller ringe, og ikke per brev som følger av rutinen. Dette da terskelen for å svare på SMS/telefon antakeligvis er lavere for ungdommen.

Vi vurderer at det er sannsynliggjort at tjenesten informerer ungdommen om at de kan ombestemme seg, og ta kontakt med barneverntjenesten om de skulle ønsker ettervern likevel.

3.3.4 Delkonklusjoner

Vi konkluderer med at tjenesten informerer ungdom som takker nei til ettervern om at det er adgang til å ombestemme seg. Tjenesten har videre rutiner som sikrer at de kontakter ungdom som takker nei, innen ett år etter at alle tiltak er avsluttet, for å høre om de likevel ønsker å motta tiltak.

3.4 Vurdering av behov, medvirkning og enkeltvedtak

3.4.1 Revisjonskriterier

Barneverntjenesten skal

- i samarbeid med ungdommen kartlegge den unges situasjon og behov for ettervern, og i god tid vurdere om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak etter fylte 18 år.
- fatte enkeltvedtak om å videreføre eller erstatte tiltak som oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold

3.4.2 Fakta

Kartlegging og vurdering

Det står lite spesifikt om kartlegging av ungdommens situasjon og behov knyttet til ettervern i rutine- og prosedyrehåndboken. Under overskriften «Barn under omsorg» står det følgende: «I god tid før barnet fyller 18 år skal barneverntjenesten i samarbeid med barnet vurdere om plasseringen skal opprettholdes eller om barnet skal motta andre hjelpetiltak etter fylte 18 år. Dersom barnet samtykker skal barneverntjenesten utarbeide en plan for fremtidige tiltak.»¹⁴ De to første siterte setningene tilsvarer lovteksten i § 4-15 fjerde ledd i gammel barnevernlov, som er opphevet. I en egen del om medvirkning, står det dette knyttet til ettervern: «Ta

¹⁴ Side 14

utgangspunkt i barnets behov/ønsker. Utarbeidelse av planer og mål utarbeides i samarbeid med barnet.»¹⁵

Fra intervjuene følger det at barneverntjenesten har som praksis at de kartlegger og vurderer ungdommens behov for hjelp i samarbeid med ungdommen selv. Dette gjøres i utgangspunktet gjennom samtaler mellom ungdommen og saksbehandler, og dokumenteres ved journalnotat i Familia. Kartleggingen kan gjøres med hjelp fra for eksempel fosterforeldre eller andre som kjenner ungdommen, dersom ungdommen samtykker til dette. Intervjuene viser at dette i mange tilfeller er ungdom som saksbehandleren kjenner godt, og at barneverntjenesten allerede kan ha mye informasjon om ungdommens hjelpebehov. I mange tilfeller vil det være naturlig å videreføre tidligere tiltak, men det gjøres en konkret vurdering ut fra ungdommens behov og ønsker.

Ifølge barnevernleder har de ikke noe fast tidspunkt for når kartlegging og vurdering skal være gjennomført, men avklaringer om hva som skjer etter 18-årsdagen skal gjøres i god tid for å sikre forutsigbarhet for ungdommen. Noen gir uttrykk for at dette arbeidet starter samtidig med at de gir informasjon om ettervern og undersøker om dette er noe ungdommen ønsker, og gjøres i den løpende kontakten med ungdommen frem mot 18-årsdagen.

En saksbehandler og barnevernleder viser til at det skal lages en plan om fremtidige tiltak. En av fem ungdommer som fyller 18 år rundt ett år etter vår saksgjennomgang har en slik plan.

Enkeltvedtak

I delene av rutine- og prosedyrehåndboken som bare omhandler ettervern er det ikke spesifikt skrevet at det skal fattes enkeltvedtak, men det står at alle vedtak om ettervern skal hjemles i barnevernsloven § 3-1, jf. § 3-6.¹⁶ Under overskriften «Vedtak», som omhandler tjenestens vedtak om frivillige hjelpetiltak, står det følgende:

«Barneverntjenesten har beslutningsmyndighet i forhold til vedtak om frivillige hjelpetiltak etter § 3-1. Vedtak skal fattes etter forvaltningslovens regler for enkeltvedtak. Et hjelpetiltak skal vedtas av barneverntjenesten før det iverksettes, og skal normalt være skriftlig. Vedtaket skal være begrunnet. Begrunnelsen skal bygge på de faktiske forhold som vedtaket bygger på jf. fvl. § 25,2. ledd. Fremstillingen av de faktiske forhold må vise til at lovens vilkår for å treffe vedtak foreligger. Hovedhensyn som har vært avgjørende for utøving av skjønn skal også nevnes.

Et vedtak bør også inneholde bekreftelse på at det foreligger samtykke fra foreldre og barn som er part i saken samt bekreftelse på at det er utarbeidet tidsavgrenset tiltaksplan.»¹⁷

¹⁵ Side 23

¹⁶ Side 13

¹⁷ Side 9

Det følger av intervjuene at det er praksis for å fatte nytt enkeltvedtak ved overgangen fra «ordinære hjelpetiltak» til ettervernstiltak. Barneverntjenesten har ikke konkrete føringer for når enkeltvedtaket skal være fattet, og det gis i intervjuene uttrykk for ulike oppfatninger om når dette skjer. Alle gir imidlertid uttrykk for at dette skal gjøres i forkant av 18-årsdagen.

Kravene til enkeltvedtakene skal sikres gjennom maler for enkeltvedtak som ligger i saksbehandlingssystemet. Disse inneholder sentrale punkter og hjelpetekster. Enkeltvedtakene kvalitetssikres av fagleder eller barnevernleder før dette sendes til ungdommen.

Barneverntjenesten har oversendt mal for enkeltvedtak. Slik revisor har forstått det, brukes malen til alle hjelpetiltak som det fattes vedtak om, ikke bare ettervernstiltak. Malen er utformet med overskrift «Melding om vedtak i sak vedrørende:». Deretter følger barnets navn og fødselsdato og personnummer. Malen viser at det skal fylles ut bakgrunnsopplysninger og en begrunnelse for vedtaket. Det står i malen at det skal komme frem av vedtaket hva som er barnets synspunkt. Det skal videre komme frem hvilken vekt barnets mening er tillagt, og hvordan barnets beste og hensynet til familieband er vurdert. Under punktet om barnets synspunkt er barnevernloven § 1-4 første ledd om barnets rett til medvirkning gjengitt. Informasjon om rett til innsyn, og regler og veiledning for klage fremgår også av malen. Ellers inneholder vedtaksmalen hjelpetekster til de ulike delene av vedtaket og henvisning til rettsregel, som fylles inn gjennom saksbehandlingssystem når saksbehandler velger hvilken type tiltak vedtaket omhandler.

Vår saksgjennomgang viser at det er fattet enkeltvedtak i alle de fem aktive ettervernsakene vi har sett på. Malen sikrer at alle vedtakene inneholder informasjon om rett til innsyn, klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte for klage. Alle vedtakene inneholder videre faktiske opplysninger om saken, men for to av vedtakene fremstår dette noe tynt. Fire av fem vedtak inneholder også en redegjørelse for hvilke barnevernfaglige vurderinger som ligger til grunn for vedtaket, men disse fremstår til dels som lite konkrete og ikke i stor grad knyttet opp til vilkårene i loven om at tiltak skal møte ungdommens behov for hjelp med overgangen til voksenliv.

Ungdommens mening kommer frem av alle fem vedtakene, og i tre av disse er det også beskrevet hvilken vekt meningen er tillagt. I to av vedtakene er ungdommens beste vurdert, mens for de øvrige tre kan vi ikke se at det er nevnt eksplisitt. To av vedtakene er fattet etter at ny lov trådte i kraft, og kravet om å redegjøre for hvordan hensynet til familieband er vurdert kan dermed legges til grunn for disse vedtakene. Vi finner ikke beskrivelser av hvordan dette er vurdert i vedtakene.

Alle vedtakene viser hvilken bestemmelse som ligger til grunn for vedtaket, men to av vedtakene er ikke hjemlet i bestemmelsen om hjelpetiltak til ungdom over 18 år (bvl. § 3-6).

I gjennomgang av *tiltaksplanene*, så vi at tiltakene var endret for en av ungdommene i vårt utvalg uten at det var fattet nytt enkeltvedtak. Leder opplyste i intervjuet at det skal fattes nytt enkeltvedtak dersom tiltakene endres. De hadde nettopp oppdaget en sak hvor dette ikke var gjort. Dette er samme sak som vi så i vår saksgjennomgang.

3.4.3 Vurdering

Kartlegging og vurdering

Vår vurdering er at når barneverntjenesten har innhentet informasjon om ungdommens situasjon og behov, gjør de vurderinger av om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak etter fylte 18 år. Dette arbeidet er lite beskrevet i tjenestens rutiner og prosedyrer, men vi finner det sannsynliggjort at det er praksis for å gjøre dette sammen med ungdommen. Rutinen med å utarbeide en plan for fremtidige tiltak, som følger av rutinehåndboken, synes ikke å være helt implementert i tjenestens praksis.

Det er i liten grad tidfestet når dette arbeidet skal skje. Når flere gir uttrykk for at dette arbeidet starter samtidig med at ungdommen får informasjon om ettervern, finner vi at våre vurderinger i punkt 3.1.3 er relevante også i denne sammenhengen. Her finner vi indikasjoner på svakheter i tjenestens rutiner og praksis knyttet til å gi informasjon om ettervern i «god tid» før 18-årsdagen. Disse svakhetene kan da naturligvis også få konsekvenser for om kartlegging og vurdering av behovet for tiltak etter 18 år, gjøres i «god tid». Vi vil derfor anbefale tjenesten om å se dette i sammenheng, og sikre at dette gjøres i «god tid».

Etter vår vurdering er det noe uheldig at teksten i rutinen er likelydende med en opphevet lovtekst. Som vi har redegjort for i punkt 3.1.3 er særlig overskriften «Barn under omsorg» egnet til å gi inntrykk av at rettigheten bare er knyttet til disse ungdommene, og ikke alle ungdommer som har tiltak fra barneverntjenesten. Vi legger til grunn at både overskrift og tekst er en forglemmelse ved revidering av rutinen, men vil oppfordre tjenesten til å endre dette.

Enkeltvedtak

I saksgjennomgangen kommer det frem at barneverntjenesten hadde fattet vedtak om ettervernstiltak i alle de aktive sakene vi så på. Det er derfor vår vurdering at barneverntjenesten har implementert rutine på å fatte vedtak om ettervern. Det er også vår vurdering at vedtakene følger forvaltningslovens krav til informasjon rett til innsyn, klagerett og fremgangsmåte ved klage, og at dette sikres ved bruk av mal for enkeltvedtak. Alle vedtakene inneholder også faktiske opplysninger i saken.

Vi finner gjennomgående noen mangler ved vedtakenes begrunnelse i sakene vi har gjennomgått. Dette gjelder redegjørelse for hvilken vekt ungdommens mening er tillagt, og vurdering av ungdommens beste. For vedtakene fattet etter 01.01.2023 gjelder dette også kravet om å redegjøre for hvordan hensynet til familieband er vurdert. Det er også svakheter

ved redegjørelsene for hvilke barnevernfaglige vurderinger som ligger til grunn for vedtakene. Her vurderer vi at tjenesten i større grad bør knytte vurderingene opp mot lovens vilkår. Vi viser for øvrig til vår vurdering i punkt 3.6 knyttet til enkeltvedtak om avslag og avslutning av ettervern. Vi vil anbefale tjenesten å gjennomgå sine rutiner knyttet til utarbeidelse og kvalitetssikring av enkeltvedtak, for å sikre at disse fullt ut oppfyller forvaltningsloven og barnevernslovens krav.

3.4.4 Delkonklusjoner

Vi konkluderer med at tjenesten kartlegger ungdommens situasjon og behov for ettervern i samarbeid med ungdommen. Vi konkluderer videre med at tjenesten vurderer om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak etter fylte 18 år i god tid. Vi vil imidlertid peke på risikoen og anbefalingene som er redegjort for ovenfor.

Vi konkluderer med at barneverntjenesten fatter enkeltvedtak når tiltak videreføres eller erstattes, men at disse ikke fullt ut oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold.

3.5 Oppfølging

3.5.1 Revisjonskriterium

Barneverntjenesten skal

- utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdommen, og endre planen dersom ungdommens behov tilsier det

3.5.2 Fakta

Følgende står i rutinedelen av barneverntjenestens håndbok:

«Barneverntjenesten skal utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdom som mottar hjelpetiltak etter fylte 18 år. Planen skal beskrive hva som er målet med hjelpetiltakene, innholdet i tiltakene og hvor lenge tiltakene er ment å vare. Planen skal endres dersom ungdommens behov tilsier det jf. § 8-5.»¹⁸

I håndbokens prosedyredel står det at det skal utarbeides en avtale om oppfølging, som nedfelles i en tiltaksplan. Denne utarbeides sammen med ungdommen. I planen skal det fremkomme hvilke forpliktelser ungdommene, barneverntjenesten og evt. andre har.¹⁹

¹⁸ Side 14

¹⁹ Side 35

Som beskrevet over står det i en egen del om medvirkning knyttet til ettervern at saksbehandler skal ta utgangspunkt i barnets behov/ønsker. Utarbeidelse av planer og mål gjøres i samarbeid med barnet.»²⁰

I vår saksgjennomgang var det fire av fem ungdommer med en aktiv ettervernsak som hadde en tiltaksplan. Den siste ungdommen hadde en plan som gikk ut fire dager før vår gjennomgang. I de aktive tiltaksplanene var det beskrevet mål, delmål, innhold i tiltakene og hvem som er ansvarlig for de ulike delene. Det var også angitt lengde på tiltakene.

Saksbehandlerne og barnevernleder gir uttrykk for at alle ungdommer med ettervernstiltak skal ha en tiltaksplan. Samlet redegjør de for at planen skal inneholde mål og delmål, samt hvem som gjør hva, når og hvor lenge. Planen lages sammen med ungdommen, eller saksbehandler lager et utkast i forkant som ferdigstilles sammen med ungdommen. Ungdommen skal i alle tilfeller godkjenne planen.

I det at planen skal endres dersom ungdommens behov tilsier det, ligger det at det må vurderes om hjelpen fungerer etter hensikten eller om ungdommens behov har endret seg. Saksbehandlerne og leder sier i intervjuene at dette vurderes fast ved evaluering av tiltaksplanen, og ellers gjennom den løpende kontakten med ungdommen.

Det følger av håndboken at etterverntiltak skal evalueres jevnlig med involverte parter.²¹ Det er ikke angitt hyppighet på evalueringen under prosedyrene for ettervern. I tjenestens generelle prosedyre for evaluering av hjelpetiltak fremkommer det at tiltaksplaner skal evalueres jevnlig, minimum hver 3. måned. Videre står det at «mange tiltak krever hyppigere evaluering».²²

Intervjuene tilsier at det er varierende praksis på hvor ofte tiltaksplanene evalueres, fra annenhver måned til en gang i halvåret. Dette henger ifølge intervjuobjektene sammen med varigheten av planen, som igjen henger sammen med hvilken type tiltak og hjelpebehov ungdommen har. Evalueringen skjer sammen med ungdommen. For tre av de fire som har aktiv tiltaksplan, var denne eller en tidligere plan blitt evaluert. For den siste ungdommen var ettervernet nylig etablert, og tiltaksplanen var derfor ny. Vi så her at det var planlagt for evaluering.

Det sikres at evalueringen blir gjennomført ved at det kommer opp huskelapp om dette i saksbehandlingssystemet. Denne kommer opp på angitt dato som er lagt inn når planen utarbeides. Det kommer i alle tilfeller opp varsel om dette i forkant av tiltaksplanens utløp.

²⁰ Side 23

²¹ Side 35

²² Side 9

3.5.3 Vurdering

Vår gjennomgang viser at barneverntjenesten utarbeider plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdommen. Vi legger ikke vekt på den ene saken i vår gjennomgang som manglet tiltaksplan, da det bare var noen dager siden forrige utløp og det kan være forhold utenfor barneverntjenestens kontroll som tilsier at det ikke er laget ny.

Vurdering av om hjelpen fungerer, eller om tiltak og plan må endres, sikres ved at dette skal gjøres ved evaluering av tiltaksplanen. Vi vurderer at dette er praksis i tjenesten. Vi finner det også sannsynliggjort at det gjøres fortløpende vurderinger i kontakten med ungdommen.

Etter vår vurdering er det ikke en etablert praksis å gjennomføre evaluering av planen hver 3. måned, slik det følger av rutinen. Vi finner det naturlig at saksbehandlerne her svarer noe ulikt, da tjenesten har få ettervernsaker og saksbehandler trolig svarer ut fra sine saker. Vi finner det likevel sannsynliggjort at dette gjøres jevnlig, da dette underbygges av saksgjennomgangen og intervjuene. Revisjonen skal ikke uttale seg om hva som er hensiktsmessig hyppighet på evalueringen. Men vi vil anbefale tjenesten å etablere en hovedregel knyttet til ettervernstiltakene for å motvirke at evalueringshyppigheten blir vilkårlig eller personavhengig. Hovedregelen bør naturligvis kunne fravikes etter en vurdering av behov for hyppigere eller sjeldnere evaluering.

3.5.4 Delkonklusjoner

Vi konkluderer med at barneverntjenesten utarbeider en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdommen, og at planen endres dersom ungdommens behov tilsier det.

3.6 Avslag og avslutning

3.6.1 Revisjonskriterium

Barneverntjenesten skal

- fatte enkeltvedtak dersom ettervern skal avslås eller avsluttes, som oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold

3.6.2 Fakta

Både ved avslag og avslutning av ettervern skal det treffes enkeltvedtak som ungdommen kan klage på. Dette er nedfelt i rutinehåndboken, hvor det står: «Opphør av tiltak ved fylte 18 år, eller avslag på søknad om tiltak er et enkeltvedtak i lovens forstand og skal begrunnes.»²³

²³ Side 15

Tjenesten har en egen mal for enkeltvedtak på avslag og avslutning av ettervern. Malen er utformet med overskrift «Melding om vedtak i sak vedrørende:» og «OPPHØR AV ETTERVERN / AVSLAG PÅ SØKNAD OM ETTERVERNSTILTAK.» Ut over dette er malen i stor grad lik den «ordinære» malen vi har redegjort for i punkt 3.4.2., men den har andre hjelpetekster som er knyttet opp til avslag på/avslutning av ettervernstiltak.

I intervjuene kommer det frem at saksbehandlerne har lite eller ingen erfaring med å avslå ettervern, og ifølge leder er det sjeldent at tjenesten gir avslag på å gi ettervern. Det trekkes frem at grunnlag for avslag kan være at det er andre hjelpeinstanser som bør dekke ungdommens behov, for eksempel dersom ungdommen kun har behov for økonomisk bistand.

Revisor har bedt om å få tilsendt alle vedtak hvor barneverntjenesten har gitt avslag på å gi ettervern i perioden 2021-2023. Vi har fått tilsendt to vedtak, ett fra 2021 og ett fra 2023. Dette underbygger uttalelsene om at det er sjeldent tjenesten avslår å gi ettervern. I saken fra 2023 er ettervern avslått fordi ungdommen tidligere har hatt tiltak fra en annen barneverntjeneste, og ble veiledet om å søke til denne kommunen. I saken fra 2021 ble ettervern avslått da det ikke ble ansett hensiktsmessig og nødvendig med tiltak av barneverntjenesten, under forutsetning om at annen kommune ga tjenester ut fra ungdommenes reelle behov for oppfølging. I dette vedtaket savner revisor en konkret vurdering av ungdommens behov opp mot lovens vilkår og ettervernstiltaket det er søkt om. Dette vedtaket mangler i tillegg redegjørelse for vektlegging av ungdommens synspunkt og en vurdering av ungdommens beste.

I tjenestens rutinehåndbok står det at saksbehandler skal orientere ungdommen om "forventninger og krav" knyttet til ettervern. Videre finner vi flere liknende formuleringer i håndboken, eksempelvis:

«Dersom en ungdom ikke forholder seg til tiltaksplanen eller andre forpliktelser kan barneverntjenesten avslutte oppfølgingen.»²⁴

«Barneverntjenesten må informere om at vi kan fatte vedtak om opphør av tiltak dersom ungdom ikke følger opp tiltaksplan, eller det vurderes at vilkårene for å motta hjelpetiltak ikke er tilstede. Dette skal gjøres i vedtaksform, og rutiner for avslag på tiltak skal følges.»²⁵

Det er også ett vedtak i vår gjennomgang av aktive saker, hvor det er fattet vedtak hvor det står at en forutsetning for at vedtaket skal gjelde er at ungdommen følger opp avtalte mål.

Saksbehandlerne og leder har i intervju blitt spurt om hvilke forventninger og krav som stilles til ungdommene, og om ettervernstiltakene avsluttes dersom ungdommen ikke møter disse. Gjennom intervjuene forstår vi at det er snakk om forventninger til at ungdommen selv skal

²⁴ Side 14

²⁵ Side 35

være med på å følge opp tiltak, planer og avtaler, og være tilgjengelig for å motta hjelp fra barneverntjenesten. Saksbehandlerne beskriver at de strekker seg langt dersom de opplever at de ikke kommer i kontakt med ungdommen, eller at denne ikke følger opp planer og avtaler. Saksbehandler forsøker da på ulike måter å komme i kontakt med ungdommen. Videre undersøkes det om det er behov for annen hjelp, eller om mål og planer skal endres dersom det er mulig. Både leder og saksbehandlerne gir uttrykk for at ettervernet ikke bare avsluttes dersom ungdommen ikke følger forventninger og krav.

Saksbehandlerne og leder er godt kjent med at retten til ettervern varer frem til ungdommen er 25 år. Dette står også i rutine- og prosedyrehåndboken.²⁶ Dersom ettervernstiltak avsluttes før dette, er det ifølge intervjuene som oftest fordi ungdommen selv ikke lenger ønsker ettervern, eller at det ikke er behov for tiltakene lenger.

Vi har fått tilsendt tjenestens fem siste vedtak om avslutning, og har gjennomgått disse. Vedtakene er fra tidsrommet august 2022 til juli 2023. Alle vedtakene inneholder faktiske opplysninger om saken. Malen ivaretar at alle vedtakene også inneholder opplysninger om rett til innsyn, klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte for klage. Tre av sakene er avsluttet etter en vurdering av at ungdommen ikke lenger har behov for hjelp fra barneverntjenesten, og ungdommen har vært enig i dette. Disse tre vedtakene inneholder også, etter revisjonens vurdering, en redegjørelse for de barnevernfaglige vurderingene som ligger til grunn for vedtaket. De to øvrige sakene er avsluttet på grunnlag av at ungdommen ikke har benyttet seg av tiltak om råd og veiledning på henholdsvis tre og fem måneder. I det første vedtaket, hvor det har gått tre måneder, kommer det frem at barneverntjenesten har forsøkt å komme i kontakt med ungdommen. Det samme fremkommer ikke av det andre vedtaket. I begge vedtakene kommer det frem at tjenesten vil ta kontakt med ungdommen om 1 år for å høre om de har behov for bistand. Disse to vedtakene inneholder ikke en redegjørelse for barnevernfaglige vurderinger. De inneholder en redegjørelse for ungdommens synspunkt, men i og med at tjenesten ikke har kommet i kontakt med ungdommen er dette neppe synspunkter knyttet konkret til avslutningen.

I fire av fem avslutningsvedtak er det heller ikke redegjort for vurdering av ungdommens beste eller hvilken vekt ungdommens mening er tillagt. I de tre vedtakene som er fattet etter at ny barnevernslov trådte i kraft, er det heller ikke redegjort for vurdering av hensyn til familiebånd.

3.6.3 Vurdering

Vi finner det sannsynliggjort at barneverntjenesten har rutiner og praksis for å fatte enkeltvedtak både ved avslutning av og avslag på ettervern. Saksgjennomgangen viser imidlertid at vedtakene ikke oppfyller alle krav til enkeltvedtak som følger forvaltningsloven

²⁶ Side 14

og barnevernsloven. I likhet med vedtakene i de aktive sakene, er svakhetene her knyttet til vedtakenes begrunnelser. Vi vil derfor komme med en anbefaling knyttet til dette, som sammenholdes med vurderingene i punkt 3.4.3.

Det er ungdommens behov som er avgjørende for retten til ettervern. Dette innebærer at barneverntjenesten ikke kan stille vilkår for å motta ettervern, og avslutte tiltakene dersom ungdommen ikke innfrir vilkårene.²⁷ Etter revisjonens vurdering er noen av formuleringene i rutine- og prosedyrehåndboken, og i ett av vedtakene i en aktiv sak, egnet til å gi inntrykk av at det stilles vilkår for å motta ettervern. Intervjuene og saksgjennomgang avkrefter imidlertid dette. Revisor ser på det som naturlig at barneverntjenesten i noen grad ansvarliggjør ungdommen når det kommer til hjelpen hen skal motta fra barnevernet. Dette må naturligvis balanseres mot ungdommens behov for hjelp og støtte på veien til voksenliv.

3.6.4 Delkonklusjon

Vi konkluderer med at barneverntjenesten fatter enkeltvedtak om avslag på eller opphør av tiltak dersom ettervern skal avslås/avsluttes, men at disse ikke fullt ut oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold.

3.7 Samarbeid med andre instanser

3.7.1 Revisjonskriterium

Barneverntjenesten skal

- i samråd med ungdommen undersøke om det er behov for tiltak eller tjenester fra øvrige hjelpeinstanser, og formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom ungdommen ønsker det

3.7.2 Fakta

I rutine- og prosedyrehåndboken er følgende tatt inn i prosedyredelen om ettervern:

«Har ungdommen etter fylte 18 år behov for tiltak som hører inn under andre deler av hjelpeapparatet, skal barneverntjenesten være behjelpelig eller lose ungdommen i kontakten med disse. Barneverntjenesten skal påse at ungdommen med sammensatte hjelpebehov får adekvate tiltak fra øvrig hjelpeapparat.»²⁸

Videre står det at samtykkeerklæring kan brukes for å formalisere hvem ungdommen samtykker til at barneverntjenesten kan samarbeide med.²⁹

²⁷ Saksbehandlingsrundskrivet s. 185

²⁸ Side 35

²⁹ Ibid.

Barneverntjenesten har oversendt tre maler for samtykke til samarbeid med andre hjelpeinstanser. Alle disse ligger i en egen mappe på Teams hvor det er samlet dokumenter knyttet til ettervern. To av malene har henholdsvis navnene «Samtykke til samarbeid – ungdom» og «Samtykke til samarbeid – ettervern». Disse er i all hovedsak like, med unntak av at «ettervernsmalen» er knyttet til «utarbeidelse av individuell plan, oppfølging, fremtidig bosted og dagtilbud», mens det i «ungdomsmalen» er lagt opp til at det skal fylles ut hva saken gjelder. Begge malene har opplistet flere samarbeidspartnere, hvor Nav, rus- og psykisk helsetjeneste, miljø- og habilitering, skole og fastlege er tatt med i begge malene.

Den tredje malen er knyttet til «Rett på sak», en tverretatlig gruppe som hadde som mål å raskt finne støttende tiltak for ungdom mellom 15 og 25 år mot et selvstendig voksenliv. Malen er laget i 2018, og vi har ikke funnet noe informasjon om gruppen på kommunens hjemmeside.³⁰ Vi legger derfor til grunn at gruppen ikke er operativ.

Det kommer frem i intervjuene at saksbehandler kartlegger behovet for hjelp fra andre instanser i forkant av 18-årsdagen. Dette gjøres i samarbeid med ungdommen. For en del av ungdommene er det allerede etablert samarbeidsmøter i forkant av 18-årsdagen, og disse blir som hovedregel videreført etter fylte 18. Dette er et tverrfaglig møte mellom ungdommen og ungdommens hjelpere, typisk skole, barneverntjeneste, helsetjeneste ol. Hensikten med møtet er å koordinere tverrfaglig innsats. Tjenesten vurderer også om det er behov for hjelp fra andre instanser når tiltaksplanen evalueres og når de er i kontakt med ungdommen ellers. Tjenesten hjelper ungdommen med å komme i kontakt med andre tjenester ved ønske og behov.

I tre av de aktive ettervernsakene ser vi at det foreligger skriftlig samtykke til samarbeid med andre instanser. I de samme sakene ser vi at behovet for bistand er drøftet med ungdommen og/eller at tjenesten faktisk har hjulpet ungdommen med kontakt.

3.7.3 Vurdering

Etter vår vurdering er det sannsynliggjort at barneverntjenesten undersøker ungdommenes behov for hjelp fra andre instanser underveis i ettervernsakene, og at dette gjøres sammen med ungdommen. Vi finner det videre sannsynliggjort at de hjelper ungdommen i kontakten med andre når ungdommen ønsker dette.

3.7.4 Delkonklusjoner

Vi konkluderer med at barneverntjenesten undersøker om det er behov for tiltak eller tjenester fra øvrige hjelpeinstanser i samråd med ungdommen, og formidler kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom ungdommen ønsker det.

³⁰ Søk gjennomført 10.01.2024 med søkeord «rett på sak»

3.8 Internkontroll

3.8.1 Revisjonskriterier

Barneverntjenesten skal ha en systematisk internkontroll, og

- ha utarbeidet en beskrivelse av barneverntjenestens hovedoppgaver, mål og organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt
- ha gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, og utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder
- ha nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern
- ha et system som avdekker avvik og som sikrer at disse følges opp
- sørge for at de ansatte får nødvendig opplæring og veiledning til å utføre arbeidet med ettervern

3.8.2 Fakta

Beskrivelse av hovedoppgaver, mål og organisering

Det er utarbeidet en egen beskrivelse av tjenestens organisering. Denne er fra august 2022. Den beskriver organiseringen i to team; undersøkelsesteam og tiltaksteam, og gir noe oversikt over tjenestens oppgaver. Det er lagt opp til en klar arbeidsfordeling mellom de to teamene, med overlappning fra undersøkelse til tiltak, men det er presisert at fordelingen skal være fleksibel slik at «den enkeltes kapasitet utnyttes best mulig». Dokumentet har også en beskrivelse av tjenestens lederteam med oppgaver og oppgavene til økonomikonsulent.

Det er utarbeidet stillingsbeskrivelser for barnevernleder, fagledere og barnevernkonsulentene. Disse er noen år gamle (2016 og 2013). Disse beskriver de enkelte stillingenes oppgaver, ansvar og myndighet. Det er også utarbeidet en aktivitetskalender hvor det er tidfestet ulike aktiviteter/oppgaver som skal gjennomføres gjennom året, med en angivelse av hvem som er ansvarlig. Tjenestens rutine- og prosedyrehåndbok inneholder også beskrivelser av ansvar- og oppgavefordeling.³¹

Tjenestens årsrapporter for 2021 og 2022 sier noe om tjenestens hovedoppgaver. Her er det beskrivelser av både oppgaver på overordnet nivå knyttet til tjenestens samfunnsoppdrag, og knyttet til enkelte temaområder som meldinger, undersøkelse og tiltak.

Revisor har etterspurt om tjenesten har en virksomhetsplan eller lignende dokument som inneholder formuleringer av mål for barneverntjenesten. Vi har mottatt forslag til virksomhetsplan som er laget i 2015, og som inneholder formulerte «mål for barnevern». Innholdet i dette er ikke vurdert, da det ikke anses som gjeldende mål for tjenesten fordi det ikke er vedtatt og ligger langt tilbake i tid.

³¹ Side 37-38

Risikovurdering og tiltak

Revisjonen har forespurt om det foreligger en skriftlig vurdering av risikoområder³² knyttet til ettervernsarbeidet, eller barnevernsarbeidet generelt. Barnevernleder har opplyst om at de har en risikovurdering knyttet til vold og trusler mot ansatte. Ut over dette foreligger det ikke slike skriftlige vurderinger. Slik vi har forstått det er det heller ikke gjennomført en vurdering eller kartlegging uten at den er skriftliggjort.

Årsrapportene for 2021 og 2022 har egne avsnitt om utfordringsbildet i tjenesten og om innsatsområder og tiltak. Både i 2021 og 2022 belyses utfordringer knyttet til sårbarhet ved sykdom, lang reisevei til fosterhjem, og økonomiske og faglige konsekvenser av barnevernsreform og rettsutviklingen i EMD. Under innsatsområder og tiltak for 2021 er det lagt opp til tiltak knyttet til økt kunnskap om barnevernsreform, kompetanseheving, nytt digitalt fagprogram og involvering av administrativ og politisk ledelse. I 2022 fremkommer det at tjenesten har satt seg inn i aspekter ved, og konsekvenser av, både barnevernsreformen og rettsutvikling i EMD. I tillegg er det jobbet med gruppeveiledning av fosterhjem gjennom læringsnettverk. Tjenesten skriver at de ikke har hatt mulighet til å jobbe godt nok med rekruttering av beredskapshjem og fosterhjem, eller videreutvikling av tiltak og kompetanse. Dette skyldes manglende kapasitet i tjenesten. Tjenesten opplyser at det er satt av tid og økonomi til å jobbe med tjenesteutvikling i 2023.

Nødvendige rutiner og prosedyrer

Ifølge leder skal rutine- og prosedyrehåndboken være et oppslagsverk som saksbehandlerne skal bruke dersom de er usikre på hvordan noe skal gjøres. Det er varierende hvor aktivt rutinehåndboken brukes av saksbehandlerne. Barnevernleder trekker frem at det kanskje kunne vært løftet at det er en forventning at denne skal brukes. Denne er senest revidert i juni 2023, og er etter det vi kan se oppdatert etter nytt lovverk. Saksbehandlerne blir involvert i revisjonen av denne gjennom avdelingsmøter, hvor behov for revidering tas opp som tema, eller hvis saksbehandlere gjør ledelsen oppmerksom på konkrete behov for endringer. Dersom det blir gjort endringer i rutine- og prosedyrehåndboken formidles dette til de ansatte.

Slik det er redegjort for i andre revisjonskriterier, er det ikke nødvendigvis fullstendig samsvar mellom rutine- og prosedyrehåndboken og praksis. Dette gjelder særlig knyttet til samtykke (se punkt 3.2.3). Vi har også pekt på noen svakheter ved rutinen knyttet til ettervern som kan bidra til misforståelse av hvem som har rett på dette (se punkt 3.1.3 og 3.4.3).

Tjenesten har også en digital rutinemappe som ligger på Teams. Denne har alle i tjenesten tilgang til. For ettervern inneholder denne ulik praktisk informasjon, særlig knyttet til

³² «Kommunens internkontroll skal være risikobasert, forstått som at internkontrollen møter reelle risikoer, og at tiltakene bidrar til å få kontroll på og redusere disse risikoene slik at man unngår uønskede hendelser.» Orden i eget hus, KS s. 64

økonomi, og skjemaer knyttet til ettervern. Intervjuene tilsier at denne brukes i mindre grad i arbeidet med ettervern. Av hjelpemidler som brukes aktivt i arbeidet, nevner saksbehandlerne særlig Veilederen³³, i tillegg til lov- og forskrift.

Opplærings- og veiledningsstrukturene er også rutiner som er egnet til å bidra til at arbeidet utføres i henhold til lovkravene. Vi redegjør for disse under punktet for *Nødvendig opplæring og veiledning*. Revisors inntrykk er at tjenesten har en utstrakt kultur for muntlig kunnskapsoverføring, i form av kollega- og/eller lederveiledning. Videre vil den nylig utarbeidede kompetanseplanen kunne bidra til at tjenesten har den nødvendige kompetansen til å utføre oppgavene i tråd med rettslige og faglige føringer.

Ut over det rent faglige, har tjenesten beskrivelser av ansvarsforholdene blant de ansatte. Intervjuene gir oss et klart inntrykk av at disse forholdene er kjent og forstått av både saksbehandlerne og lederen vi har snakket med.

Tjenesten har utarbeidet to årshjul – et for hele tjenesten, og et for tiltaksteamet, i tillegg til en aktivitetskalender. I alle disse har tjenesten satt opp aktiviteter/ oppgaver som skal gjennomføres gjennom året. Leder går gjennom disse når hun planlegger avdelingsmøter og ledermøter for å sikre at disse blir fulgt opp.

Avvik og oppfølging

Saksbehandlerne er klare på at de ville gitt beskjed til leder eller fagleder dersom de oppdaget at de hadde gjort en feil, eksempelvis hvis en ungdom ikke hadde fått nytt tilbud ett år etter at de sa nei til ettervern. Her er det ulikt om saksbehandlerne oppfatter at dette har kommet frem som en klar forventning fra ledelsen. Leder sier det er en forventning om at feil i saksbehandlingen eller andre avvik fra rutiner/prosedyrer skal meldes til ledelsen. Når ledelsen blir oppmerksom på avvik starter de arbeidet med å rette opp feilen, i samarbeid med ansatte der det er nødvendig.

Ut over avvik som saksbehandlerne selv melder fra om, kan ledelsen avdekke avvik gjennom ulike rapporteringer. Tjenesten utarbeider kvartalsrapporter og halvårsrapporter som sendes til Statsforvalteren innen fastsatte frister. I tillegg oversendes det statistikkdata til SSB en gang i året. Tjenesten utarbeider også rapporter til politisk og administrativ ledelse i kommunen; både månedsrapporter og årsrapport.

Månedsrapporten dekker sentrale deler av barneverntjenestens arbeid. I denne rapporterer leder om antall meldinger, sett opp mot samme måned forrige år, antall undersøkelser, antall undersøkelser som er sluttført, antall undersøkelser som er henlagt, men overført til annen instans, antall fosterbarn, antall institusjonsplasseringer, antall tiltak og antall ettervernsaker. I tillegg skriver leder en kommentar om status i tjenesten. Ansvaret for å utarbeide

³³ Veilederen Barnevern, en tjeneste levert av Visma: «Veilederen er et oppslagsverk og fagmiljø som holder deg oppdatert på det nyeste innen lover og regelverk.» (<https://www.smartskill.no/veilederen>, 19.12.2023, søkeord veilederen)

rapportene er lagt til barnevernleder. Dette følger av stillingsinstruksen til stillingen, og det bekreftes i intervju at disse utarbeides hver måned.

I forkant av rapporteringen sender barnevernleder ut en sjekklister til alle saksbehandlerne over ting som skal sjekkes i hver sak. Leder ber ikke om at det skal rapporteres tilbake til henne om det den enkelte saksbehandler eventuelt har funnet i gjennomgangen av sine saker. Det er forventet at saksbehandler skal rette opp dersom det er mangler.

Månedrapporten sendes til kommunestyret, og administrativ ledelse i kommunen. Barnevernleder vet at disse rapportene tas opp i kommunedirektørens ledermøter, men er usikker på hva informasjonen brukes til. Innad i tjenesten brukes rapporten som en status for hvordan arbeidsbelastningen i tjenesten er.

Tjenestens veiledningsstrukturer skal også bidra til å avdekke feil/mangler. Vi redegjør nærmere for disse strukturene under punktet under om nødvendig opplæring og veiledning.

Barnevernleder har opplyst om at tjenesten ikke har en skriftlig rutine for avvikshåndtering. Kommunen har et eget system for å registrere avvik, og barnevernleder opplyser om at kommunen har en egen Teams-kanal knyttet til HMS. Leder sier at avvik som ikke gjelder HMS ikke blir dokumentert via kommunens øvrige avvikssystem. Disse avvikene og oppfølgingen av disse blir ikke registrert/dokumentert, tjenesten har ikke et eget avvikssystem hvor dette skal inn.

Nødvendig opplæring og veiledning

Barneverntjenesten har utarbeidet en opplæringsplan for nyansatte. Denne gjelder for første arbeidsuke etter ansettelse. Opplæringsplanen omfatter blant annet informasjon om tjenestens to team, saksbehandlingssystemet, krav til dokumentasjon, opplæring i bruk av tiltaksplaner og gjennomgang av saker. Det følger videre av planen at den nyansatte skal delta på møter knyttet til saker som hen skal overta. Tjenesten har også en opplæringsplan knyttet til saksbehandlingssystemet Familia. Leder sier i intervju at hun selv gjennomfører den første opplæringen for å sikre at alle får samme opplæring. Ut over dette er det faglederne som har hovedansvar for opplæring.

Tjenesten har utarbeidet to årshjul – et for hele tjenesten, og et for tiltaksteamet. Disse skal blant annet bidra til å sikre faglig utvikling/opplæring. Av årshjulet til tiltaksteamet ser vi at det er lagt opp til egne opplæringstemaer hvert kvartal. Det er knyttet opplæringsmaterieell til hvert tema gjennom året. Revisor forstår disse som kollektive opplæring som gjøres i teamet. Som tidligere beskrevet går leder gjennom årshjulene når hun planlegger agenda for avdelings- og ledermøter for å sikre at disse blir fulgt opp.

Det ble gjort en kartlegging av de ansattes kompetanse da tjenesten flyttet inn i Familiens hus i 2021. Tjenesten har høsten 2023 laget en kompetanseplan for de neste fire årene.

Saksbehandlerne har fått melde inn ønsker og behov til planen. Leder formidler at de har laget en tiltaksplan i kompetanseplanen for å sikre at de opparbeider seg den kompetansen de trenger. Denne omfatter både master- og videreutdanninger, og kurs som eksempelvis PMTO³⁴ og COS³⁵. Saksbehandlerne bekrefter under intervjuene at de får tilbud om kurs/kompetanseheving. Lederne gjør prioriteringer av hvem som skal gjennomføre utdanning/kurs ut fra ønsker, behov, kapasitet og økonomi.

Tiltaksteamet har veiledning sammen en gang i uken, som fagleder har ansvar for. Dette skjer hver onsdag, og det er satt av en halv arbeidsdag til dette. I denne teamveiledningen kan hver saksbehandler ta opp problemsstillinger i sine saker, og drøfte disse sammen med fagleder og resten av teamet.

Hver saksbehandler skal i tillegg ha individuell saksgjennomgang annenhver måned ifølge barnevernleder. Det er noe ulike oppfatninger blant de ansatte på hvor ofte det gjennomføres saksgjennomgang. Dette foregår ved at saksbehandler og fagleder går gjennom alle sakene i saksbehandlerens portefølje, og planlegger og prioriterer videre arbeid. Dette skal ifølge leder sikre fremgang i sakene og bidra til at feil/mangler i sakene fanges opp. Tjenesten har i en periode manglet fagleder på tiltaksteamet som følge av oppsigelse, dette har medført at strukturen med individuell saksgjennomgang annenhver måned har falt noe bort. Tjenesten har nylig ansatt ny fagleder, og leder sier at individuell saksgjennomgang skal tas opp igjen av ny fagleder. Leder får informasjon fra disse saksgjennomgangene på tjenestens ledermøter. I årshjulet til tjenesten er det satt opp individuell saksgjennomgang en gang i kvartalet.

Saksbehandlerne gir uttrykk for at de opplever å få tilstrekkelig veiledning, og det trekkes frem at de kan be om ytterligere veiledning ved behov.

3.8.3 Vurdering

Beskrivelse av hovedoppgaver, mål og organisering

Etter vår vurdering har tjenesten en beskrivelse av barneverntjenestens organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt. Når vi vurderer dokumentasjonen samlet, finner vi at tjenestens hovedoppgaver er beskrevet. Her er både stillingsinstrukser, beskrivelsen av tjenestens organisering og årsrapportene sentrale. Tjenesten har ikke utarbeidet en beskrivelse av mål.

Vi vil bemerke at stillingsinstruksene er noen år gamle. Det er dermed risiko for at disse ikke reflekterer akkurat hvordan ansvar og myndighet er organisert i dag. Dette tillegges ikke

³⁴ Parent Management Training Oregon

³⁵ Circle of Security - foreldreveiledningskurs

betydelig vekt i vår vurdering, men vi oppfordrer tjenesten til å gjennomgå disse for å vurdere om de er oppdaterte.

Risikovurdering og tiltak

Det er ikke gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, eller barnevernsarbeidet generelt. Vi vurderer derfor at det heller ikke er utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder. Vi vil derfor anbefale at dette gjøres.

Selv om det ikke er gjort en kartlegging og vurdering av risiko, med tilhørende tiltak, er dette skrevet litt om i tjenestens årsrapporter. Det sier oss at tjenesten har et noe bevisst forhold til dette når de skal rapportere til kommunestyret årlig. Etter vår vurdering er det også sammenheng mellom utfordringer og innsatsområder/tiltak, noe som tilsier at tjenesten har en noe risikobasert tilnærming for innsatsområder/tiltak. Vi vurderer imidlertid at dette blir for overordnet til at det er egnet å styre internkontrollen etter.

Etter vår vurdering er dette imidlertid noe tjenesten mulig kan bruke som et utgangspunkt ved en fremtidig risikovurdering tilknyttet internkontrollen. Vi vil presisere at det er viktig å involvere de ansatte i arbeidet med risiko og tiltak. For veiledning til gjennomføring av dette arbeidet viser vi til KS sin veileder Orden i eget hus.³⁶

Nødvendige rutiner og prosedyrer

Samlet gir vår gjennomgang av arbeidet med ettervern i undersøkelsen, og vår gjennomgang av rutiner og prosedyrer her, et inntrykk av at det er etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern.

Rutiner og prosedyrer har imidlertid begrenset verdi dersom de ikke blir brukt i tilstrekkelig grad. Rutine- og prosedyrehåndboken fremstår som et relativt stort oppslagsverk, og er etter revisjonens vurdering noe fragmentert og utfordrende å få oversikt over. Mye av det faglige som det redegjøres for i håndboken er antakeligvis godt dekket i Veilederen som saksbehandlerne bruker aktivt.³⁷ I veiledningsøyemed vil vi derfor bemerke at det kan være hensiktsmessig at håndboken gjennomgås, og at omstrukturering og/eller revidering vurderes. Håndboken kan eksempelvis begrenses til å dekke tjenestens egne rutiner og prosedyrer som ikke er beskrevet andre steder. Rutiner og prosedyrer kan med fordel knyttes tettere sammen – og kan igjen settes i større tilknytning til tjenestens internkontroll – i og med at rutiner og prosedyrer anses som internkontrolltiltak som skal sikre at lover og

³⁶ <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/internkontroll/Kommunedirektorens-internkontroll-veileder-F41-web.pdf>

³⁷ Veilederen Barnevern, en tjeneste levert av Visma: «Veilederen er et oppslagsverk og fagmiljø som holder deg oppdatert på det nyeste innen lover og regelverk.» (<https://www.smartskill.no/veilederen>, 19.12.2023, søkeord veilederen)

forskrifter følges. En ren muntlig overføring av rutiner og prosedyrer mellom de ansatte, vil etter vår vurdering innebære en risiko for at det ikke sikres enhetlig praksis over tid.

Avvik og oppfølging

Det er etablert flere tiltak som er egnet til å avdekke avvik, og våre undersøkelser tilsier at saksbehandlere melder fra til leder dersom de oppdager feil. Dette skjer imidlertid i stor grad muntlig, det samme gjelder oppfølgingen. Det foreligger ikke en prosedyre el. som sikrer at de ansatte vet hva de skal melde avvik om, at dette dokumenteres og at de følges opp. Vår vurdering er at tjenesten ikke i tilstrekkelig grad arbeider systematisk med avvik.

Dersom arbeidet med avvik ikke dokumenteres, vil ikke leder få en oversikt over avvikene og hvordan disse er fulgt opp. Dette er informasjon som er viktig med tanke på å lære av egne feil. Informasjonen vil også kunne brukes ut over det enkelte avviket, men også til å følge opp risiko for avvik.

Nødvendig opplæring og veiledning

Dokumentasjonen knyttet til opplæring ved nyansettelse er noe svak, men vi finner det sannsynliggjort at det er lagt til rette for opplæring av de ansatte. Dette gjelder både ved ansettelse og underveis i ansettelsesforholdet.

Vi vurderer at tjenesten gir nødvendig veiledning til de ansatte på tiltaksteamet. Her legger vi stor vekt på at saksbehandlerne selv opplever å få tilstrekkelig veiledning i sin arbeidshverdag. Vi vil imidlertid bemerke at det er viktig at strukturen med individuell saksgjennomgang gjenopptas under ny fagleder, da dette bidrar til både veiledning og kontroll.

Det er svært positivt at tjenesten har fått på plass en kompetanseplan. Dette er etter revisjonens vurdering nødvendig for å sikre at tjenesten er rustet til å møte økte kompetansekrav i 2031.³⁸ Vi vil bemerke at det er viktig at ledelsen følger opp at de kompetansehevende tiltakene virker etter sitt formål.

Systematikk – en oppsummering

Internkontrollen skal være systematisk. Til sammen utgjør kriteriene over vesentlige deler av et systematisk internkontrollsystem. Våre vurderinger viser at barneverntjenesten har flere av disse elementene på plass. Det at internkontrollen ikke i tilstrekkelig grad er risikostyrt, sammenholdt med at tjenesten etter vår vurdering ikke har et fullverdig avvikssystem, tilsier at barneverntjenesten har noe å gå på når det kommer til systematikk i internkontrollsystemet.

³⁸ Se barnevernsloven § 15-6

3.8.4 Delkonklusjoner

Vi konkluderer med at barnverntjenesten har utarbeidet en beskrivelse av hovedoppgaver, og organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt. Det er ikke utarbeidet mål for tjenesten. Vi konkluderer videre med at det ikke er gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, og utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder. Vi finner at tjenesten har nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern. Vi konkluderer med at tjenesten ikke har et fullverdig system for å avdekke avvik og sikre at disse følges opp. Vi konkluderer med at det sørges for at de ansatte får nødvendig opplæring og veiledning til å utføre arbeidet med ettervern. Som helhet har tjenesten noe å gå på når det kommer til systematikken i internkontrollen.

4. Oppsummering og konklusjon

I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

Vi har kommet til at barneverntjenesten tar kontakt med ungdom som har tiltak fra barneverntjenesten i god tid før 18-årsdagen for å gi tilpasset informasjon om ettervern. Vi har imidlertid pekt på at det er risiko for at det ikke i tilstrekkelig grad sikres at dette gjøres i «god tid», og kommer med en anbefaling knyttet til dette.

Vi konkluderer videre med at barneverntjenesten innhenter samtykke fra ungdommen dersom de ønsker ettervern. Vi kommer imidlertid med en anbefaling om at samtykke bør være skriftlig.

Vi konkluderer med at tjenesten informerer ungdom som takker nei til ettervern om at det er adgang til å ombestemme seg. Tjenesten har videre rutiner som sikrer at de kontakter ungdom som takker nei, innen ett år etter at alle tiltak er avsluttet, for å høre om de likevel ønsker å motta tiltak.

Barneverntjenesten kartlegger ungdommens situasjon og behov for ettervern i samarbeid med ungdommen selv. Vi konkluderer videre med at tjenesten vurderer om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak etter fylte 18 år i god tid. Startpunktet for dette arbeidet kobles imidlertid sammen med tidspunktet for informasjon om ettervern. Dermed kan risikoen vi har pekt på knyttet til tidspunktet for informasjon, også få konsekvenser for om vurdering av behovet for tiltak etter 18 år gjøres i «god tid». Vi anbefaler derfor tjenesten om å se dette i sammenheng, og sikre at dette gjøres i «god tid».

Vi konkluderer med at barneverntjenesten fatter enkeltvedtak knyttet til ettervern, både når tiltak videreføres eller erstattes, og ved avslag og avslutning. Enkeltvedtakene oppfyller ikke fullt ut forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold, og vi kommer med en anbefaling knyttet til dette.

Vi konkluderer med at barneverntjenesten utarbeider en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdommen, og at planen endres dersom ungdommens behov tilsier det. Vi konkluderer også med at barneverntjenesten undersøker om det er behov for tiltak eller tjenester fra øvrige hjelpeinstanser i samråd med ungdommen, og formidler kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom ungdommen ønsker det.

I tilknytning til internkontrollen konkluderer vi med at barnverntjenesten har utarbeidet en beskrivelse av hovedoppgaver, og organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt. Det er ikke utarbeidet mål for tjenesten. Vi konkluderer videre med at det ikke er gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, eller utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder. Vi finner at tjenesten har nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern. I veiledningsøyemed kommer vi likevel med en anbefaling om at tjenesten burde vurdere omstrukturering og revidering av rutine- og prosedyrehåndboken sin. Vi konkluderer med at tjenesten ikke har et fullverdig system for å avdekke avvik og sikre at disse følges opp. Vi konkluderer med at det sørges for at de ansatte får nødvendig opplæring og veiledning til å utføre arbeidet med ettervern. Som helhet har tjenesten noe å gå på når det kommer til systematikken i internkontrollen. Dette settes særlig i sammenheng med manglende risikostyring og mangler knyttet til avvik. Vi viser til at dette er en vurdering av internkontrollen *innad* i barneverntjenesten, slik som presisert innledningsvis i denne rapporten.

Når vi ser på vurderingene og delkonklusjonene samlet, ser vi at det er funnet enkelt avvik knyttet til arbeidet med ettervern. De manglene vi har pekt på er imidlertid ikke av en slik alvorlighetsgrad at helhetsinntrykket trekkes veldig ned. Delkonklusjonene våre er i stor grad positive, og oppsummert ser vi at tjenesten i stor grad ivaretar krav knyttet til ettervern.

Med bakgrunn i dette har vi kommet til følgende svar på problemstillingen:

Barneverntjenesten i Fauske kommune ivaretar i stor grad krav i regelverket om ettervern.

5. Anbefalinger

Under følger våre anbefalinger. Disse er rettet mot barneverntjenesten, men vi vil presisere at det er *kommunen* som er ansvarlig for å sikre at oppgavene i barnevernsloven utføres.³⁹ Kommunedirektøren er videre ansvarlig for internkontrollen.⁴⁰

1. Barneverntjenesten bør vurdere å definere et utgangspunkt for hva som er i «god tid» i sine rutiner, eller på annen måte sikre at alle ungdommer med tiltak får informasjon om

³⁹ Barnevernsloven § 15-2

⁴⁰ Kommuneloven § 25-1

ettervern i «god tid». Det må videre sikres at vurdering av behov for ettervernstiltak gjøres i «god tid» for ungdommer som samtykker til ettervern.

2. Barneverntjenesten bør etablere rutine og enhetlig praksis på å innhente skriftlig samtykke fra ungdommer som ønsker ettervern.
3. Barneverntjenesten må sikre at enkeltvedtak fullt ut oppfyller forvaltningsloven og barnevernslovens krav, og bør gjennomgå sine rutiner knyttet til utarbeidelse og kvalitetssikring av disse.
4. Barneverntjenesten bør etablere en hovedregel for hvor ofte tiltaksplanene i ettervernsakene skal evalueres.
5. Barneverntjenesten bør som et ledd i internkontrollen kartlegge og vurdere områder hvor det er fare for manglende oppfyllelse av regelverket (risikovurdering), og utarbeide tiltak for å følge opp risikoområder.
6. Barneverntjenesten bør vurdere å gjennomgå rutine- og prosedyrehåndboken, og eventuelt gjennomføre omstruktureringer og revideringer for å gjøre denne til et bedre arbeidsverktøy.

6. Kommunedirektørens uttalelse

Kommunedirektøren i Fauske kommune har gitt sin uttalelse til rapporten i e-post datert 29.01.2024. Kommentaren er inntatt i sin helhet i vedlegg 1.

Kommunedirektøren gir uttrykk for at undersøkelsen er gjennomført på en profesjonell, ryddig og tillitsvekkende måte.

Det gis uttrykk for at rapporten fremstår å være i overensstemmelse med kommunedirektørens kjennskap til området, og at informasjonen i rapporten synes å være relevant, dekkende og korrekt sett opp mot problemsstillingen. Etter kommunedirektørens vurdering treffer rapportens konklusjon i så måte godt der hvor kommunen kan forbedre praksisen innen ettervern i barneverntjenesten.

Kommunedirektøren uttaler at det er gledelig å få rapportert at barneverntjenesten i Fauske kommune i stor grad ivaretar krav i regelverket om ettervern. Rapportens anbefalinger vurderes som gode, med konkrete innspill. Anbefalingene vil bli tatt med i kommunens forbedringsarbeid.

7. Referanser

Lover, forarbeider og rundskriv

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven)

Lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven)

Prop.133 L (2020–2021) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven

Rundskriv for barnevernstjenestens saksbehandling (Saksbehandlingsrundskrivet) 03/ 2023

Rundskriv Q-13/2011 om tiltak etter barnevernloven for ungdom over 18 år

Offentlige dokumenter

Veileder for landsomfattende tilsyn 2019 med kommunens barneverntjenester og sosiale tjenester, Helsetilsynet

Internkontroll for kommunens barnevernstjeneste - en veileder, Bufdir, 2022

Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll, Praktisk veileder, KS, 2020,

Faglige anbefalinger om kompetansekrav og utdanning for kommunalt barnevern, Bufdir, 2022

Kommunens dokumenter

Rutine og prosedyrehåndbok for Barneverntjenesten i Fauske kommune, sist revidert 22.06.23

Årsrapport barnverntjenesten 2021

Årsrapport barnverntjenesten 2022

BARNEVERNTJENESTENS ORGANISERING, august 2022

Stillingsbeskrivelse for leder for barneverntjenesten, april 2013

Stillingsbeskrivelse for fagleder barnevern, oktober 2016

Stillingsbeskrivelse for barnevernkonsulent, mars 2013

Utlysningstekst enhetsleder Familiens hus – Fauske kommune, 11.06.2021

Videreutdanninger/ kurs/ sertifiseringer som kan være aktuelle for barneverntjenesten, mars 2022

OPPLÆRINGSPLAN FOR NYTILSATTE (mal)

OPPLÆRING I FAMILIA (skjema)

Årshjul, 2023

Aktivitetsskalender, 2023

Årshjul tiltak, 2022

Vedtaksmaal

Vedtaksmaal, opphør av ettervern/avslag på søknad om ettervernstiltak

Skjema, økonomisk oversikt

Beregning / justering av godtgjøring og utgiftsdekning når fosterbarn flytter på hybel og /eller blir mer selvstendig

Samtykkeerklæring med team «Rett på sak»

Samtykke til samarbeid – ungdom (skjema)

Samtykke til samarbeid – ettervern (skjema)

8. Vedlegg

Vedlegg 1 – Kommunedirektørens uttalelse

Vedlegg 2 – Utledning av revisjonskriterier – ettervern i barneverntjenesten

Vedlegg 1 - Kommunedirektørens uttalelse

Til Salten kommunerevisjon,
Forvaltningsrevisor Synne Skoglund

Kommunedirektørens uttalelse

Salten kommunerevisjon har gjennomført undersøkelse av arbeidet med ettervern i barneverntjenesten i Fauske kommune på en profesjonell, ryddig og tillitsvekkende måte.

Kommunedirektøren viser til rapport etter gjennomføringen.

Innholdet i rapporten fremstår å være i overenstemmelse med kommunedirektørens kjennskap til barneverntjenestens ivaretagelse av regelverket om ettervern. Informasjonen som fremkommer i rapporten synes å være relevant, dekkende og korrekt i forhold til problemstillinger som belyses. Konklusjonen i rapporten treffer i så måte godt der hvor kommunen kan forbedre praksisen innen ettervern i dette tjenesteområdet.

Det er gledelig å få rapportert at barneverntjenesten i Fauske kommune i stor grad ivaretar krav i regelverket om ettervern. Rapportens anbefalinger er gode med konkrete innspill, og disse vil bli tatt med i kommunens forbedringsarbeid. Kommunedirektøren har ikke ytterlige kommentarer og avventer den endelige rapporten for videre oppfølging.

Med vennlig hilsen

Ellen Beate Lundberg

Kommunedirektør

Tlf: 915 99 302 | Epost: ellen.beate.lundberg@fauske.kommune.no

Torggata 21 | Pb 93, 8201 Fauske | W: www.fauske.kommune.no | Kommune nr: 1841 | Org.nr: 972418021

Vedlegg 2 - Utledning av revisjonskriterier – ettervern i barneverntjenesten

For forvaltningsrevisjonen gjelder følgende problemstilling:

I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

Retten til ettervern

Unge som har hatt hjelpetiltak fra barneverntjenesten før de fylte 18 år, kan få ettervernstiltak frem til de fyller 25 år. Tiltak kan iverksettes selv om ungdommen har vært uten tiltak en periode, og kan iverksettes frem til ungdommen fyller 25 år. Dette følger av barnevernsloven § 3-6, jf. § 1-2. For at hjelpetiltak skal videreføres eller erstattes av andre tiltak må ungdommen ha behov for hjelp eller støtte fra barneverntjenesten til en god overgang til voksenlivet. Videre må ungdommen samtykke til videre tiltak.

Begrunnelsen for å gi barnevernstiltak til ungdom over 18 år, er å bidra til at ungdom med barnevernserfaring skal få nødvendig hjelp og støtte i overgangsfasen til en selvstendig voksentilværelse.⁴¹ Ettervernstiltak er i alle tilfeller frivillige hjelpetiltak.⁴²

Det følger av barnevernsloven § 3-6 at hjelpetiltak «skal» videreføres eller erstattes dersom vilkårene er oppfylt. Dette innebærer en plikt for barneverntjenesten til å tilby ettervernstiltak, og en tilsvarende rett for ungdommen til ettervern.⁴³

Informasjon og samtykke

Barneverntjenesten skal ta kontakt med ungdommen angående ettervernstiltak i god tid før ungdommen fyller 18 år, jf. bvl. § 3-6 annet ledd. Dette skal bidra til å skape forutsigbar og nødvendig dialog om temaet så tidlig som mulig, og gi grunnlag for å kunne vurdere om tiltak skal videreføres eller erstattes.⁴⁴

Hva som er «god tid før» må vurderes konkret, og vil avhenge av hva slags tiltak det er aktuelt å videreføre, erstatte eller iverksette.⁴⁵ Når barneverntjenesten kontakter ungdommen for vurdering av ettervern, er det viktig at dialogen også omfatter generell informasjon om hva ettervern er. Barneverntjenesten må informere om ettervern på en måte som er forståelig for ungdommen, jf. bvl. §§ 1-4 og 12-2.

Ved lovendring som trådte i kraft 01.01.2023, har barneverntjenesten en plikt til å ta kontakt med alle ungdommer som mottar hjelpetiltak fra barnevernet i god tid før 18-årsdagen. Tidligere gjaldt den lovpålagte plikten bare de som mottok omsorgstiltak.⁴⁶

⁴¹ Prop.133 L (2020–2021) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven s. 158

⁴² Prop.133 L (2020–2021) s. 158

⁴³ Prop.133 L (2020–2021) s. 550

⁴⁴ Rundskriv for barnevernstjenestens saksbehandling (Saksbehandlingsrundskrivet) 03/ 2023, s. 184

⁴⁵ Saksbehandlingsrundskrivet s. 185

⁴⁶ Prop.133 L (2020–2021) s. 551

Å videreføre tiltak i ettervern er avhengig av den unges samtykke. Samarbeid og medvirkning er derfor en forutsetning for ettervern.⁴⁷ Det er ikke et kra om at samtykket skal være skriftlig, men Bufdir gir en generell anbefaling om at samtykke til frivillige hjelpetiltak bør være skriftlig i saksbehandlingsrundskrivet.⁴⁸

Barneverntjenesten skal

- **ta kontakt med ungdom som har tiltak fra barneverntjenesten i god tid før 18-årsdagen for å for å gi tilpasset informasjon om ettervern**
- **innhente samtykke fra ungdommen dersom vedkommende ønsker ettervern**

Ungdom som takker nei til ettervern

Hvis ungdommen ikke ønsker noe tiltak fra barneverntjenesten etter fylte 18 år, skal ungdommen gjøres oppmerksom på at han eller hun kan ombestemme seg. Barneverntjenesten bør forsøke å få til en avtale om at det skal opprettholdes kontakt også med dem som ikke ønsker videre tiltak. Ungdom som har takket nei til tiltak bør under enhver omstendighet kontaktes ett år etter at alle tiltak er avsluttet, for å høre om de nå likevel ønsker å motta tiltak.⁴⁹

Barneverntjenesten skal

- **informere ungdom som takker nei til ettervern om adgangen til å ombestemme seg, og kontakte disse innen ett år etter at alle tiltak er avsluttet for å høre om de likevel ønsker å motta tiltak**

Kartlegging og vurdering av behovet for ettervern

Barneverntjenesten skal ta utgangspunkt i at en ungdoms behov for fortsatt hjelp og støtte, vanligvis vil ha sammenheng med det tidligere behovet for tiltak fra barnevernet.⁵⁰ I ettervernsfasen vil spørsmålet om barneverntjenestens ansvar i større grad måtte vurderes opp mot hvilken type tiltak barnet har behov for og om det er hjelp fra barnevernet, og ikke andre hjelpeinstanser, som ungdommen trenger.⁵¹ I utgangspunktet vil alle typer tiltak etter barnevernsloven kunne tilbys som ettervern, for eksempel fosterhjem, institusjonsplass, botiltak eller råd og veiledning.

Mange ungdommer med barnevernserfaring har et mer sårbart familienettverk enn ungdommer flest og kan ha behov for hjelp, støtte og veiledning som andre ungdommer får fra foreldre og nettverk. Kjernen i ettervernstilbudet handler derfor om å gi støtte, råd og veiledning.⁵² Det er ungdommens behov som er avgjørende for retten til ettervern, og dette innebærer at barneverntjenesten ikke kan stille vilkår for å motta ettervern, og avslutte tiltakene dersom ungdommen ikke innfrir vilkårene.⁵³

⁴⁷ Veileder for landsomfattende tilsyn 2019 med kommunens barneverntjenester og sosiale tjenester, Helsetilsynet, s. 16

⁴⁸ Saksbehandlingsrundskrivet punkt 21.1.5

⁴⁹ Rundskriv Q-13/2011 om tiltak etter barnevernloven for ungdom over 18 år, s. 4

⁵⁰ Saksbehandlingsrundskrivet s. 185

⁵¹ Saksbehandlingsrundskrivet s. 185

⁵² Saksbehandlingsrundskrivet s. 186

⁵³ Saksbehandlingsrundskrivet s. 184

Avgjørelse om at tiltak skal videreføres, erstattes eller opphøre, er enkeltvedtak, jf. bvl. § 3-6 annet ledd. Det følger av bvl. § 12-5 at det skal komme frem av barnevernets vedtak hvilke faktiske opplysninger og barnevernsfaglige vurderinger som er lagt til grunn for avgjørelsen. Dette er nytt i ny barnevernlov, men innebærer ifølge forarbeidene ikke en endring, men tydeliggjøring av kravene til begrunnelse.⁵⁴ Det må komme frem av begrunnelsen hvordan det er vurdert at tiltaket bidrar til å møte ungdommens behov for hjelp til å lette overgangen til voksenlivet.⁵⁵ Det skal videre komme frem av vedtaket hva som er ungdommens mening, og hvilken vekt ungdommens mening er tillagt. Hvordan ungdommens beste og hensynet til familieband er vurdert, skal også komme frem av vedtaket. Kravet til at vurdering av hensynet til familieband, er et nytt krav etter ny lov.

Barneverntjenesten må følge forvaltningslovens bestemmelser knyttet til enkeltvedtak. Det må dermed komme frem hvilke rettsregler vedtaket bygger på, og reglene om underretning må følges, jf. fvl. § 25 og 27. I underretningen skal det gis opplysning om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter, jf. fvl. § 27 tredje ledd.

Barneverntjenesten skal

- i samarbeid med ungdommen kartlegge den unges situasjon og behov for ettervern, og i god tid vurdere om ungdommen skal motta, videreføre og eller få andre hjelpetiltak etter fylte 18 år.
- fatte enkeltvedtak om å videreføre eller erstatte tiltak som oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold

Oppfølging av hjelpetiltakene

Barneverntjenesten skal følge med på hvordan det går med ungdom som mottar hjelpetiltak etter at de har fylt 18 år, jf. bvl. § 8-5. Barneverntjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om tiltaket bør opphøre. Hvor ofte det må foretas en evaluering av tiltaket, må vurderes konkret i den enkelte sak.⁵⁶

Barneverntjenesten skal utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdom. Planen skal beskrive hva som er målet med hjelpetiltakene, innholdet i tiltakene, og hvor lenge tiltakene er ment å vare. Planen skal endres dersom ungdommens behov tilsier det. Dette følger av bvl. § 8-5 annet ledd. Forutsigbarhet for ungdommen tilsier at barneverntjenesten skal presisere hvor lenge tiltakene er ment å vare. Hvor lenge tiltaket er ment å vare kan også være fastsatt i vedtaket.⁵⁷

Barneverntjenesten skal utarbeide planen i samarbeid med ungdommen, jf. § 1-4 og § 1-9

Barneverntjenesten skal

- utarbeide en plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdommen, og endre planen dersom ungdommens behov tilsier det

⁵⁴ Prop.133 L (2020–2021) s. 582

⁵⁵ Saksbehandlingsrundskrivet s. 186

⁵⁶ Saksbehandlingsrundskrivet s. 210

⁵⁷ Saksbehandlingsrundskrivet s. 210

Avslag og avslutning av etterverntiltak

Det må fattes enkeltvedtak dersom ettervern skal avslås eller avsluttes, jf. bvl. § 3-6 annet ledd. Ettervern kan avslås dersom en ungdom ønsker etterverntiltak, men barneverntjenesten vurderer at ungdommen ikke har behov for dette. Det må videre fattes enkeltvedtak når etterverntiltakene avsluttes, uavhengig av hva som er årsaken til dette. Vanlige årsaker vil være at ungdommen ikke lenger har krav på tiltak på grunn av alder (retten gjelder frem til fylte 25 år), at ungdommen ikke lenger ønsker etterverntiltak eller at barneverntjenesten vurderer at behovet ikke lenger er til stede. Vedtakene må oppfylle kravene til innhold som følger av forvaltningsloven og barnevernsloven, som det er redegjort for over.

Barneverntjenesten skal

- **fatte enkeltvedtak dersom ettervern skal avslås eller avsluttes, som oppfyller forvaltningslovens og barnevernslovens krav til innhold**

Samarbeid med andre instanser

Ungdom med erfaring fra barnevernet vil ofte ha behov for hjelp fra ulike instanser. Barneverntjenesten har plikt til å samarbeide med andre instanser dersom det er nødvendig for å gi ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, jf. bvl. § 15-8. Dersom ungdommen ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.⁵⁸ I mange tilfeller vil det fortsatt være behov for at barneverntjenesten er inne i saken selv om ungdommen mottar tiltak fra andre tjenester. Det kan være av stor betydning at saksbehandler i barneverntjenesten fortsatt følger opp ungdommen.⁵⁹

Plikten til å bistå med å formidle kontakt med andre deler av hjelpeapparatet gjelder også ved avslutning av ettervern.⁶⁰ Hvis barneverntiltak ikke skal opprettholdes etter fylte 18 år, må barnverntjenesten i samråd med ungdommen undersøke om det er behov for tiltak eller tjenester som ligger under andre lover og informere aktuelle instanser om ungdommens behov dersom ungdommen ønsker det.⁶¹

Barneverntjenesten skal

- **i samråd med ungdommen undersøke om det er behov for tiltak eller tjenester fra øvrige hjelpeinstanser, og formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom ungdommen ønsker det**

Internkontroll

Kommunen plikter å ha internkontroll med barnevernsarbeidet etter reglene i kommuneloven § 25-1. jf. bvl. § 15-2 fjerde ledd. Internkontroll skal forebygge svikt og uheldige hendelser og bidra til at kommunen lærer av de feil som skjer slik at de ikke gjentas.⁶² Internkontrollen skal være systematisk, og den må ha et omfang og innhold som er tilpasset barneverntjenestens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.⁶³ Kommunedirektøren skal som del av internkontrollen:

⁵⁸ Bvl. § 8-5 første ledd

⁵⁹ Saksbehandlingsrundskrivet s. 187

⁶⁰ Prop.133 L (2020–2021) s. 551

⁶¹ Saksbehandlingsrundskrivet s. 187

⁶² Saksbehandlingsrundskrivet s. 79

⁶³ Internkontroll for kommunens barnevernstjeneste - en veileder, Bufdir

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll ⁶⁴

Bestemmelsen i kommuneloven § 25-1 oppstiller minstekrav til kommunens internkontroll, og danner rammen for hvilket omfang internkontrollen skal ha og hvordan internkontrollen i kommunen skal innrettes.⁶⁵ God informasjon om tilstanden i barneverntjenesten vil være et viktig grunnlag i vurderingen av hvordan internkontrollen i den enkelte kommune skal innrettes.⁶⁶

Når internkontrollen er etablert, bør det foretas rutinemessige gjennomganger av om de fastsatte rutiner, prosedyrer eller andre tiltak er i samsvar med regelverket og etterleves i praksis.⁶⁷

Typiske elementer som inngår i et systematisk arbeid:

- Målsettinger og klarhet i ønsket resultat
- Planer for arbeidet
- Kunnskap om nåsituasjonen
- Verktøy og metoder
- Rutiner og prosedyrer
- Tiltak og innsats ⁶⁸

Barnevernloven oppstiller noen særlige krav til internkontrollen utover minstekravene som følger av kommuneloven § 25-1. Det følger av barnevernsloven § 15-2 annet ledd at kommunen har et ansvar for nødvendig opplæring og veiledning av barneverntjenestens personell. Dette krever at kommunen i sitt internkontrollarbeid må identifisere behov for opplæring og/eller veiledning av de ansatte, iverksette kvalifikasjonshevede tiltak ved behov og følge opp at de iverksatte tiltakene virker etter sitt formål.⁶⁹

Barneverntjenesten skal ha en systematisk internkontroll, og

- **ha utarbeidet en beskrivelse av barneverntjenestens hovedoppgaver, mål og organisering, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt**
- **ha gjennomført en risikovurdering av arbeidet med ettervern, og utarbeidet tiltak for å følge opp risikoområder**
- **ha nødvendige rutiner og prosedyrer for arbeidet med ettervern**
- **ha et system som avdekker avvik og som sikrer at disse følges opp**
- **sørge for at de ansatte får nødvendig opplæring og veiledning til å utføre arbeidet med ettervern**

⁶⁴ Kommuneloven § 25-1 tredje ledd

⁶⁵ Internkontroll for kommunens barnevernstjeneste - en veileder, Bufdir

⁶⁶ Internkontroll for kommunens barnevernstjeneste - en veileder, Bufdir

⁶⁷ Internkontroll for kommunens barnevernstjeneste - en veileder, Bufdir

⁶⁸ Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll s. 47

⁶⁹ Internkontroll for kommunens barnevernstjeneste - en veileder, Bufdir

Salten kommunerevisjon IKS

Org.nr.: 986 655 271 MVA

post@salten-revisjon.no | salten-revisjon.no

Hovedkontor - Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske

Besøksadresse: Torggata 10, 8200 Fauske

Avdelingskontor - Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø

Besøksadresse: Central Atrium, Dronningensgt. 18 4.etg

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Fauske kommune	År: 2023	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 23.01.23 Navn: Synne Skoglund	Ettervern i barneverntjenesten	Bestilt KU dato:	Side: 1 av 3

Sjekkpunkter

1. Bakgrunn prosjektinformasjon

Kommentar: På bakgrunn av risiko- og vesentlighetsvurderingen 2020 er barnevern et område der det er anbefalt en forvaltningsrevisjon i perioden.

En forskningsrapport på oppdrag fra Bufdir konkluderer med at ettervernet i barneverntjenesten ofte blir nedprioritert,¹ dermed kan saksbehandling og regeletterlevelse på dette området være en interessant inngangsvinkel for forvaltningsrevisjonen. Prosjektet er rettet mot Fauske kommune barneverntjenestes oppfølging av «barn» etter at myndighetsalderen inntreer og fram til de er 23/25 år gamle.

2. Formål

Kommentar:

Målet med prosjektet er å få svar på om barneverntjenesten i Fauske kommune overholder regler og retningslinjer knyttet til ettervern og sørger for at alle som har rett til det får tilbud om ettervern. Videre at ettervernet planlegges og gjennomføres på en måte som er egnet til å gi brukerne tilstrekkelig oppfølging.

3. Problemstillinger

3.1. Problemstilling 1

I hvilken grad ivaretar barneverntjenesten i Fauske kommune krav i regelverket om ettervern?

Vurderinger av bl.a.:

- Nødvendige rutiner for ettervern.
- Forberedelse av ettervern.
- Utredning og vurdering av behovet for ettervern.
- Oppfølging av unge som takker nei til ettervern.
- Evaluering og avslutning av etterverntiltak.
- Vedtak.
- Tiltaksplan.
- Medvirkning og barnets beste.
- Kontakt med barna.
- Dokumentasjon.

¹https://bufdir.no/globalassets/global/nbbf/ettervern/ettervern_en_god_overgang_til_voksenlivet_helhetlig_oppfolging_av_ungdom_med_barnevernerfaring.pdf

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Fauske kommune	År: 2023	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 23.01.23 Navn: Synne Skoglund	Ettervern i barneverntjenesten	Bestilt KU dato:	Side: 2 av 3

- Kontakt med og koordinering av tiltak i andre deler av hjelpeapparatet.
- Individuell plan.

4. Revisjonskriterier

Kommentar:

- Lov om barnevern (barnevernsloven) med forskrifter (ny lov, i kraft 01.01.2023)
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) med forskrifter (gammel lov)
- Kommuneloven
- Forvaltningsloven
- Ot. Prp. nr 61 (1997-1998) - Om lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester og lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester
- Rundskriv om tiltak etter barnevernloven for ungdom over 18 år
- Saksbehandlingsrundskrivet – Retningslinjer for barnevernstjenestens saksbehandling
- Kommunens egne retningslinjer, reglementer og rutiner
- Alminnelig praksis på området

5. Metodisk tilnærming og gjennomføring/revisjonshandlinger

Kommentar:

Dokumentanalyse med gjennomgang av kommunale retningslinjer, planer, rutiner og andre dokumenter.

Intervjuer med relevante personer i kommunen.

Eventuell spørreundersøkelse blant de ansatte og/eller brukere.

6. Organisering og ressursbehov

Kommentar:

Ansvarlig for prosjektet er: Bjørn Vegard Gamst
Utførende revisor er: Synne Skoglund

7. Milepæler

Kommentar:

- Godkjenning av prosjektplan – februar 2023
- Oppstartsbrev – sommer/høst 2023
- Dokumentanalyse – høst 2023
- Endelig utarbeidelse av rapport – høst/vinter 2023

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Fauske kommune	År: 2023	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 23.01.23 Navn: Synne Skoglund	Ettervern i barneverntjenesten	Bestilt KU dato:	Side: 3 av 3

8. Revisors uavhengighet

Kommentar:

Ansvarlig revisor og utførende revisor bekrefter sin uavhengighet i henhold til forskrift om revisjon av kommuner § 15.

Sted/dato: Bodø / 23.01.2023

Ansvarlig revisor:

Utførende revisor:

9. Ressursbruk

Kommentar:

350 timer

SAK 03/24

Dialog med revisor

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Salten kommunerevisjon IKS, 01.02.2024. Redegjørelse til kontrollutvalg vedr leveranse av revisjonstjenester 2023 sammenlignet med 2003.
- b) Korrespondanse Salten kommunerevisjon IKS – Fauske kommune, kommunedirektør. Oppstart forvaltningsrevisjon «Oppfølging av politiske vedtak».

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i oppgaver kontrollutvalget er pålagt etter Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon:

- Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at*
- a. *kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
 - b. *regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor*
 - c. *regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Bestemmelsen retter seg mot revisors arbeid med regnskapsrevisjon, men revisors oppdrag omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og ikke-lovpålagte kontroller med forvaltningen (mindre omfattende undersøkelser). Av denne grunn er det hensiktsmessig at revisor gir en bred orientering om status for sitt oppdrag, og at kontrollutvalget kan stille spørsmål, drøfte og gi innspill til revisor.

Utvalget skal i egne saker behandle revisors uttalelse til regnskap, rapporter fra forvaltningsrevisjon og fra eierskapskontroll, nummererte brev og revisors uttalelse til gjennomført etterlevelseskontroll. Tema utenom dette som naturlig hører med i utvalgets dialog med revisor vil være:

- Revisjonsplan, overordnet revisjonsstrategi (årlig)
- Revisors vurdering av egen uavhengighet (årlig)

- Status og funn ved gjennomføring av løpende regnskapsrevisjon. Status for gjennomføring av bestillinger innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og andre mindre omfattende undersøkelser
- Revisors valg av tema for etterlevelseskontroll og bakgrunn for valget
- Gjennomført kvalitetskontroll av revisor
- Revisors oppstartsmøte med administrasjonen

Til innværende møte har revisor sendt en redegjørelse om omfanget av revisjonstjenester for selskapet i 2023 sammenlignet med 2003. Dette som svar på kontrollutvalgets vedtak i sak 29/23 der utvalget ba om at revisjonen skriftlig skulle redegjøre for omfang av leveranse av revisjonstjenester (regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) til Fauske kommune som lå til grunn sammenlignet disse årene. Notatet blir gjennomgått under møtet.

I vedlegg b) følger korrespondanse mellom revisor og kommunedirektør vedrørende oppstart av forvaltningsrevisjon for prosjekt «Oppfølging av politiske vedtak», jfr vedtak i kontrollutvalgets sak 28/23. Det er bebudet oppstartsmøte 21.02.2024.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering.

Røklund, 06. februar 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Fauske kommune

Deres ref: sak 29/2023 punkt 4

Vår ref.: adm/lak

Dato: 01. februar 2024

REDEGJØRELSE TIL KONTROLLUTVALG VEDR LEVERANSE AV REVISJONSTJENESTER 2023 SAMMENLIGNET MED 2003

Viser til kontrollutvalgets vedtak sak 29/2023 pkt 4 der utvalget ber Salten kommunerevisjon IKS «*redegjøre skriftlig om hvilket omfang av leveranse av revisjonstjenester (regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) til Fauske kommune som lå til grunn i 2003, sammenlignet med 2023*».

I 2003 var det budsjettet med totalt 2 470 timer revisjon for Fauske kommune, med 1 460 timer til regnskapsrevisjon, 500 timer til forvaltningsrevisjon og 510 timer til øvrige oppgaver. Tilsvarende tall for 2023 var 1 490 timer, fordelt med 600 timer til regnskapsrevisjon og 800 timer til forvaltningsrevisjon og 90 timer til øvrige oppgaver.

I løpet av perioden har det vært noen konkrete endringer i arbeidsoppgaver.

Opgaver som revisor var pålagt i 2003, som ikke er aktuelle i 2023 er:

- Sekretariatsfunksjon for kontrollutvalg*
- Revisjon av skatteregnskap*

Nye oppgaver som er kommet til er:

- Utvidet kompensasjonsordning for merverdiavgift*
- Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

**Disse endringene ble det spesielt justert for i budsjettet for 2006*

I 2003 var det 12,5 årsverk i Salten Kommunerevisjon. I forbindelse med opprettelse av IKS' med virkning fra 01.01.2004, var det forutsatt en rasjonaliseringsgevinst totalt for alle

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Central Atrium, Dronningens gt. 18
Telefon: 75 61 03 80

kommunene på i underkant av 1 mill. kr. I 2023 var antall ansatte 9, altså en reduksjon med 3,5. årsverk.

Utgiftene til revisjon i Fauske kommune

For å kunne sammenligne utgiftene til revisjon i 2023 med 2003 må det tas hensyn til den generelle lønns og prisveksten i perioden (kommunal deflator)

Tallene nedenfor viser utgiften i 2003 justert med deflatoren¹ i perioden, sammenlignet med budsjettert utgift for Fauske kommune i 2023:

Budsjett revisjon 2003 nominell verdi:	1 097 000 kr
Budsjett revisjon 2003 (justert for kommunal deflator:)	2 162 000 kr
Budsjett revisjon 2023 (nominell verdi:)	1 880 000 kr
Differanse:	- 282 000 kr

Differansen på 282 000 kr viser en lavere økning i revisjonshonoraret, sammenlignet med en årlig økning med kommunal deflator i perioden.

Generelle endringer i revisjonsoppdraget

Når vi sammenligner 2003 og 2023 må vi også ta hensyn til de generelle endringene i kommunal revisjon som har funnet sted i perioden.

Utviklingen i det som kalles God kommunal revisjonsskikk har vært omfattende særlig de siste årene. Kravene til dokumentasjon av planlegging og gjennomføring av et revisjonsoppdrag er mye strengere enn tilfellet var i 2003, noe som krever mere ressurser fra revisor. Implementering av internasjonale standarder som ISQC² og ISA³ i God kommunal revisjonsskikk er eksempler på dette.

I 2003 var hovedfokus i kommunal revisjon fortsatt mot regnskapsrevisjon. Det meste av regnskapsdokumentasjon var fortsatt ikke digital, noe som medførte at revisor brukte betydelige ressurser til manuelle bilagskontroller ute hos kundene. I dag er de fleste kommunene heldigitale. Dette har gjort det mulig for revisor å effektivisere regnskapsrevisjonen. Revisor har i dag direkte tilgang til det meste av regnskapsdokumentasjon online via PC på kontor.

Forvaltningsrevisjon var i 2003 fortsatt i utvikling i kommunesektoren. Man var i en overgangsfase der det fortsatt i hovedsak var regnskapsrevisorer som gjennomførte forvaltningsrevisjon

Etter endringer i kommuneloven i 2004, ble det kontrollutvalget som fikk myndighet til å igangsette forvaltningsrevisjon. Dette har igjen ført til større fokus på forvaltningsrevisjon.

¹ Kilde: *Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi*

² *International standard on quality control*

³ *International Standards on Auditing*

Oppsummering

Som det er redegjort for ovenfor, har det naturlig nok skjedd endringer i perioden mellom 2003 og 2023. Oppgaver er utgått og nye oppgaver har kommet til. Samtidig har revisjonsfaget endret seg vesentlig i perioden. Måten regnskapsrevisjon utføres på, er betydelig effektivisert i forhold til 2003, særlig pga. digitaliseringen som har funnet sted og krav til revisors dokumentasjon av utførelsen av revisjonsoppdraget. Samtidig har det skjedd en utvikling innenfor faget forvaltningsrevisjon, der revisor i 2003 i stor grad selv bestemte hvilke forvaltningsrevisjoner som skulle utføres, mens det i dag er kontrollutvalgene som bestemmer tema/ressursinnsats for forvaltningsrevisjon.

Mvh

Liv Anne Kildal

Daglig leder

Liv Anne Kildal

Fra: [Ellen Beate Lundberg](#)
Til: [Mariell Myhre](#)
Kopi: [Postmottak](#); [Berit Vestvann Johnsen](#); [Post Sekretariatet](#); [Bjørn Vegard Gamst](#)
Emne: SV: Oppstart forvaltningsrevisjon "oppfølging av politiske vedtak"
Dato: mandag 29. januar 2024 14:52:51
Vedlegg: [image001.png](#)

Tilbakemelding ifm oppstart forvaltningsrevisjon

På grunn av et sykefravær i administrasjonen vil kontaktperson være undertegnede, med bistand fra formannskapssekretær Berit Vestvann Johnsen. Vennligst sett Johnsen på kopi i kommende e-poster.

Dokumentene som det anmodes om, vil komme i e-post fra Berit V. Johnsen i løpet av dagen.

Tilgjengelig tid i kalender er først medio februar på grunn av møtekollisjon bl.a. med politisk vedtatt møtekalender, regionråd og kontrollutvalg som ligger på rekke og rad i ukene som kommer. Det gjør at kalenderen er fullbooket på dagtid. Kaller inn til oppstartsmøte 21.februar kl 10. Håper det passer.

Med vennlig hilsen

Ellen Beate Lundberg

Kommunedirektør

Tlf: 915 99 302 | **Epost:** ellen.beate.lundberg@fauske.kommune.no

Torggata 21 | Pb 93, 8201 Fauske | W: www.fauske.kommune.no | Kommune nr: 1841 | Org.nr: 972418021

Fra: Mariell Myhre <mm@salten-revisjon.no>

Sendt: fredag 5. januar 2024 09:44

Til: Ellen Beate Lundberg <ellen.beate.lundberg@fauske.kommune.no>

Kopi: Postmottak <postmottak@fauske.kommune.no>

Emne: Oppstart forvaltningsrevisjon "oppfølging av politiske vedtak"

Til kommunedirektør Fauske kommune

Vi viser til vedtak i Fauske kontrollutvalg sak og vedtak 28/23 (07.12.23), om at det skal gjennomføres et forvaltningsrevisjonsprosjekt gjeldende oppfølging av politiske vedtak. Salten Kommunerevisjon IKS har fått i oppdrag å gjennomføre undersøkelsen, og trenger derfor informasjon fra kommunen.

Vedlagt i e-post finner du prosjektplanen og informasjon om hva forvaltningsrevisjon er. Følgende problemstillinger skal søkes besvart:

- 1. I hvilken grad blir politiske vedtak om driftstilpasninger og besparelser iverksatt som forutsatt i Fauske kommune?*
- 2. I hvilken grad oppnår Fauske kommune ønskede driftstilpasninger og besparelser?*

I den forbindelse ber vi dere sette opp et oppstartsmøte slik at vi kan informere de som kan bli involvert i prosjektet om hva dette prosjektet vil innebære for kommunens administrasjon. Vi ønsker også å benytte dette som mulighet til å diskutere utvalg/innspill til vedtak.

Vi ber også om å få tildelt en **kontaktperson** som har god kjennskap til det aktuelle temaet. Samtidig vil vi be om å få følgende dokumentasjon tilsendt:

- Økonomimelding/finansreglement fra og med 2021
- Tertialrapporter fra og med 2021
- Budsjett og økonomiplan fra og med 2021
- Delegasjonsreglement
- Administrasjonens orientering til kommunestyret om ikke iverksatte kommunestyrevedtak fra og med 2021
- Oversikt over vedtak fattet som innebærer driftstilpasninger og besparelser fra og med 2021
- Oversikt over ikke iverksatte vedtak som innebærer driftstilpasninger og besparelser fra og med 2021

Vi etterspør dokumentasjon som kommunen har tilgjengelig. Det er ikke meningen at dette skal produseres dersom en mangler noe av det vi spør etter.

Videre ber vi kommunen om å sette opp et oppstartsmøte i **uke 4 eller 5**. Dere sender innkalling til revisor på mm@salten-revisjon.no **innen 19.01.24**. Dersom det er vanskelig å gjennomføre et oppstartsmøte innenfor vårt foreslåtte tidspunkt, er det bare å ta kontakt. Vi ber samtidig om å få oppnevnt kontaktperson og dokumentene tilsendt **innen 19.01.24**.

Vi ønsker at så mange som mulig av de som kan bli involvert i våre undersøkelser, blir kalt inn til oppstartsmøte. Målsetningen med oppstartsmøtet er å gi informasjon om prosjektet, avklare forventninger, og informasjon om hva forvaltningsrevisjon er.

Vennlig hilsen

Mariell Myhre
Forvaltningsrevisor

SALTEN
KOMMUNEREVISJON
Postboks 429, 8001 Bodø

Tlf: 47854464

E-post: mm@salten-revisjon.no

SAK 04/24

Risiko- og vesentlighetsvurdering – grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon / plan for eierskapskontroll

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Salten kontrollutvalgsservice, Risiko- og vesentlighetsvurdering
Fauske kontrollutvalg 2024 - Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Bakgrunn for saken:

I møte 07. september 2023, sak 20/23, behandlet kontrollutvalget sak om *Fremdriftsplan og innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller, perioden 2024-2027*, med følgende vedtak:

1. *Fauske kontrollutvalg vedtar fremdriftsplan for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Arbeidet utføres av kontrollutvalgsekretariatet.*
2. *Sak med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller fremmes kontrollutvalget første kvartal 2024.*
3. *Kontrollutvalget har diskutert innspill til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller i perioden 2024-2027. Kontrollutvalgsekretariatet utformer oppsummeringsnotat basert på innspill i møtet.*

Krav til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er beskrevet hhv i kommunelovens § 23-3 og §23-4. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke områder det skal utføres forvaltningsrevisjoner og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV). Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for kontroll.

Vedlagt saken er ROV utarbeidet av sekretariatet. Vurderingens kapittel 4 inneholder en risikovurdering av forvaltningen ut fra

- b) Samfunnsperspektivet:
 - Samfunnsplanlegging og næringsutvikling
 - Miljø, klima og energi
 - Beredskapsplaner og ROS-analyser
- c) Bruker- og tjenesteperspektivet:
 - Vurderinger for 17 ulike tjenesteområder
- d) Organisasjonsperspektivet:
 - Organisering, styring og ledelse
 - Internkontroll og kvalitetssikring
 - Økonomistyring
 - Offentlige anskaffelser
 - Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.
 - IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Vurderingens kapittel 5 inneholder en risikovurdering av kommunens eierskap. Det er gitt en særlig vurdering av selskap der det anses å være en viss risiko og/eller vesentlighet.

Vurdering:

I den vedlagte vurderingen kapittel 4.4 (oppsummering for forvaltningen) og kapittel 5.5 oppsummering for eierskap) er det angitt en vurdering av risiko, gradert etter følgende fargeskala: Grønn – lav risiko Gul – middels risiko Rød – høy risiko.

I møtet legges det opp til en bred gjennomgang av ROV, og at innspill fra kontrollutvalget deretter danner grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eierskapskontroll for perioden 2024-2024 som legges frem i neste møte. Ved behov utredes risikoområder nærmere.

Forslag til vedtak:

Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering. Innspill fra kontrollutvalget tas med til kontrollutvalgets behandling av plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i utvalgets møte 24. april 2024.

Røkland, 06. februar 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Fauske kontrollutvalg

2024

Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Innhold

1. INNLEDNING	4
1.1 FORMÅL OG SENTRALE LOVBESTEMMELSER	4
1.2 RISIKO	4
1.3 VESENTLIGHET	5
2. METODE	6
2.1 INFORMASJONSGRUNNLAG	6
2.2 METODE FOR RISIKOVURDERING	8
3. GENERELT OM KOMMUNEN	9
3.1 DEMOGRAFI	9
3.2 ORGANISERING	10
3.3 MÅL. KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	10
3.4 ØKONOMI	13
4. RISIKOVURDERING AV FORVALTNINGEN	15
4.1 SAMFUNNSPERSPEKTIVET	15
4.1.1 <i>Samfunnsplanlegging og næringsutvikling</i>	15
4.1.2 <i>Miljø, klima og energi</i>	15
4.1.3 <i>Beredskapsplaner og ROS-analyser</i>	16
4.2 BRUKER- OG TJENESTEPERSPEKTIVET	16
4.2.1 <i>Barnehagesektoren</i>	16
4.2.2 <i>Skole, SFO og voksenopplæring</i>	17
4.2.3 <i>Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn</i>	18
4.2.4 <i>Flyktningtjeneste</i>	19
4.2.5 <i>Barnevern</i>	20
4.2.6 <i>Helsetjenester</i>	20
4.2.7 <i>Rus og psykisk helsearbeid</i>	21
4.2.8 <i>Hjemmetjeneste og institusjonsomsorg</i>	21
4.2.9 <i>Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester</i>	22
4.2.10 <i>Bygg- og eiendomsforvaltning</i>	23
4.2.11 <i>Vann og avløp</i>	23
4.2.12 <i>Renovasjon</i>	24
4.2.13 <i>Brann og feiing</i>	25
4.2.14 <i>Byggesak, kart og oppmåling</i>	25
4.2.15 <i>Veier, parker og idrettsanlegg</i>	26
4.2.16 <i>Landbruk og natur-/viltforvaltning</i>	26
4.3 ORGANISASJONSPERSPEKTIVET	26
4.3.1 <i>Organisering, styring og ledelse</i>	27
4.3.2 <i>Internkontroll og kvalitetssikring</i>	27
4.3.3 <i>Økonomistyring</i>	28
4.3.4 <i>Offentlige anskaffelser</i>	29
4.3.5 <i>Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering</i>	29
4.3.6 <i>IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling</i>	30
4.3.7 <i>Arbeidsmiljø</i>	31
4.4 OPPSUMMERING	32
5. RISIKOVURDERING AV KOMMUNENS EIERSKAP	34
5.1 OM EIERSTYRING	34
5.2 PROBLEMSTILLINGER I EN EIERSKAPSKONTROLL	34
5.3 FAUSKE KOMMUNES EIERSKAPSMELDING	35
5.4 FAUSKE KOMMUNES EIERSKAP. SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER	36
5.5 OPPSUMMERING	39
6. KONKLUSJON. SAMLET VURDERING	40

6.1	ANBEFALTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON	40
6.2	ANBEFALTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL	40

1. Innledning

Fauske kontrollutvalg har i sak 20/23 satt i gang innledende arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Analysen er gjort av Salten Kontrollutvalgsservice.

1.1 Formål og sentrale lovbestemmelser

Det fremgår av kommuneloven at kontrollutvalget skal sørge for at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunes virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Formålet med denne risiko- og vesentlighetsanalysen er å gi kontrollutvalget og kommunestyret et overordnet verktøy for å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være hensiktsmessig å sette spesielt fokus på, ved å gjennomføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden, dersom eventuell årlige gjennomgang avdekker behov for justeringer.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Som for forvaltningsrevisjon skal kommunestyret utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, med sikte på å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Også denne planen skal vedtas av kommunestyret.

1.2 Risiko

En kommune vil i stor grad utsettes for risiko på bakgrunn av to faktorer;

- at kommunen skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester.
- kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere tjenestene på.

Utgangspunktet for risikovurderingen er en erkjennelse av at uønskede hendelser – risikofaktorer – kan inntreffe og true måloppnåelsen. Risikovurdering er sammensatt av to elementer:

- Konsekvens dersom risikofaktoren inntreffer
- Sannsynlighet for at risikofaktoren inntreffer

Vurderingen av hvorvidt risikoen er høy/middels/lav avhenger derfor av hvordan en vurderer konsekvensene av, og sannsynligheten for at en gitt situasjon inntreffer eller utvikler seg. Dersom konsekvensene antas å bli store, samtidig som det er en stor sannsynlighet for at en situasjon blir en realitet, vurderes risikoen til å være høy. Motsatt vil risikoen vurderes som lav i tilfeller der en situasjon bare vil få mindre konsekvenser, samtidig som det er lite trolig at den aktuelle situasjonen skal oppstå.

Videre er det nyttig å ta hensyn til eventuelle tiltak som kommunens ledelse har satt i verk for å redusere muligheten for at risikofaktorene som kan true måloppnåelsen skal inntreffe, og redusere virkningene dersom risikofaktoren likevel slår til. Det derfor nødvendig å ha kjennskap til de styrings- og kontrolltiltakene som er etablert i kommunen, og vurdere i hvor stor grad disse fungerer risikoreducerende i forhold til konsekvensen av og sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer. Tiltakene kan være av ulik karakter. Det kan være etablert interne rutiner som vil føre til at feilsituasjoner oppdages og rettes på et tidlig tidspunkt før skade oppstår. Det kan være satt i verk tiltak som bidrar til at konsekvensen blir mindre dersom risikofaktoren slår til – for eksempel ved at risikoen er delt med flere, som ved forsikring.

De styrings- og kontrolltiltakene som etableres for å sikre at virksomheten når sine mål, kan kategoriseres på følgende måte:

- Informasjon og kommunikasjon – eks forankring av vedtatte mål blant medarbeiderne og informasjon til medarbeidere om utvikling i organisasjonen
- Overvåking/oppfølging – eks medarbeiderundersøkelser, innbyggerundersøkelser, rapportering gjennom styringssystem
- Kontrollaktiviteter – eks attestasjon og anvisning, rutiner, vedtaksoppfølging

Ut fra kjennskap til styrings- og kontrolltiltakene i organisasjonen vil vi få en oppfatning av hva som gjøres for å redusere risiko. Slik informasjon vil innvirke på om et forhold vurderes som viktige å se nærmere på eller ikke. Dersom ledelsen ser ut til å ha kontroll på risikoforholdene innen et gitt område, og har iverksatt tiltak for å redusere risiko, kan det tilsa at dette området behøver mindre oppmerksomhet fra kontrollutvalgets side. Omvendt kan kunnskap om risikoforhold som ledelsen ikke har fokus på, tilsa større oppmerksomhet fra kontrollutvalget i deres planlegging av forvaltningsrevisjon.

1.3 Vesentlighet

Med vesentlighet mener vi i denne sammenheng en samlet vurdering av alvorsgraden i den trusselen som den enkelte risikofaktor representerer i forhold til kommunens måloppnåelse. Hvilken betydning vil det få dersom risikoen innen et gitt område blir en realitet i form av et faktisk avvik – hvor ille er det?

Dersom en har vurdert risikoen innen et gitt område til å være høy, samtidig som en vet at ledelsen ikke har iverksatt tiltak for å redusere risiko, og at det vil få stor negativ betydning dersom situasjonen blir en realitet, er det grunn til å vurdere området som vesentlig. Vesentlighet, det vil si hva som har størst (negativ) betydning kan vurderes ut fra ulike perspektiver, og vesentlighetsgraden avhenger av hvilket perspektiv en ser situasjonen ut fra. Virksomheten som drives i kommunene er omfattende og involverer mange ulike aktører med til dels ulike interesser i kommunens virksomhet. Ulike aktører med ulike ståsteder kan ha svært ulike oppfatninger av hva som er vesentlig – for hvem er det ille?

Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering peker på at det er svært vanskelig, om ikke umulig, å måle ulike sektors og virksomhetsområders vesentlighet opp mot hverandre. Det er anbefalt å ikke prøve å måle hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp og kultur, eller å rangere de ulike områdenes vesentlighet. Analysen bør imidlertid bidra til at områder som anbefales for forvaltningsrevisjon er vesentlige, men ikke nødvendigvis de mest vesentlige. I tillegg bør den bidra til at en tilstrekkelig bred del av kommunens virksomhet over tid blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I vår analyse rangerer vi ikke områder etter vesentlighet. I risikovurderingen legger vi vekt sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, eller lav produktivitet, og i denne vil elementer av vesentlighetsbegrepet inngå.

2. Metode

Lovteksten gir ingen konkrete føringer på hva en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) skal være, eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gir heller ikke nærmere føringer. I lovforarbeidene framgår det at risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere hvilke områder av kommunens virksomhet eller i hvilke selskaper det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få. Det framgår videre at risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres.

Dette kapitlet beskriver innhentet dokumentasjon og metode for gjennomføring av risiko og vesentlighetsvurdering av Fauske kommune. I hovedsak har sekretariatet støttet seg på «Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering» utarbeidet av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) av 03.12.2019, og som gir anbefalinger for hva en ROV kan inneholde.

2.1 Informasjonsgrunnlag

ROV må være tilstrekkelig til å identifisere risiko for mangler eller avvik og til å legge grunnlag for beslutningen om, og eventuelt på hvilke områder, det skal iverksettes revisjon. Hvor bredt en skal søke informasjon, bør gjøres på bakgrunn av en avveining mellom tidsbruk, om det er forhold som det er viktig å belyse ekstra grundig, og hvilke ressurser en har tilgjengelig. Kommunens planverk, politiske vedtak, reglementer, retningslinjer og prosedyrer er sentrale dokumenter. Kontakt med administrasjon og politikere vil også kunne gi vesentlig informasjon, samt erfaringer fra tidligere kontroller og tilsyn.

Dokumentasjon fra kommunen

I denne risiko- og vesentlighetsanalysen har vi benyttet styringsdokumenter fra Fauske kommune. Den overordnede analysen vil i hovedsak basere seg på kommuneplan og handlingsprogram, årsberetning, men også andre kilder er benyttet for innhenting av informasjon, slik som regnskap, rapportering på internkontroll og kommunens nettsider.

Spørreundersøkelse

Sommeren 2023 ble det sendt ut en spørreundersøkelse til kommunedirektør, ordfører og representant fra opposisjonen (representant i Salten regionråd). I undersøkelsen ble kommuneledelsen invitert til å ta stilling til områdene som er beskrevet under de 4 perspektivene / delkapitlene i rapportens kapittel 4-5. Spørsmålstillingen var rettet mot risiko og vurdering av hvor stor grad det var fare for manglende måloppnåelse for de ulike sektorene med gradering lav- middels og høy risiko. Hensikten med undersøkelsen var å invitere sentrale personer fra kommuneledelsen til å gi innspill til eventuelle risikoer og sårbarheter og slik gi muligheten for aktuelle tema til ny plan.

Ettersom undersøkelsen var rettet mot få personer velger vi av personvern hensyn å ikke gjengi svarene i dette dokumentet, men heller kommentere særskilt i delkapitlene der det i besvarelsene er pekt på spesielle områder. Undersøkelsen som ble gjennomført fikk en svarprosent samlet på 33 %.

Kontrollutvalget og revisjonens kunnskap og erfaring fra tidligere arbeid med kommunen

I denne analysen bygger vi på erfaringer og funn fra tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner, undersøkelser, selskapskontroller, samt erfaringer og funn fra regnskapsrevisjon.

Tilsvarende undersøkelse som ble sendt kommuneledelsen ble også kollektivt gjennomgått av kontrollutvalget i eget møte. Basert på denne diskusjonen ble det utformet et oppsummeringsnotat over avtroppende kontrollutvalgs innspill til ROV og ny plan. På samme måte som

spørreundersøkelsen, trekkes innspillene frem i delkapitlene der det er relevant.

Nasjonale trender for forvaltningsrevisjon

Noen tjenesteområder får større fokus fra kontrollutvalgene. Ved å gjøre en enkel analyse av gjennomførte forvaltningsrevisjoner som er publisert gjennom NKRFs forvaltningsrevisjonsregister kan man få et bilde av nasjonale trender. Her er en stor andel av forvaltningsrevisjonsrapporter i kommunal sektor i Norge samlet, og kategorisert i; tjenesteområde, tema, hovedfokus og fokusområde.

KOSTRA og Kommunebarometeret

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er lovpålagt innrapportering fra kommunene til Statistisk Sentralbyrå og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i landets kommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

Avvik fra sammenlignbare grupper kan ha flere årsaker. Det er viktig å være klar over at KOSTRA-tall alene ikke er egnet for å benyttes som grunnlag til å gjøre konklusjoner, men kan gi implikasjoner for nærmere undersøkelser. Dersom kommunens ressursbruk innen et område er lavere enn sammenlignbare grupper, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare grupper. En kommunes ressursbruk innenfor et område kan også avhenge av politiske prioriteringer av det enkelte område. Et sikrere svar på hva avvik i ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Som en forlengelse av KOSTRA-tallene har vi valgt å presentere kommunens rangering fra Kommunal rapport "Kommunebarometer". Dette er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 151 nøkkeltall. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, med tillegg av offentlig statistikk fra SSB, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Kommunebarometeret presenterer 12 ulike temaer: barnehage, kostnadsnivå, saksbehandling, barnevern, kultur, sosialtjenesten, grunnskole, miljø og ressurser, vann, avløp og renovasjon, helse, pleie og omsorg og økonomi.

Andre kilder

Åpenhetsindeksen er utarbeidet av Pressens offentlighetsutvalg, for å se på hvor åpne Norges kommuner er og hvor tilgjengelig informasjon er. Undersøkelsen har målt både hvor raske og korrekte kommunene er til å håndtere sine innsynskrav, og hvor tilgjengelig viktig informasjon, som journaler, dokumenter, informasjon og kontaktdata er på kommunenes nettsider.

Sabima er en miljøorganisasjon som jobber for å stanse tapet av naturmangfold. Sabima publiserer årlig gjennom Naturkampen.no en rangering av landets 356 kommuner etter 29 indikatorer som sier noe om hvordan kommunen ivaretar naturen. Hver indikator er basert på fakta fra kommunenes egne plankart, deres rapportering i KOSTRA, tall fra Miljødirektoratet, tall fra Fiskeridirektoratet og kommunenes svar på spørreskjema fra Sabima.

Tilsynsmyndigheter

Statsforvalteren har i oppgave å samordne det statlige tilsynet med kommunene og fylkeskommunene. Formålet med samordningen er å sikre at tilsynsbelastningen for enkeltkommuner ikke blir for stor, unngå dobbeltarbeid og lære av arbeid som allerede er gjort.

Fra 1. januar 2020 ble det tatt i bruk en ny nasjonal tilsynskalender hvor det finnes oversikter og rapporter over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner. Alle statlige tilsynsorgan plikter å registrere gjennomførte og planlagte tilsyn i dette registeret, så som Statsforvalteren selv, samt DSB, Kystverket, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Datatilsynet, Statens Kartverk, Helsetilsynet og Arkivverket. Sektorer og tematikk som er gjennomgått i nær fortid av andre tilsynsorgan bør unngås, men kan likevel, der det er funn som har relevans for videre undersøkelser, legges til vekt.

2.2 Metode for risikovurdering.

Som beskrevet rangeres ikke områder etter vesentlighet i tema for forvaltningsrevisjon. I risikovurderingen legges det vekt på sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, og i denne vil vesentlighetsbegrepet inngå. Det er vurdert risiko knyttet til:

- Overholdelse av lover og bestemmelser (eksempelvis erfaringer fra tidligere tilsyn og revisjon)
- Måloppnåelse (eksempelvis kommunens årsberetninger)
- Økonomi og produktivitet (eksempelvis KOSTRA-data)

Er det for eksempel høy eller lav risiko knyttet til regeletterlevelse, produktivitet eller måloppnåelse innen opplæringsområdet?

Det finnes ikke en egen standard for hvordan man veker risiko i denne sammenhengen. Noen velger å lage en score basert på ulike faktorer, men en slik score vil inneholde en stor grad av subjektiv vurdering. Sekretariatet har derfor valgt å ikke lage en tallscore, fordi det kan tolkes som en objektiv konklusjon på risiko. Så langt mulig har vi i denne ROVen forsøkt å benytte objektive data, eksemplvis KOSTRA-data i Kommunal Rapports kommunebarometer til å gi en indikasjon av risiko, og her gradere risiko etter fargeskala:

Grønn – lav risiko Gul – middels risiko Rød – høy risiko

Også denne graderingen er til sist en subjektiv vurdering selv om det også ligger objektive data til grunn. KOSTRA-dataene kan likevel være en god indikator på en relativ måloppnåelse av anerkjente variabler.

3. Generelt om kommunen

Fauske er en innlandskommune midt i Salten i Nordland som ligger mellom fylkessenteret Bodø og svenskegrensen. Halvparten av kommunens innbyggere bor i kommunesenteret Fauske, som også har bystatus. Det var ingen endringer i kommunestrukturen i kommunereformen 2017-2020.

3.1 Demografi

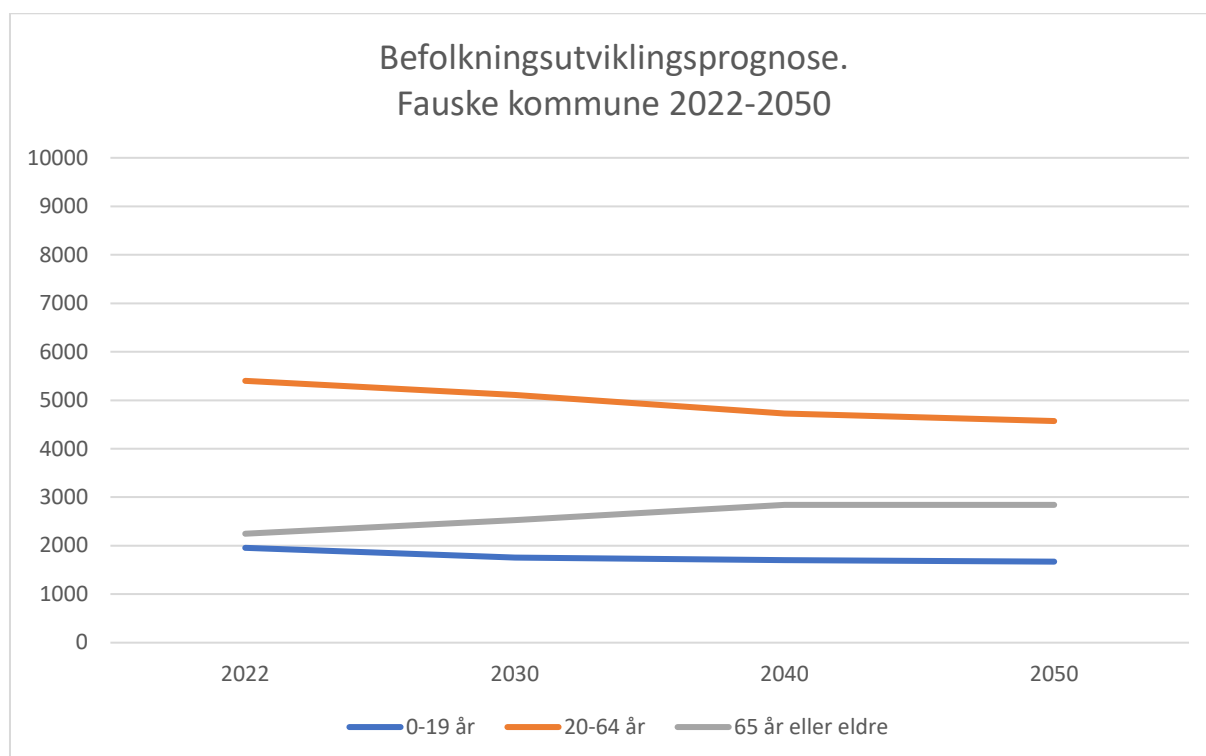
Statistisk Sentralbyrå (SSB) publiserer jevnlig regionale befolkningsframskrivninger med beregninger av hvordan befolkningen i Norges kommuner forventes å utvikle seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring. Det er tre overordnede kilder til usikkerhet i befolkningsframskrivingene: demografiske forutsetninger, modellspesifikasjon og offisiell statistikk. Den største usikkerheten er knyttet til de demografiske forutsetningene om framtidig fruktbarhet, dødelighet, innenlandsk flytting og inn- og utvandring.

SSB publiserer flere alternativer, med ulike kombinasjoner av forutsetninger om de demografiske komponentene på nasjonalt nivå. Alternativene beskrives med fire bokstaver som forteller hvilke forutsetninger som er brukt om: 1) fruktbarhet, 2) levealder, 3) innenlandske flyttinger og 4) innvandring. H = høy, M = medium og L = lav. Hovedalternativet, som presenteres her (MMMM), bruker mellomnivået for alle de fire komponentene.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå, oppdatert 05.07.2022.

Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år. 1841 Fauske.

		2022	2030	2040	2050
0-19 år	Hovedalternativet (MMMM)	1956	1754	1700	1671
20-64 år	Hovedalternativet (MMMM)	5400	5106	4724	4571
65 år eller eldre	Hovedalternativet (MMMM)	2247	2529	2842	2842
SUM		9603	9389	9266	9084

Fauske kommune hadde pr 01.01.2022 en befolkning på 9.603 personer og ventes med middelalternativet å ha en befolkningsnedgang på 5,4 % mot 2050. Nedgangen kommer innenfor aldersgruppen 0-64 år, mens det ventes en økning i personer over 65 år. Dette innebærer en økning i forsørgerbrøken, det vil si at det blir færre personer som normalt er i yrkesaktiv alder til å forsørge et økende antall eldre.

3.2 Organisering

Den administrative organiseringen av kommunen er endret med virkning fra 01.01.2022. Kommunedirektøren har 2 kommunalsjefer for henholdsvis Oppvekst og opplæring og Helse og omsorg. I tillegg 3 ledere for stab- og støttetjenester, henholdsvis Økonomi og virksomhetsstyring, Innovasjon og utvikling og Plan og næring. Kommunalsjefer og stabsledere utgjør sammen med kommunedirektøren det strategiske lederteamet. Det er i tillegg et kommunale foretak (KF) tilknyttet kommunen: næringsforetaket Fauna KF. KFet har i henhold til loven eget styre, egen ledelse og egne vedtekter, men anses som en del av kommunen.

Kommunen er deltager i fem interkommunale selskap (IKSer) med ulik grad av delegert myndighet: Salten kommunerevisjon, Iris Salten, Salten Brann og Helse- og miljøtilsyn Salten. Kommunen er også deltager i vertskommunesamarbeid og kommunale oppgavefelleskap.

3.3 Mål. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunen skal etter plan – og bygningsloven ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommunestyret vedtok kommuneplanens samfunnsdel for perioden frem mot 2034 i møte 07.04.2022. Kommuneplanen inneholder langsiktige mål og innsatsområder for kommunesamfunnet, og for kommunen som organisasjon og skal være Fauskesamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan. Planen inneholder seks fokusområder. Hvert av områdene er knyttet til FNs bærekraftsmål.

Seks fokusområder

- God oppvekst og godt liv
- Mangfold og inkludering
- Deltakende innbyggere
- Attraktive byer og tettsteder
- Omstillingsdyktig næringsliv
- Klima- og miljøvennlig utvikling

Det er videre laget mål og handlingsområder knyttet til tre hovedoverskrifter:

1. Å leve i Fauske
2. Å skape og handle i Fauske kommune
3. Å møte Framtiden i Fauske

Å leve i Fauske

- Fauske er et godt sted å leve, hvor alle kan ta gode valg og oppleve mestring

SLIK VIL VI HA DET:	DERFOR SKAL VI:
GOD OPPVEKST OG GODT LIV Alle opplever trygghet, mestrer hverdagen og har flere aktive leveår med god helse og trivsel	<ul style="list-style-type: none">• Løse komplekse velferdsutfordringer, og ha gode tjenester til innbyggere i alle livsfaser• Ha et folkehelseperspektiv i alt vi gjør• Ha gode oppvekstmiljø som styrker barn og unge i møte med framtidens utfordringer• At alle skal bo trygt og godt, i gode bomiljø og trygge omgivelser.
MANGFOLD OG INKLUDERING Alle har en oppvekst der de opplever mestring, tilhørighet og inkludering	<ul style="list-style-type: none">• Skal være en tilrettelegger for deltagelse i utvikling av eget lokalsamfunn med aktive og stolte innbyggere• Bidra til at får mulighet til å delta og bidra med sine ressurser• Bygge og styrke fellesskap, identitet og stolthet• Ha et åpent samfunn• Ha et aldersvennlig samfunn³
DELTAKENDE INNBYGGERE Alle bor godt i aktive lokalsamfunn	<ul style="list-style-type: none">• Fremme frivillighet og deltagelse ved å mobilisere lokalsamfunnens ressurser• Være en kommune som verdsetter samarbeid• Bidra til at alle skal kunne delta i arbeids- og samfunnslivet som kunnskapsrike, engasjerte og ansvarlige innbyggere• Formidle god, og nok informasjon – til rett tid.

Å skape og handle i Fauske kommune

- Fauske er en foretrukket destinasjon i Saltenregionen for næringsutvikling og industrietableringer. Her skal verdiskapning og arbeidsplasser prioriteres, og innledningsvis vil vi at sysselsettingsveksten skal være større enn befolkningsveksten.

SLIK VIL VI HA DET:	DERFOR SKAL VI:
<p>OMSTILLINGSDYKTIG NÆRINGS LIV</p> <p>Fauske er et knutepunkt og nærings senter i regionen. En levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur, og et inkluderende og bærekraftig næringsliv er det vi jobber for</p>	<ul style="list-style-type: none">• Aktivt spille på lag med andre, og oppleves som en fremoverlent kommune• Være nytenkende og lete etter løsninger• Spille på lag med innovasjonsmiljøer og søke samarbeid der forsknings- og utviklingskompetansen finnes (FoU)• Ha et konkurransedyktig næringsliv som legger til rette for flere arbeidsplasser• Ha fokus på det grønne skiftet og sirkulærøkonomi• Styrke vår posisjon som et regionalt og nasjonalt knutepunkt.
<p>VI TILRETTELEGGES FOR FLERE BEDRIFTSETABLERINGER</p> <p>Bedrifter ønsker å etablere seg i Fauske</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bidra til at det er attraktivt å drive næringsvirksomhet, og eksisterende bedrifter finner rom for vekst og utvikling• Legge til rette for bedrifter som ønsker å vokse• Sikre arealer til nye bedrifter• Legge til rette for infrastruktur• Være en aktiv pådriver for næringsutvikling som en del av Saltenregionen• Bidrar til å sikre tilgang på relevant kompetanse.
<p>ATTRAKTIVE BYER OG STEDER</p> <p>Byen og bygdene i kommunen oppfordrer til opplevelser, aktivitet og utdanning</p>	<ul style="list-style-type: none">• Være et levende samfunn med fokus på helse og trivsel• Sikre at naturen skal være lett å ta i bruk, og være en foretrukket fritidsarena• Være en trygg kommune med godt omdømme, og fornøye innbyggere• Ha en bærekraftig økonomi og tjenesteproduksjon• Næringslivet og offentlig sektor har tilgang til relevant kompetanse for morgendagens utfordringer• Styrke samarbeidet mellom det offentlige og næringslivet for å etablere flere lærlingplasser, og motivere ungdom til å fullføre videregående skole og ta høyere utdanning.

Å møte framtiden i Fauske

- Fauske er et grønt knutepunkt som møter lokale og globale klima- og miljøutfordringer med å tilrettelegge for bærekraftige løsninger

SLIK VIL VI HA DET:	DERFOR SKAL VI:
KLIMA- OG MILJØVENNLIG UTVIKLING Fauske er et klimarobust, bærekraftig og miljøvennlig samfunn	<ul style="list-style-type: none">• Styrke evnen til å tåle, og være rustet for å møte klimaendringer og uønskede hendelser• Gjøre Fauske til et grønt knutepunkt for infrastruktur, logistikk og hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres• Ha et generasjonsprinsipp i all utvikling og planlegging• Bevare naturmangfold, grønnstruktur, kulturlandskap, ren luft og friske vassdrag• Ha et nettverk av stier, grøntareal og sosiale møteplasser.
GRØNN INFRASTRUKTUR Fauske som knutepunkt legger til rette for klimavennlig transport- og logistikk-løsninger, og nye og eksisterende bygg bidrar til å løse klimautfordringene	<ul style="list-style-type: none">• Prioritere høy arealutnyttelse nært knutepunkt for kollektivtransport.• Prioritere fossilfrie og effektive transportløsninger.• Basere utbygging på sirkulær tankegang⁴, miljøvennlige materialer og energiløsninger, og lave klimagassutslipp.• Utvikle et transport- og logistikksystem som er sikkert, fremmer verdiskaping og bidrar til lavutslippssamfunnet.
GRØNN PLANLEGGING Fauske integrerer klimatilpasning i all fysisk planlegging	<ul style="list-style-type: none">• Ha økt fokus på arealutvikling som håndterer skiftende værforhold.• Tilpasning og sikring mot konsekvensene av ekstremnedbør og kombinasjonen av havnivåstigning og stormflo.• Så langt som mulig sørge for forsvarlige grunnforhold.

3.4 Økonomi

Fauske kommune har særdeles anstrengt økonomi og er derfor registrert i kommunaldepartementets ROBEK-register. ROBEK er et register over kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse eller som ikke har vedtatt økonomiplanen, årsbudsjettet eller årsregnskapet innenfor de fristene som gjelder. Kommuner i ROBEK er underlagt statlig kontroll med årsbudsjettet, låneopptak og langsiktige leieavtaler og skal fastsette en tiltaksplan som sikrer at økonomien bringes i balanse. Reglene for oppføring i ROBEK er beskrevet i kommuneloven §28-1. Det heter følgende:

Departementet skal føre et register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK) over alle kommuner og fylkeskommuner hvor minst ett av følgende forhold har inntruffet:

- a. *Driftsbudsjettet er vedtatt med et merforbruk.*
- b. *Driftsdelen i økonomiplanen er vedtatt med et merforbruk.*
- c. *Driftsdelen i økonomiplanen, driftsbudsjettet eller driftsregnskapet til kommunekassen eller fylkeskommunekassen viser at et merforbruk skal dekkes inn over flere enn to år etter at det oppsto.*
- d. *Balanseregnskapet til kommunekassen eller fylkeskommunekassen viser et oppsamlet merforbruk fra driftsregnskapet som er større enn tre prosent av driftsinntektene.*
- e. *Økonomiplanen eller årsbudsjettet er ikke vedtatt innen de fristene som er fastsatt i lov eller forskrift, eller innen en frist som departementet har fastsatt etter at økonomiplanen eller årsbudsjettet har blitt opphevet etter lovlighetskontroll.*
- f. *Årsregnskapet til kommunekassen eller fylkeskommunekassen er ikke vedtatt innen de fristene som er fastsatt i lov eller forskrift, eller innen en frist som departementet har fastsatt etter at årsregnskapet har blitt opphevet etter lovlighetskontroll.*
- g. *Departementet har fattet et vedtak etter inndelingslova § 16 a.*

Hvis det åpenbart ikke er behov for å kontrollere kommunens eller fylkeskommunens årsbudsjett og låneopptak, kan departementet bestemme at kommunen eller fylkeskommunen likevel ikke skal føres inn i ROBEK-registeret.

Fauske kommunes oppføring i ROBEK er hjemlet i pkt a, c og d.

Kommuneloven § 14-2 krever videre at kommunestyret vedtar finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Kommunestyret har vedtatt tre finansielle måltall for årsbudsjett 2022:

- Netto driftsresultat skal være 2 % av brutto driftsinntekter. Resultatet de to siste årene har vært 2,86 % og 6,01 % og måltallet er da oppnådd.
- Gjeldsgraden skal ikke økes i perioden 2022-2025. Det kan likevel tas opp lån der renter og avdrag betales av andre, og at netto driftsresultat ikke påvirkes. Anerkjent måltall i modell for kommunal økonomisk bærekraft er 75 %. Fauske kommune hadde ved utgangen av 2022 en gjeldsgrad på 142 %, som er vesentlige høyere enn anbefalt nivå. Gjeldsgraden er imidlertid synkende og måltallet er slik sett oppnådd.
- Disposisjonsfond kan ikke bygges opp ettersom kommunen er i ROBEK, og måltallet er derfor 0% i perioden 2022–2025. Fauske kommune har fremdeles udekket merforbruk og således negativt disposisjonsfond. Måltallet på 0 % er foreløpig ikke oppnådd, men positivt resultat i 2022 bidrar til at man nærmer seg måltall.

Det er rutine for å legge frem økonomirapportering for kommunestyret to ganger i året (tertialvis).

4. Risikovurdering av forvaltningen

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Aktuelle tema er gruppert ut fra tre dimensjoner: samfunnsperspektivet, bruker- og tjenesteperspektivet og organisasjonsperspektivet.

4.1 Samfunnsperspektivet

Med samfunnsperspektivet menes overordnede og sektorovergrepene tematikk som kan angå hele tjenesteproduksjonen og sektorområder, herunder planverk, næringsutvikling, klima og beredskap.

4.1.1 Samfunnsplanlegging og næringsutvikling.

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Planstrategien ble sist vedtatt og behandlet av kommunestyret i møte desember 2020.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplaner (samfunnsdelen og arealdelen) eller deler av disse skal revideres, eller om planene skal videreføres uten endringer. Kommunen vedtok kommuneplanenes samfunnsdel i april 2022. Kommuneplanens arealdel er i prosess. Planprogram er vedtatt i oktober 2023, og planen skal ifølge denne fremdriftsplanen sluttbehandles i kommunestyret des 2024/februar 2025. Det er ikke fremkommet informasjon som tilsier vesentlig risiko knyttet til kommunes utøvelse av rollen som samfunnsplanlegger. Det ble i 2017 gjennomført forvaltningsrevisjon om arealplanlegging, slik at det er gjort et prosjekt nokså nært i tid.

Kommunen har organisert sitt næringsarbeid i eget foretak Fauna KF, som har eget styre. Det forrige kontrollutvalget har pekt på at dette i seg selv kan innebære en risiko ved at det er koblet fra kommunedirektørens, og i noen grad kommunestyrets, instruksjon. I samfunnsplanen er næringsutvikling en av tre hovedoverskrifter og sammen med strategier for økt bosetting utgjør de en vesentlig del av målene i planen. Med bakgrunn i at det er vektet i overordnet planverk, vurderes det å være en middels risiko for måloppnåelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Middels	Måloppnåelse

4.1.2 Miljø, klima og energi

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Dette er også fremtredende i kommuneplanen. Ett av hovedmålene er at Fauske skal være et grønt møtepunkt som møter lokale og globale klima- og miljøutfordringer med å tilrettelegge for bærekraftige løsninger. Det pekes på klima- og miljøvennlig utvikling, grønn infrastruktur og grønn planlegging.

Sabimas kartlegging på Naturkampen.no er delt inn i fire hovedkategorier som viser deres vurdering om kommunen satser på naturen, beskytter naturen, omfang av dispensasjoner og planlagt utbygging med til sammen 29 spørsmål. Fauske er i 2023 rangert som nummer 285 av 356 kommuner. Kommunebarometeret har også en kategori om Klima og miljø. Her kommer Fauske kommune på en 145. plass.

Kontrollutvalget har i sin vurdering stilt spørsmål om hvordan kommunen er rustet mot ekstremvær og om man evner å implementere miljø og bærekraftsmål i kommunens handlinger. Det er av betydning at bærekraftmålene er tungt vektet i både nasjonalt og lokalt planverk og moderat score i sammenligninger. Med bakgrunn i dette vurderes området å ha høy risiko. Ved en forvaltningsrevisjon kan flere områder være aktuelle, men naturlig å knytte opp til evaluering og måloppnåelse av bærekraftsmål og planverk.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Klima, energi og miljø	Høy	Måloppnåelse

4.1.3 Beredskapsplaner og ROS-analyser

Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner som forsyninger av vann og avløpshåndtering, nødvendige helse- og omsorgstjenester, strøm og elektronisk kommunikasjon (mobiltelefon og internett). Kommunens plikter innen samfunnssikkerhet og beredskap følger av bestemmelsene i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Statsforvalteren i Nordland gjennomførte i 2022 tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i kommunen. I rapporten står det at kommunen arbeidet godt og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen praktiserer pådriverrollen godt, både gjennom beredskapsråd og planlegging og gjennomføring av øvelser. Det ble i rapporten gitt to avvik.

Tematikken har sterk fokus i kommunene og området synes oversiktlig i Fauske. En forvaltningsrevisjon vil neppe medføre nye funn som ikke er kjent fra før. Med bakgrunn i disse erfaringene vurderes risikoen som lav og en forvaltningsrevisjon mindre relevant.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Beredskapsplaner og ROS	Lav	

4.2 Bruker- og tjenesteperspektivet

Under bruker- og tjenesteperspektivet går analysen inn i de ulike sektorene i kommunens direkte tjenesteproduksjon, herunder ansvar som sorterer under helse og sosial, oppvekst og kultur og teknisk avdeling. Noen ansvarsområder er delegert til interkommunale selskap. Dersom tematikken omfatter regeletterlevelse, og måloppnåelse kan også IKSene være gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I det vesentligste brukes data fra Kommunebarometeret og KOSTRA for å vurdere risiko.

4.2.1 Barnehagesektoren

Det er kommunens ansvar å tilby plass i barnehage til barn bosatt i kommunen. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter lov om barnevernstjenester har rett til prioritet. Barnehageloven regulerer kommunal barnehagedrift, så vel som private barnehagedrift.

Som barnehageeier plikter kommunen å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Kommunen er lokal barnehagemyndighet, og har gjennom denne en dobbeltrolle som godkjennings- og tilsynsmyndighet både med egne og private barnehager. Dette kan innebære en balansegang mellom delvis motstridende oppgaver, som kan være en utfordring, spesielt for private barnehager.

Fauske kommune plasserer seg i middelsjiktet når det gjelder barnehagesektoren i Kommunebarometer for 2023 med en 209. plass. Sektoren utgjør 10% av den totale vekten i

barometeret. Det er 13 nøkkeltall for sektoren. De viktigste tallene er grunnbemanning per barn i kommunale barnehager, andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, og andelen ansatte i kommunale barnehager som har pedagogisk utdanning. Det er god barnehagedekning og bra arealdekning. Det viktigste måltallet er imidlertid innenfor bemanning pr barn og her er det mye sprik. Det er lav bemanning i kommunale barnehager ved at det er færre årsverk pr barn enn gjennomsnittet for landets kommuner, mens det i private barnehager derimot er en bemanning som er bedre enn gjennomsnittet.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner i området, men flere relevante tilsyn av Statsforvalteren. I 2022 ble barnehagemyndighetens rolle og oppgaver kontrollert og i 2023 nytt tilsyn med barnehagemyndigheten. I tillegg har det vært forenklet etterlevelseskontroll i 2020 om tilskuddsberegninger for private barnehager. Denne ga ikke funn for videre oppfølging.

I årsmelding for 2022 står det blant annet følgende om barnehage: Plan mot mobbing er vedtatt i de kommunale barnehagene. Barnehagene har hatt stort fokus på barns språkmiljø og voksenstandarden, med bruk av opplæringspakken Språkløyper. I 2022 ble det vedtatt plan for tilsyn i barnehagene. Kommunen, som barnehagemyndighet, har gjennomført stedlig tilsyn med tema psykososialt barnehagemiljø og helsefremmende barnehager. Brukerundersøkelsen for 2022 viser at foreldrene er fornøyde med barnehagetilbudet. Ved hovedopptaket fikk alle rettighetsbarn barnehageplass. Ikke rettighetsbarn og de som har søkt etter hovedopptaket har vært på venteliste. Utover høsten ble det tatt inn barn fortløpende ved ledig kapasitet. Et høyt antall familier har fått redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid grunnet lav inntekt. Det står også beskrevet at det er et høyt sykefravær.

Det er ikke beskrevet særskilt krevende utfordringer i sektoren, bortsett fra det som omtales i flere sammenhenger om sykefravær. Dette omtales i annet kapittel på generelt nivå. Tallene i kommunebarometeret tilsier moderat risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnehagesektoren	Middels	Regelverksetterlevelse. Produktivitet.

4.2.2 Skole, SFO og voksenopplæring

Opplæringsloven gjelder for grunnskoleopplæringen og videregående opplæring i offentlige skoler og lærebedrifter, dersom ikke annet er særskilt fastsatt. Loven gjelder også for grunnskoleopplæring i private grunnskoler som ikke får statstilskudd etter friskoleloven og privat hjemmeopplæring i grunnskolen.

Barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring. Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Dersom en elev ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, har vedkommende rett til spesialundervisning. Grunnskoleelevene har også rett til å gå på den nærmeste eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1. – 7. årstrinn. Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesse hos barna. Den som er over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring har rett til voksenopplæring, så langt de ikke har rett til videregående opplæring etter. Retten til opplæring omfatter til vanlig de fagene som enn trenger for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne.

I kommunebarometeret er måltallene knyttet til grunnskoleopplæringen. Fauske kommer på 238. plass og det er 19 nøkkeltall som er vektlagt. Sektoren utgjør 20% av den totale vekten i barometeret.

De viktigste nøkkeltallene i sektoren er avgangskarakterer og nasjonale prøver på 10. trinn og utdanningsnivået til lærerne. De fleste tallene er i middelsjiktet, men en tendens til lavere score på kompetansekrav hos lærerne og frafall. Når det gjelder spesialundervisning er resultatene bedre enn snitt.

I kommunens årsmelding beskrives det som krevende at flere ansatte har vært på studie på samme tid. Enheten vil fortsette å gi ansatte mulighet for videreutdanning, men antallet må balanseres med det som er forsvarlig for den enkelte skoles drift. Skolene har ved å legge utviklingstid til samme tidspunkt kunnet samarbeide godt med skoleutvikling på tvers av skoler. Fokus har vært vurdering og trygt og godt skolemiljø, som er en kompetansepakke i regi av Utdanningsdirektoratet.

Vertskommuneavtalen om PP-tjenester med Sørfold, Beiarn, Saltdal og Steigen ble avsluttet 31.12.22 og nedbemanningsprosess ble gjennomført. Andre halvår søkte Sørfold om nytt samarbeid med Fauske om PP-tjenester. Ny vertskommuneavtale med Sørfold kommune ble inngått med virkning fra 01.01.23. Omorganisering i seg selv kan medføre en risiko.

Det er ikke registrert tilsyn fra Statsforvalteren. Nasjonale trender viser mye oppmerksomhet rundt elevs rett på trygt og godt skolemiljø (opplæringsloven 9 A) etter revideringen av lovverket, og dette har også vært tema i forvaltningsrevisjon fra 2023. Konklusjonen i denne var at skoleeier og Vestmyra skole i stor grad arbeider systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø og i noen grad har etablert rutiner og praksis som bidrar til å avdekke og håndtere brudd på elevenes rett til et godt og trygt skolemiljø. Det ble gitt ni anbefalinger som fremdeles er under oppfølging.

Med henblikk på den totale ressursbruken, demografiske endringer og omorganisering av PP-tjenesten vurderes risikoområdet for grunnskolesektoren som middels og der det kan være flere aktuelle tema, både regelverksetterlevelse, produktivitet og måloppnåelse. Ettersom forvaltningsrevisjon på trygt skolemiljø fremdeles er under oppfølging med omfattende anbefalinger, bør et eventuelt nytt prosjekt igangsettes mot slutten av perioden. For voksenopplæringen er det ikke påpekt særlig risiko utover det som omtales i delkapittel om flyktningtjenesten. For SFO er det ingen kjente påpekte forhold av betydning. Det gis gratis SFO for elever i 1. klasse fra skoleåret 2022-23.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Grunnskole	Middels	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, måloppnåelse, regelverksetterlevelse.
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	

4.2.3 Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn

Kommunene skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Kommunene har ansvar for folkebibliotekene og kulturskolene. Mange kommuner har organisatorisk tilknytning til ett eller flere lokale museer. I Salten er det organisert gjennom Stiftelsen Nordlandsmuseet. Kommunene har ansvar for å forvalte kunst kommunen selv eier.

Kommunene er den viktigste offentlige bidragsyteren når det gjelder å skape gode rammebetingelser for lokal idrettsaktivitet. Imidlertid er ikke tilrettelegging for idrett en lovpålagt oppgave og tilskuddsnivået i stor grad kan være påvirket av kommuneøkonomien. Kommunen samarbeider med idretten gjennom et idrettsråd og formålet er at det skal være en arena for samarbeid mellom idrettslag, idrettskrets og kommunen.

Kommunene har hatt det økonomiske ansvaret for kirken siden kommunene ble opprettet i 1837.

Dette ansvaret omfatter at kommunen utreder en del utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd. Tilskuddsordningen for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene i Norge. Det årlige tilskuddet skal tilsvare statens og kommunens budsjetterte utgifter per medlem i Den norske kirke.

I kommunebarometeret er de tre tyngste nøkkeltallene i kultursektoren netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge, netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger og hvor mange ansatte kulturarbeidere det er i kommunen. Fauske plasserer seg på en 143. plass innen denne sektoren. Kultursektoren er mangfoldig, og det er naturlig med en viss variasjon på de mange måltallene. Der kommunen kommer dårligere ut er på bibliotek. Kommunen er bedre enn snitt i netto driftsutgifter til barn og unge og overføringer til frivillige. Utgifter til tros- og livssynssamfunn omfattes ikke av scoren i kommunebarometeret, men ifølge KOSTRA-data har kommunen ressursbruk over gjennomsnittet både sammenlignet med landet, fylket og sammenlignbare kommuner i KOSTRA-gruppen.

Det er ikke gjennomført kontroller eller relevante tilsyn innenfor kultursektoren. Det er ikke kjente forhold som tilsier høy risiko og risikoen vurderes derfor å være begrenset. I årsmeldingen beskrives at nedbemanning påvirker tjenestenivå for flere deler av kultursektoren, både kulturskolen og hovedbiblioteket. En aktuell tilnærming for en eventuell forvaltningsrevisjon vil kunne være måloppnåelse knyttet opp til hvordan tilbudene er skalert.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Kultur	Middels	Måloppnåelse
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	

4.2.4 Flyktningtjeneste

Kommunene har ansvar for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven. Kommunene skal veilede flyktninger og innvandrere på introduksjonslovens område. Kommunene skal tilby opplæring i norsk- og samfunnskunnskap til de som har rett til det/ plikt til det. Kommunene skall tilby introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at personen selv har bedt om det.

Bosetting av flyktninger organiseres i Enhet Familiens hus og integrering under Oppvekst og kultur. Bosettingsarbeidet er imidlertid en oppgave som påvirker kommuneorganisasjonen i flere ledd, spesielt barnehage, grunnskole, voksenopplæring, barnevern, helse, nav og boligkontoret.

Kommunen fatter vedtak om bosetting av flykninger etter anmodning fra Imdi. Den store pågangen av flyktninger er i flere sammenhenger kommunisert som svært krevende. Det må forventes at kommunen må være forberedt på anmodning om økt bosetting utover det som allerede er vedtatt. Antall deltakere i introduksjonsprogrammet økes i takt med bosettingen og det er budsjettert med økte stillingsressurser på flere områder. Dette innebærer stor aktivitetsvekst på kort tid, med den risiko det medfører både knyttet til økonomi, produktivitet og kapasitet og måloppnåelse. Risikoen berører flere kommunale tjenester. Risikoen vurderes som høy, selv om tilbakemeldingen i spørreundersøkelsen var lav risiko. Flere vinklinger kan være aktuelle i en forvaltningsrevisjon.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Flyktningtjeneste	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, kapasitet, regelverkssetterlevelse.

4.2.5 Barnevern

Barnevernloven skal sikre barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig helsehjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernloven gjelder for alle barn som har bosted i landet og oppholder seg her. Kommunen plikter å yte forsvarlige tjenester og tiltak. Barnet har rett på nødvendige tiltak når lovens vilkår for tiltaket er oppfylt.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgavene som følger av barnevernloven, som ikke er tillagt et statlig organ og de skal ha et internkontrollsystem som sikrer dette. Kommunen har også ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Barneverntjenesten skal blant annet arbeide forebyggende, samarbeide med andre deler av forvaltningen og frivillige organisasjoner, samt utarbeide individuell plan for å ivareta barns interesser. Det er barneverntjenesten i oppholdskommunen til barnet som er ansvarlig for å yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Nøkkeltallene for andel barn i barnevernet og andel undersøkelser gjennomført innenfor tre måneder er de tyngste i Kommunebarometeret. I tillegg måles antall barn i institusjon og fagutdannet per 1 000 barn. Fauske kom på 217. plass i sektoren i 2022. Tallene varierer noe. Det er en del fristoversittelser, men gode tall på årsverk og ressursbruk på forebygging.

Det er bestilt en forvaltningsrevisjon i sektoren forrige valgperiode. Denne dreier seg om ettervern og vil ventelig behandles i 2024. Det er ikke registrert tilsyn fra Statsforvalteren.

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform som trådte i kraft 1.1.2022. Den flytter mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Det heter at reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Med barnevernsreformen har kommunene fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet. Som følge av lovendringen, vil det være en risiko, men kommunen later til å ha posisjonert seg godt ved at KOSTRA-tallene viser høy ressursbruk på forebygging. Ettersom det er en pågående forvaltningsrevisjon om ettervern, anbefales ikke flere prosjekter denne perioden.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnevern	Middels	Pågående forvaltningsrevisjon ettervern.

4.2.6 Helsetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helsetjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen har plikt til å tilby blant annet helsetjeneste i skolene, helsestasjonstjeneste og svangerskaps- og barselomsorgtjenester og hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner. Videre skal kommunen tilby utredning, diagnostisering og behandling, herunder fastlegeordning, samt sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering.

Enhet for forebyggende og koordinerende tjenester er organisatorisk lagt under helse og omsorg. I årsmeldingen pekes det på omorganisering, sykefravær og rekrutteringsutfordringer for hele helse- og omsorgssektoren. Dette kommenteres nærmere i organisasjonskapitlet.

Statsforvalteren har gjennomført to tilsyn om legemiddelhåndtering. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner to siste perioder. Kommunen kommer i det øvre sjiktet i Kommunebarometeret og kommer på 91. plass i denne sektoren i 2023. Dette skyldes særlig vaksinasjonsgrad og utgifter til forebygging. Det var mange åpne fastlegelister under rapporteringsåret, men det kan tyde på at dette tallet har forverret seg.

Fastlegeordningen har vært under økende nasjonalt fokus siste årene blant annet på grunn av vaktbelastning og rekrutteringsutfordringer. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet trekker dette særlig frem i sin årsmelding for 2022 ved at mangelen på fastleger har nasjonalt omfang og gir alvorlige konsekvenser for pasientene. I Fauske kommunes årsmelding står det at driften av legekantorene og Indre Salten legevakt har vært meget utfordrende i 2022. For å klare å opprettholde driften ved legekantorene etter at tre fastleger avsluttet sine arbeidsforhold i kommunen, var innleie av kostbare leger fra vikarbyrå eneste løsning på det tidspunktet. Med ca. 2800 pasienter uten fastlege var dette et nødvendig grep for å sikre forsvarlighet for pasientene. Rekruttering av fastlege har fortsatt å være krevende. Et aktuelt område for forvaltningsrevisjon vil derfor kunne være legetjenesten og kapasitet til å fylle lovkrav.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Helsetjeneste	Høy	Kapasitet/regelverksetterlevelse legetjenesten.

4.2.7 Rus og psykisk helsearbeid

Kommunen har ansvar for tjenester til mennesker med psykiske lidelser og har ansvar for oppfølging av personer som er i risiko for å få, eller som har, et rusmiddelproblem. Tilbudene kan både handle om forebygging og direkte tjenesterettede tiltak, herunder råd og veiledning, behandlings- og rehabiliteringstjenester, praktisk bistand og opplæring, plass i institusjon, helsetjenester i hjemmet, økonomisk stønad og arbeidsrettede tiltak, tilbud om midlertidig bolig og bistand til å skaffe bolig.

Kommunebarometeret måler i liten grad sektoren opp mot andre kommuner. Det finnes KOSTRA-tall som blant annet viser årsverk av psykiatriske sykepleiere, årsverk av personer med personer med videreutdanning i rusarbeid og driftsutgifter til personer med rusproblemer, men disse er i liten grad egnet til sammenligning. De tallene som er meldt inn varierer noe later til å være innenfor normalområdet.

Det er ikke identifisert relevante tilsyn eller forvaltningsrevisjoner. Årsmeldingen omtaler i liten grad sektoren og er ikke identifisert særskilt risiko. Det kan likevel legges til at det nasjonale Pasient- og brukerombudet i sin årsmelding for 2022 skriver at psykisk helsehjelp må prioriteres høyere og at det er manglende kapasitet og kvalitet innen psykisk helsehjelp, både i kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Rus og psykisk helse	Lav	

4.2.8 Hjemmetjeneste og institusjonsomsorg

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Dersom tilbud på et lavere nivå i omsorgstrappen ikke er tilstrekkelig, plikter kommunen å gi pleie- omsorgstilbud i institusjon, eksempelvis langtidsopphold på sykehjem, korttidsopphold eller avlastning. Slike tjenester vil normalt være ressurskrevende.

I kommunens årsmelding står særlig kompetanse, rekruttering, vikarbruk og sykefravær beskrevet som utfordringer, og i tillegg omorganisering og overliggerdøgn på sykehus. Det står blant annet det for å ivareta pasientflyten i enkelte situasjoner har vært benyttet dobbeltrom.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjon eller registrerte tilsyn direkte rettet mot tjenestetilbudet, men det ble i 2021 gjennomført en forvaltningsrevisjon rettet mot økonomisk styring og internkontroll i helse og omsorg. Denne er avsluttet og anbefalingene fulgt opp.

Fauske plasserer seg et stykke ned i Kommunebarometeret med en 245. plass for pleie og omsorg. Dette er et stort område som utgjør 20 % av den totale vekten i barometeret. Det er 28 nøkkeltall for sektoren, blant gjennomsnittlig timer hjemmesykepleie i uka, andel vedtak om hjemmetjeneste som iverksettes innen 15 dager, trygghetsalarmer, andel ansatte med fagutdanning, andelen av beboere med omfattende bistandsbehov og andel plasser i sykehjem i skjermet enhet. Tallene varierer noe. Det som er mest positivt er at det er en høy andel av brukerrettede årsverk som har fagutdanning. Det som trekker mest ned er at der er lav andel skjermede plasser i institusjon og lav andel korttidsplasser. Dette kan si noe om lav produktivitet.

Den demografiske utviklingen tilsier økning i mottakere av pleie- og omsorgstjenester. Sektoren er allerede tung i ressursbehov for kommunen og behovet vil være økende. Ved at sammenligningstallene viser svak produktivitet, egen beskrivelse av utfordringer og risiki og at tjenesten må vente ytterligere økt press, vurderes risikoen å være høy. Dette støttes av spørreundersøkelsen og tilbakemelding fra det forrige kontrollutvalget. Flere tema kan være aktuelle, eksempelvis produktivitet omkring institusjonsplasser eller utskrivningsklare pasienter fra sykehus.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Hjemmetjeneste	Høy	Produktivitet
Institusjonsomsorg	Høy	Produktivitet

4.2.9 Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester

Økonomisk sosialhjelp reguleres i hovedsak av lov om sosiale tjenester i NAV, forvaltningsloven og sosialtjenesteloven. Målet er å bidra til å gjøre søkerne selvhjulpne, samt å forebygge utenforskap, økonomisk og sosialt. Dette gjøres gjennom opplysning, råd, veiledning og oppfølging, å yte sosial stønad som for eksempel livsopphold, boutgifter (husleie, strøm, etablering mm.), barnehage, SFO/AKS, lege- og tannlegeutgifter, aktiviteter mm., samt økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. NAV har også ansvar for bolig gjennom bostøtte, midlertidig og varig botilbud og utleie av kommunal bolig, samt KVP – kvalifikasjonsprogrammet. Mottakerne kan ha flere og sammensatte behov, de kan være kort- eller langvarige, og de kan utredes for overgang til statlige ytelser.

Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunene skal blant annet medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, som boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker. NAV-kontoret skal finne midlertidig botilbud til de som ikke klarer det selv.

I Kommunebarometeret for 2023 kommer Hamarøy kommune på 115. plass i kategorien Sosialtjeneste. De viktigste nøkkeltallene er stønadslengde for eldre mottakere, andel som er på stønad i over seks måneder og ti måneder, andelen som har sosialhjelp som hovedinntekt, andelen mottakere av kvalifiseringsstønad og årsverk til økonomisk rådgivning. Selv om tallene er relativt gode, er det en del variasjon. Det er positivt at det er lav andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp utover 10 måneder og at det er færre mottakere av kvalifiseringsstønad som går over på sosialhjelp. Det er imidlertid en høy andel unge sosialhjelpsmottakere sammenlignet med andre. Når det gjelder den øvre aldersgruppen er tallene nærmere et gjennomsnitt.

Nav-tjenesten ble omorganisert i 2020 og betjenes nå av Nav Indre Salten der Fauske er administrativ vertskommune i et samarbeid mellom Hamarøy, Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn kommuner. Omorganisering i seg selv er en risiko, ved at kommunens ansvar er det samme men da gjennom kommunen som utfører av en tjeneste i en styringsdialog med samarbeidskommunene. Selv om tallene viser relativt gode måltall, kan likevel et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon være evaluering og

måloppnåelse av vertskommunesamarbeidet.

Statsforvalteren har gjennomført flere tilsyn. Det ble både i 2021 gjort et tilsyn etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, mens det i 2023 også var et tilsyn med samme lovvektret. Dette indikerer at den lovmessige kontrollen er ivaretatt.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Middels	Måloppnåelse vertskommunesamarbeid

4.2.10 Bygg- og eiendomsforvaltning

Plan og bygningsloven og forskrift om tekniske krav til byggverk inneholder krav og bestemmelser til kommunale eiendommer. Dette gjelder bl.a. naturpåkjenninger, uteareal og ytre miljø, krav til byggverk, sikkerhet ved brann, planløsning og bygningsdeler, krav til universell utforming, miljø og helse, energi, installasjoner og anlegg. God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer å skape best mulig bygningsmessige rammer for tjenestene som leveres.

Kommunen har rollen både som eier, forvalter og bruker av eiendom. Disse rollene er ulike og kan til tider ha motstridende interesser. Ansvaret for de ulike rollene bør derfor organiseres på en tydelig og hensiktsmessig måte. Videre bør det foreligge overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og rapportering som bidrar til god kommunikasjon mellom bolig- og eiendomsforvaltningen og politikerne, og som kan tjene som beslutningsgrunnlag.

Eiendom, plan og samfunnsutvikling er et eget tjenesteområde med tre enhetsledere. Bygg og eiendom er ikke et eget tema i kommunebarometeret, men det rapporteres en rekke tall inn til KOSTRA. De tallene som er sjekket er netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter, netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger, areal på formålsbygg per innbygger, utgifter til vedlikehold per kvadratmeter, utgifter til renhold og energikostnader per kvadratmeter. Kommunen bruker mer av sitt budsjett til eiendomsforvaltning sammenlignet med både landet, fylket og KOSTRA-gruppen. Dette på tross av at det er mindre areal pr formålsbygg. Dette indikerer høy ressursinnsats og er positivt for sektoren. Imidlertid er det lavere utgifter til vedlikehold og driftsaktiviteter enn benchmark, noe som trekker i andre retningen.

Det ble i 2022 gjennomført en forvaltningsrevisjon med formål å belyse om Fauske kommune har et rasjonelt system for vedlikehold av bygg, som er egnet til å forhindre verdiforringelse i bygningsmassen. Videre å gi kommunestyret tilstrekkelig informasjon om tilstand/vedlikeholdsbehov på kommunens eide bygningsmasse. Rapporten konkluderte at kommunen i noen grad har etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Det ble gitt fem anbefalinger som fremdeles er under oppfølging. Med tanke på dette og at andre indikatorer ikke vise andre aktuelle risiko og tema, anbefales ikke flere forvaltningsrevisjoner denne perioden.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Bygg- og eiendomsforvaltning	Lav	

4.2.11 Vann og avløp

Vannforsyning reguleres av flere lover som blant annet matloven, helseberedskapsloven, folkehelseloven og drikkevannsforskriften. Avløpshåndtering reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Kommunen har en tilsynsfunksjon mot private

avløpsanlegg og det er krav til større vannanlegg. Vannforsyning og avløpshåndtering er omfattet av selvkostprinsippet gjennom det lovmessige kravet om at brukerne av tjenesten bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning. Tømming fra slamavskillere er også underlagt selvkostprinsippet, men her er kravet at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling.

Gebyrhåndteringen av selvkostområdet gjennomgås årlig gjennom årlige gebyrvedtak og den ordinære regnskapsrevisjonen. I tillegg er det foretatt etterlevelseskontroll i 2021 uten funn som ga grunnlag for videre oppfølging. Ettersom økonomi og produktivitet er grundig kontrollert, kunne en eventuell forvaltningsrevisjon av området være innenfor kvalitet og regelverksetterlevelse. Fauske kommer på 29. plass i sektoren for vann, avløp og renovasjon i Kommunebarometeret. Her måles både gebyrnivå, kvalitet og vedlikehold. Tallene er jevnt over svært gode. Statsforvalteren har også gjennomført tilsyn i 2022 med kommunen som myndighet for avløp. Det ble ikke funnet avvik, men gitt tre anmerkninger. Gitt de gode tallene anses det å være lav risiko på området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Vann og avløp	Lav	

4.2.12 Renovasjon

Renovasjon reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Viktige tiltak for å hindre forsøpling, helse- eller luktproblemer eller andre forurensningsulemper som følge av avfall, er å ha etablert gode systemer for innsamling av avfall og en god oppfølging av forsøplingssaker. Kommunen skal blant annet sørge for at det er etablert et system for innsamling av husholdningsavfall og at det gis nødvendig informasjon om avfallshåndtering til husstander og bedrifter. Renovasjon er omfattet av selvkostprinsippet.

Kommunens renovasjonshåndtering er delegert til det interkommunale selskapet Iris Salten IKS. Selskapsvirksomheten reguleres av en egen selskapsavtale. Iris har eget styre som velges av representantskapet. I selskapets årsmelding er det ikke pekt på spesielle usikkerhetsfaktorer, men selskapene som arbeider innenfor avfallsbransjen er eksponert for prisendringer i det globale råvaremarkedet og påvirkes av nasjonale miljømessige målsetninger. Konsernet har sunn økonomi med høy egenkapital i alle selskap. Konsernet har et tydelig engasjement for bærekraft, og samtlige selskaper har fokus på bærekraft i sine strategier.

Det har vært flere kontroller av Iris siste perioder. De kontrollene som har vært kan regnes som forvaltningsrevisjoner, ved at det omfatter tema innenfor selskapets drift, mer enn styringsdialogen og utøvelse av eierskapene. I 2020 ble det behandlet en rapport om selvkost og offentlige anskaffelser i selskapet. Opprinnelig rapport påpekte en del svakheter ved selskapets håndtering av offentlige anskaffelser, mens oppfølgingsrapporten viste en betydelig forbedring. I 2022 var det en ny rapport med tema statsstøtteregulativet og offentlig anskaffelse. Rapporten konkluderte med at selskapet i stor grad sørget for et avtaleverk som ivaretar kravene i statsstøtteregulativet, og i varierende grad har tilrettelagt for en konkret konkurranse i anbudskonkurranse 2020/2021 om mottak av avfall.

Vurderingen av den økonomiske internkontrollen synes å være godt ivaretatt gjennom tidligere kontroller. Dersom man skal velg annen tematikk kan det eksempelvis være innen kvalitet og regelverksetterlevelse. Det er imidlertid ikke fremkommet informasjon som indikerer behov for kontroller på dette området og svarene på spørreundersøkelsen støtter lav risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Renovasjon	Lav	

4.2.13 Brann og feiing

Brann og redningstjenester reguleres i hovedsak av brann- og eksplosjonsvernloven. Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser, og kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Dette er blant annet regulert i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende arbeidet innebærer blant annet kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger. Fra og med 2016 er fritidsboliger omfattet av kommunens plikt til å drive tilsyn og feiing av fyringsanlegg. Feiertjenesten er omfattet av selvkostprinsippet. Håndteringen av dette ble undersøkt av kontrollutvalget gjennom flere behandlinger i 2023 og synes tilstrekkelig belyst.

Det er det interkommunale selskapet Salten Brann IKS som er delegert myndighet til håndtering av brann og feiing i kommunen. Virksomheten reguleres av en egen selskapsavtale og representantskapet velger eget styre. Selskapsavtalen ble endret i 2022 og det er foretatt en justering av avtalen om finansiering og fordeling av kostnader. I ny avtale legges andelen av størrelsen på den vedtatte brannordningen til grunn ved fordeling av felleskostnader for den totale beredskapen, mot at fordelingen tidligere var basert på folketall.

En sentral aktivitet i selskapet i 2022 har vært arbeidet med implementering ny brannordning. Plan for helhetlig tjenesteleveranse, som omfatter materiell, kompetanse, stasjoner og slokkevann er ferdigstilt, og det ble gjennomført dialogmøter med alle kommuner på ettersommeren. For noen stasjoner medfører ny brannordning bare mindre justeringer, mens det ved andre lokasjoner kreves at nye tjenester etableres og infrastruktur tilpasses.

Brannordningene definerer hvordan beredskapstjenester i Salten Brann IKS skal organiseres og dimensjoneres. Dette har implikasjoner både knyttet til leveranse, kvalitet og økonomi. De store endringene som selskapet har i rammebetingelser og organisering kan tale for dette. Det har heller ikke vært forvaltningsrevisjoner her siste perioder. Konklusjonen er derfor høy risiko, noe som støttes i tilbakemelding fra det forrige kontrollutvalget. Det skal imidlertid bemerkes at tilbakemeldingen i spørreundersøkelsen er lav risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Brann og feiing	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi, kapasitet, regelverksetterlevelse.

4.2.14 Byggesak, kart og oppmåling

Byggesaksområdet reguleres i hovedsak av plan og bygningsloven, med tilhørende forskrifter og veiledere. Kommunene utøver myndighetsutøvelse gjennom å fatte vedtak innenfor blant annet deling og oppmåling, byggesøknader, utslippssøknader og reguleringsplaner. Behandling av byggesaker, oppmåling og matrikkelføring og utslippstillatelser er omfattet av selvkostprinsippet.

Byggesaksbehandling og reguleringsarbeid er viktige områder for utviklingen av en kommune. En utfordring er å ha god kontinuitet og kompetanse. Svakheter i saksbehandling og veiledning kan medføre at tiltak som ikke skulle vært godkjent blir godkjent, eller omvendt.

I årsmeldingen beskrives ikke spesielle utfordringer, utover kapasitet som er omtalt i flere sektorer. Kommunebarometeret har egen måling for saksbehandling og vurderer blant annet saksbehandlingstid for byggesaker, byggesaksgebyr og andel dispensasjoner. Her rapporteres det gode tall for kommunen, men det bemerkes at det ikke rapportert på alle indikatorer. Det har ikke vært

tilsyn eller forvaltningsrevisjoner i området. I spørreundersøkelsen omtales risikoen som lav. Ved behov for mindre kontroller kan imidlertid forenklet etterlevelseskontroll være aktuelt. Dette har også vært en tilbakemelding fra det forrige kontrollutvalget.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Byggesak, kart og oppmåling	Lav	

4.2.15 Veier, parker og idrettsanlegg

Kommunale veier reguleres av veglova og formålet er å sikre at planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veier sikrer en trygg og god trafikkavvikling. Parker og grøntområder reguleres gjennom plan og bygningsloven og ved behandling av reguleringsplaner skal kommunen ta hensyn til arealformål til grøntstruktur som naturområder, turdrag, friområder og parker. Standard og vedlikehold av veier er viktig for å forhindre ulykker. Ut fra et folkehelse- og trivselsperspektiv er det viktig med idrettsanlegg og parker.

Temaet er ikke omtalt i kommunebarometeret, men KOSTRA har en rekke nøkkeltall innen samferdsel, men som sammenligning med tallene tolkes med varsomhet på grunn av ulik geografi og bosettingsstruktur. Likevel er det en tendens til lavere utgifter til vedlikehold og driftsutgifter til veier og gater pr innbygger enn sammenlignbare. Dette kan indikere en risiko. I årsmeldingen beskrives en rekke utfordringer, særlig som følge av vekslende vintervær. Dette er et fenomen som krever mer av kommunen, både i planleggingen, kapasitet og ressursutnyttelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Veier, parker og idrettsanlegg	Middels	Måloppnåelse vintervedlikehold. Produktivitet.

4.2.16 Landbruk og natur-/viltforvaltning

Hovedoppgavene i kommunenes landbruksforvaltning knytter seg til tilskudds- og lovforvaltning. Områdene reguleres av blant annet jordlova, konsesjonsloven, skogbrukslova, lov om motorferdsel i utmark, viltloven, naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven og friluftsløven. I tillegg kommer en rekke forskrifter og rundskriv. Kommunene har oppgaver knyttet til saksforberedelse og kontroll av ulike tilskuddsordninger i landbruket. Videre har kommunene både myndighet og tilsynsoppgaver etter konsesjonsloven i forbindelse med eierskifte, og etter jordloven i forbindelse med nydyrking, deling eller omdisponering av jordbrukseiendom, og i forbindelse med driveplikt. Kommunen har også ansvar for å kontrollere at skogbruksloven følges, og kan fastsette meldeplikt for planer om hogst og tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog.

I KOSTRA rapporteres det om en rekke parametere innenfor landbruk- og skogforvaltningen, men kommunene har svært ulik ressursbruk noe som henger sammen med næringsstrukturen i kommunen, og derfor vanskelig egnet for sammenligning. Det er ikke identifisert høy risiko knyttet til kommunen som myndighetsutøver. Statsforvalteren gjennomførte i 2023 forvaltningskontroll av produksjonstilskudd i landbruket. Det ble ikke gitt noen avvik og Statsforvalteren skriver at hovedinntrykket er at Fauske kommune har god kompetanse, og gjør en grundig og god saksbehandling på de kontrollerte områder.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Landbruk og natur-/viltforvaltning	Lav	

4.3 Organisasjonsperspektivet.

Organisasjonsperspektivet tar for seg hvordan kommunen er organisert og hvilken styring og

organisering den har for å nå de oppsatte mål for tjenesteproduksjonen, samt hvordan saksbehandling og interne tjenester blir ivaretatt. Organisasjonsperspektivet retter fokuset mot om tjenesteproduksjonen, og støttefunksjoner til disse, er effektiv og i tråd med lover og regler. I analysen har vi støttet oss på kommunens egen informasjon, herunder kommunens nettsider, planer, regnskap og årsberetning med rapport på internkontroll til kommunestyret.

4.3.1 Organisering, styring og ledelse

Kommuneloven legger rammene for den politiske organiseringen av en kommune. Kommunens øverste folkevalgte organ er kommunestyret som ledes av ordfører. Under kommunestyret skal det opprettes et formannskap og man kan også oppnevne utvalg og/eller råd. Kommunestyret skal ansette en kommunedirektør, som skal være leder for kommunens administrasjon. Ut over dette er det stor grad av frihet for hvordan den administrative organiseringen av kommunen skal være.

Valg av administrativ organisasjonsmodell og hyppigheten av omorganiseringer kan ha betydning for vurdering av risiko. Hvor mange nivåer man velger vil ha betydning for nærhet til eventuelle situasjoner, samt hvor mange enheter eller personer en leder skal følge opp. Det er viktig med et oppdatert delegeringsreglement som gjenspeiler styringslinjene. Delegeringsreglementet viser hvordan myndighet til å fatte beslutninger på vegne av kommunen er fordelt på politisk nivå, og mellom politisk og administrativt nivå.

Fauske har nylig gjennomgått en omfattende administrativ omorganisering med virkning fra 01.01.2022. Parallelt med dette er flere av lederne nye. Kommunedirektøren har 2 kommunalsjefer for henholdsvis Oppvekst og opplæring og Helse og omsorg. I tillegg 3 ledere for stab- og støttetjenester, henholdsvis Økonomi og virksomhetsstyring, Innovasjon og utvikling og Plan og næring. Kommunalsjefer og stabsledere utgjør sammen med kommunedirektøren det strategiske lederteamet. Det er i tillegg et kommunale foretak (KF) tilknyttet kommunen: næringsforetaket Fauna KF. KFet har i henhold til loven eget styre, egen ledelse og egne vedtekter, men anses som en del av kommunen. Kommunen er deltager i fem interkommunale selskap (IKSer) med ulik grad av delegert myndighet.

I forrige var det i plan for forvaltningsrevisjon valgt ut flere tema innenfor organisasjon, styring og ledelse. Det er bestilt en kontroll om oppfølging av politiske vedtak som ventes levert og behandlet i løpet av 2024. I tillegg var det på planen forvaltningsrevisjoner med tema «administrativ struktur» og «gjennomføring av omstilling». Disse ble satt på vente grunnet pågående omorganisering, og at det ble ansett for tidlig med evaluering forrige periode. Prosjektene synes imidlertid svært aktuelle nå, nå som den administrative strukturen har fått virke en periode.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Organisering, styring og ledelse	Høy	Måloppnåelse administrativ struktur og gjennomføring av omstilling.

4.3.2 Internkontroll og kvalitetssikring

Internkontroll er et vidt begrep og kan omfatte prosesser for å gi rimelig sikkerhet for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, og overholdelse av lover og regler. Det kan både dreie seg om økonomisk internkontroll (regnskap, transaksjonskontroll, budsjettoppfølging mm) eller mer spesifikk internkontroll på de ulike tjenesteområdene.

Interkontroll og krav til dette er skjerpet i den nye kommuneloven. Den stiller krav til at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal som ansvarlig for internkontrollen utarbeide en beskrivelse av

virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen og ved behov evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret minst én gang i året.

Kommunedirektøren har valgt å benytte årsmeldingen som interkontrollrapportering. Her står det at kommunen har flere overordnede reglement, rutiner og retningslinjer som er styrende for virksomheten. Flere er under utarbeidelse, samt at eksisterende reglementer og beskrivelser skal gjennomgås og revideres. Av de viktigste for kommunen nevnes delegasjonsreglement, arbeidsgiverpolitiske retningslinjer og personalregulativer, økonomi- og finansreglement (ble vedtatt i første møte i kommunestyret i 2023), innkjøpsstrategi og -reglement og eierskapsmelding. Med utgangspunkt i de overordnede styrende dokumenter er det utarbeidet rutinebeskrivelser innenfor de ulike tjenesteområdene. Internkontrollen har som formål å gjennomføre en risikobasert kontroll på at det er etablert gode rutiner og arbeidsprosesser på viktige områder, at disse etterleves og at avvik og feil avdekkes og håndteres. Dokumentasjonen av overordnede styrende dokumenter og rutinebeskrivelser er i all hovedsak lagt i Risk Manager - som er Fauske kommunens kvalitets- og styringsverktøy.

Det har vært en forvaltningsrevisjon om økonomisk styring og internkontroll. Denne var imidlertid rettet mot helse og omsorg og hadde en bredere innfallsvinkel. Rapporten som sådan er lukket, men kontrollutvalget har i sin evaluering pekt på at oppfølging av om avvikssystem faktisk blir brukt kan være et aktuelt tema for kontroll. Det er videre av betydning at kravene om internkontroll er styrket i kommuneloven, blant annet ved årlig rapportering til kommunestyret. Dette kan være av særlig interesse for en forvaltningsrevisjon, for å vurdere om rutiner og rapportering er tilfredsstillende i henhold til lov nå når lovkravet er skjerpet. Risikoen vurderes derfor å være høy.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	Regelverksetterlevelse

4.3.3 Økonomistyring

Kommuneloven omfatter regler for langsiktig og bærekraftig økonomiforvaltning, for å trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenestene, og tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Kommunestyret skal selv vedta økonomiplan, årsbudsjett, konsolidert årsregnskap, årsberetning, finansielle måltall, økonomireglement og finansreglement. Økonomiplanen skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og kan utgjøre handlingsdelen til samfunnsdelen. Økonomiplan og årsbudsjett skal settes opp i balanse og være realistiske og årsbudsjettet er bindende. Budsjettoppfølgingen har derfor en sentral rolle i styringen av kommunen. Kommunedirektøren har plikt til å rapportere om budsjettavvik, og foreslå budsjettendringer. Regnskapsrevisjonen skriver i sitt oppsummeringsbrev at samarbeidet med kommunens administrasjon fungerer meget bra. Påpekning av feil og forslag til forbedringer i rutiner blir imøtekommet på en konstruktiv måte. Det er ikke spesielle merknader fra revisjonen som indikerer høy risiko om økonomistyringen. Det har i 2022 vært gjennomført etterlevelsekontroll med finansforvaltningen som riktignok påpekte mangler, men som umiddelbart ble fulgt opp og rettet. Det er vedtatt finansielle måltall i tråd med kravene i kommuneloven.

I årsberetningen skal det redegjøres for vesentlige budsjettavvik, inkludert avvik fra premissene for bruk av bevilgningene, og eventuelt merforbruk skal dekkes inn året etter at det oppsto. Dersom økonomiplan eller budsjett fremlegges med merforbruk, eller regnskapsmessig merforbruk ikke

inndeckes innen fristen, innebærer det økonomisk ubalanse, og det medfører innmelding i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Fauske kommune har svært anstrengt økonomi og har over lengre tid vært registrert i ROBEK. Dette skyldes at driftsbudsjettet er vedtatt med et merforbruk, merforbruk skal dekkes inn over flere enn to år etter at det oppsto og at balanseregnskapet viser et oppsamlet merforbruk som er større enn tre prosent av driftsinntektene.

I kommunebarometeret kommer Fauske på 297. plass i kategorien «Økonomi». De tyngste nøkkeltallene i sektoren er nøkkeltallene for driftsmargin og disposisjonsfond. Samlet har disse nøkkeltallene en vekt på 50 prosent av sektoren og er hovedårsaken til den svake scoren. Det kan imidlertid legges til at utviklingen er i bedring. Ettersom reglementer, måltall og styringsmekanismer langt på vei er etablert, anses risikoen i forvaltningsoppgavene som middels selv om kommunen som sådan har svak økonomi. Det som kan påpekes er kommunens evne til realistisk budsjettering, og evnen til å styre etter finansielle måltall.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomistyring	Middels	Måloppnåelse. Regelverksetterlevelse.

4.3.4 Offentlige anskaffelser

Anskaffelser i offentlig sektor reguleres av lov om offentlig anskaffelser med tilhørende forskrifter. Norge har gjennom internasjonale avtaler forpliktet seg til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Loven gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien. En oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører, hindre konkurranse eller dele opp anskaffelser for å omgå bestemmelsene. Den skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet.

Offentlige anskaffelser er et tema med krevende regelverk og som krever stor grad av kompetanse. Fauske kommune har vært deltager i et samordnet innkjøp i Salten og Nordland som har vært styrt fra Bodø som vertskommune. Innkjøpssamarbeidet med Bodø har nylig endret karakter til en ordning med såkalt innkjøpssentral. Fauske kommunestyre vedtok i april 2022 at det ikke var formålstjenlig å slutte seg til det nye samarbeidet og at eksisterende avtaler i en overgangsfase skulle fases ut. Samtidig ble det bedt om at kommunedirektøren skulle ta initiativ til etablering av et mindre innkjøpssamarbeid for hele eller deler av avtaleporteføljen, fortrinnsvis basert på kjøp av eksterne innkjøpstjenester.

Det ble i 2020 gjennomført en forvaltningsrevisjon med formål å belyse om kommunen overholder regelverket for offentlige anskaffelser. Rapporten konkluderte den gang at kommunen i stor grad følger regelverket. Dette i seg selv viser at temaet er belyst med lav risiko. Imidlertid har innkjøpssamarbeidet endret karakter, noe som tilsier en viss risiko. Det kan derfor være aktuell med ny kontroll, men i så fall litt ut i perioden når ordningen har satt seg.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Offentlige anskaffelser	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon.

4.3.5 Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.

Kommunestyret har det overordnede arbeidsgiveransvaret, og kan vedta arbeidsgiverstrategier og reglementer. Det kan være en utfordring for kommuner å rekruttere og beholde personale med ønsket kompetanse, og arbeidsgiverstrategien kan være et verktøy for å bli en attraktiv arbeidsgiver og redusere risikoen på området.

I kommuneloven er kommunedirektøren er gitt ansvar for å utøve det løpende arbeidsgiveransvaret, og har med det det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse,

suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov. Hovedavtalen inneholder bestemmelser om forhandlingsordning, prosedyrer samt arbeidsgivers og tillitsvalgtes rettigheter og plikter. Hovedavtalen er et virkemiddel for å sikre samhandling og gode prosesser mellom partene.

Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon på økonomisk styring og internkontroll i helse og omsorg har gitt noen implikasjoner om personalforvaltningen. Det er ikke fremkommet informasjon om høy risiko på området. Når det gjelder kompetanse- og rekrutteringsutfordringen er den imidlertid krevende i helse kommunesektoren og påpekt som sårbar i flere sektorer. Tilgangen på fagfolk, både faste og vikarer, er en vedvarende utfordring og vikarbruken er høy. Dette vurderes derfor som særlig aktuell for kontroll med tanke på måloppnåelse. Dette støttes av spørreundersøkelsen og av det forrige kontrollutvalgets tilbakemelding.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Personalforvaltning	Lav	
Kompetanse/rekruttering	Høy	Måloppnåelse

4.3.6 IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Økt digitalisering representerer muligheter for besparelser og bedre tjenester, men kompleksiteten i offentlig sektor kan være en utfordring. Mange kommuner mangler helhetlige planer eller egen IKT-/digitaliseringsstrategi, og mange kommuner benytter digitale tjenester i langt større omfang enn de tilbyr digitale tjenester. Digitaliseringen innebærer også økt risiko knyttet til informasjonssikkerhet. For å unngå så vel tap av verdier som tap av tillit, er det nødvendig for kommunen å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til informasjon, at informasjon ikke blir endret utilsiktet, og at informasjonen er tilgjengelige for brukerne ved behov.

Personvern er et tidsaktuelt tema, ikke minst med personvernforordningen som ble tatt inn i norsk lov i 2018. Datatilsynet er både tilsyn og ombud og skal veilede og kontrollere om virksomheter etterlever personvernreglene. Kommunen plikter å ha oversikt over systemer som behandler personopplysninger og informasjonsutveksling mellom systemene. Det er også viktig å vite hvilke typer personopplysninger som behandles, hvilke opplysninger som oppbevares og hvor lenge de oppbevares.

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati. Kommunelovens regler om møteoffentlighet og offentlighetsloven skal legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig. Kommuner og offentlige organ har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet i arkivholdet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta åpenhet og demokratisk kontroll. Alle kommuner skal utarbeide en arkivplan som skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i organets internkontroll med arkivarbeidet. Arkivverket hadde i 2021 tilsyn med kommunens arkivhold. Arkivverket skrev da at de hadde inntrykk av at den daglige arkivering og journalføringen som utføres av arkivtjenesten i sak-/arkivsystemet WebSak fungerer godt. Fauske kommune er godt i gang med, og har også fått på plass mye dokumentasjon og rutiner i sin arkivplan. Det er også foretatt en kartlegging av papirarkiver i alle enheter. Det ble gitt fem pålegg. I og med at tilsynet var såpass omfattende synes avvikene kjent, og risikoen redusert på det området.

Pressens offentlighetsutvalg i samarbeid med Kommunal Rapport publiserer årlig et såkalt Åpenhetsbarometer som vurderer åpenheten i landets kommuner. Her vurderes blant annet postlister, tilgjengelighet på hjemmesider, møteoffentlighet og respons på henvendelser og innsynskrav. Fauske kom i 2023 på en 177. plass, som er i midtsjiktet.

Regelverket omkring personvern er som nevnt nytt og omfattende, noe som i seg selv kan innebære større risiko for etterlevelse og derigjennom kan aktualisere en forvaltningsrevisjon. Det ble imidlertid

gjennomført en forvaltningsrevisjon i 2022 med tema informasjonssikkerhet og problemstilling å undersøke i hvilken grad Fauske kommune ivaretar krav i regelverket om informasjonssikkerhet og personvern. Konklusjonen da var at kommunen i noen grad ivaretar regelverket. Det ble gitt seks anbefalinger og som fremdeles er under oppfølging. Det synes derfor ikke aktuelt med et nytt prosjekt denne perioden.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
IKT, digitalisering, personvern	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Arkiv, saksbehandling	Lav	

4.3.7 Arbeidsmiljø

Det er et arbeidsgiveransvar å sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte. Arbeidsmiljøloven konkretiserer krav til systematisk HMS-arbeid, noe som omfatter å fastsette mål, fordele ansvar, oppgaver og myndighet, kartlegge og vurdere risikoforhold og iverksette tiltak for at arbeidsmiljøet skal være i samsvar med lovkrav, forebygge og følge opp sykefravær.

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte er viktige virkemidler for å redusere risikoen for uetisk atferd og korrupsjon. Retningslinjene må jevnlig oppdateres, være forståelige, relevante og etterlevbare, og skal gi klare anvisninger for hvilken atferd som forventes i ulike situasjoner.

Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Dette er definert som forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer. Loven regulerer også fremgangsmåte og arbeidsgivers aktivitetsplikt ved varsling. Loven gir vern mot gjengjeldelse av varsling gjennom forbud mot gjengjeldelse samt oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet. Kommunen har plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling som skal være skriftlige. Kommunen skal oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt ytringsklima.

Når det gjelder tilsyn har særlig Arbeidstilsynet en særlig rolle i å kontrollere arbeidsgivers etterlevelse av helse, miljø og sikkerhet i henhold til arbeidsmiljøloven. Det er gjennomført flere tilsyn på flere områder av kommunen siste perioder og kontrollhensynet synes ivaretatt på enkelte lokasjoner. Arbeid med sykefravær er gjennomgått i flere forvaltningsrevisjoner både i 2018 og i 2022.

Varsling er et fenomen som er gitt økt oppmerksomhet i arbeidslivet og som har stor økonomisk og omdømmemessig risiko ved feil håndtering. Det er en tendens til økt grad av varslingsaker i flere av Salten-kommunene og det har stor betydning å være i forkant av sakene ved å ha et godt gjennomarbeidet reglement og rutiner. Her har det ikke vært relevante kontroller og tematikken bør ha stor interesse for gjennomgang og for å identifisere forbedringspunkter.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Lav	
Etikk og varsling	Høy	Regelverksetterlevelse

4.4 Oppsummering

Tema	Risiko	Merknad
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Middels	Måloppnåelse.
Miljø, klima og energi	Høy	Måloppnåelse
Beredskapsplaner og ROS-analyser	Lav	
Barnehagesektoren	Middels	Regelverksetterlevelse. Produktivitet.
Grunnskole	Middels	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, måloppnåelse, regelverksetterlevelse.
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	
Kultur	Middels	Måloppnåelse.
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	
Flyktningtjenesten	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, kapasitet, regelverksetterlevelse.
Barnevern	Middels	Pågående forvaltningsrevisjon ettervern.
Helsetjenester	Høy	Kapasitet/regelverksetterlevelse legetjenesten.
Rus og psykisk helsearbeid	Lav	
Hjemmetjenester	Høy	Produktivitet.
Institusjonsomsorg	Høy	Produktivitet.
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Middels	Måloppnåelse vertskommunesamarbeid.
Bygg- og eiendomsforvaltning	Lav	
Vann og avløp	Lav	Regelverksetterlevelse.
Renovasjon	Lav	
Brann og feiing	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi, kapasitet, regelverksetterlevelse.

Byggesak, kart og oppmåling	Lav	
Veier, parker og idrettsanlegg	Middels	Måloppnåelse vintervedlikehold. Produktivitet.
Landbruk og natur-/viltforvaltning	Lav	
Organisering, styring og ledelse	Høy	Måloppnåelse administrativ struktur og gjennomføring av omstilling.
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	Regelverksetterlevelse.
Økonomistyring	Middels	Måloppnåelse. Regelverksetterlevelse.
Offentlige anskaffelser	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon.
Personalforvaltning	Lav	
Kompetanse/rekruttering	Høy	Måloppnåelse.
IKT, digitalisering, personvern.	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon.
Arkiv og saksbehandling	Lav	
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Lav	
Etikk og varsling	Høy	Regelverksetterlevelse.

5. Risikovurdering av kommunens eierskap

I likhet med forvaltningsrevisjon skal kommunestyret også vurdere kontroller av sine eierskap basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.

5.1 Om eierstyring

Kommunene har stor grad av frihet når det gjelder organiseringen av den kommunale virksomheten og har i lang tid gjort bruk av fristilte organisasjonsmodeller. Organisering av kommunal virksomhet i egne rettssubjekter utfordrer de vanlige ansvars- og styringslinjene. For å avhjelpe denne utfordringen har kommuneloven egne bestemmelser om kommunestyrets tilsyn og kontroll med slik utskilt virksomhet. Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsynet med kommunens forvaltning og én av oppgavene er å påse at kommunen fører tilsyn med sine interesser i selskaper – det vil si eierskapskontroll eller selskapskontroll. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover, forskrifter og kommunestyrets vedtak.

Det kan være en glidende overgang mellom hva som er kontroll av eierskapsutøvelsen og revisjon av selskapet (forvaltningsrevisjon). Dersom selskapskontrollen skal omfatte selskapets virksomhet – spørsmål som krever innsyn i selskapets drift – vil dette være en forvaltningsrevisjon. Et typisk eksempel er samfunnsansvar (f.eks. etikk, varsling og anskaffelser). Andre eksempler på tema som må undersøkes gjennom forvaltningsrevisjon, er regelverksetterlevelse (f.eks. anskaffelser og offentlighet), selvkost og annen måloppnåelse/gjennomføring av virksomheten.

At virksomheter eller tjenester skilles ut som egne foretak eller selskaper innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll, og til dels også politikerrollen, endres. Dette medfører at styringen vil være av en annen art enn den politiske styringen av kommunens øvrige virksomhet. De mest brukte argumentene for å skille ut virksomhet i selskaper og foretak er knyttet til kostnadseffektivitet, tjenestekvalitet, konkurranseutsetting, oppgave- og ansvarsfordeling og oversiktighet. Med en slik organisering får folkevalgte ansvar for å fastsette mål og å føre kontroll med måloppnåelse, mens selskapets styre og ledelse har ansvar for valg og bruk av virkemidler.

Styringsvirkemidlene i en utskilt virksomhet er ikke de samme som for kommunens egen virksomhet. Ved at virksomheten legges til en enhet fristilt fra kommunens administrasjon mister kommunestyret sin rett til direkte instruksjon. Kommunestyret kan kun instruere den eller de representantene som opptre i eierorganet på kommunestyrets vegne, for eksempel i et representantskap. Organer eller ansatte i selskapene kan ikke instrueres direkte.

Kommunens egenkontroll består av administrasjonssjefens internkontroll og kontrollfunksjonene underlagt kontrollutvalget. Når virksomhet skilles ut i egne juridiske enheter er det ikke lenger administrasjonssjefen som har ansvaret for internkontrollen, men styret i den aktuelle virksomheten. Selskapsformer som bygger på annet lovverk enn kommuneloven, har ikke nødvendigvis de samme juridiske kravene til internkontroll som en kommune. For en offentlig eier er det likevel viktig å påse at styret har den nødvendige kontroll med virksomheten.

5.2 Problemstillinger i en eierskapskontroll

NKRF har i 2018 utgitt en veileder i selskapskontroll og gir her en nærmere beskrivelse av hvilke problemstillinger som kan inngå i kontrollen. Eierskapskontroll er et middel for å påse at kommunen forvalter sine eierinteresser i selskap i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelt lovverk. Dette leder fram mot en overordnet problemstilling for all eierskapskontroll:

Sikrer kommunen at eierinteressene utøves i samsvar med relevant lovgivning og kommunestyrets

vedtak og forutsetninger?

Hvordan det er hensiktsmessig å innrette denne kontrollen, avhenger av om kommunen er «god» eller «moden» når det gjelder eierskap, eller om kommunen ikke har retningslinjer eller føringer for hvordan den vil forvalte sitt eierskap i selskaper. For en kommune som ikke har eierskapsmelding eller andre former for retningslinjer, kan en av følgende hovedproblemstillinger være formålstjenlig:

I hvilken grad er det lagt til rette for god eierstyring i kommunen? Utøves kommunens eierskap i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dersom kommunen har eierskapsmelding eller andre retningslinjer for eierskapsforvaltningen, bør problemstilling formuleres i samsvar med det:

Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner eller retningslinjer for eierstyring?

og

Følger kommunen vedtatte rutiner/retningslinjer for eierstyring?

Dersom selve eierskapsmeldingen har vært gjennom selskapskontroll tidligere, kan det være hensiktsmessig å gå rett på praksis:

Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dette er store problemstillinger, og det vil som regel være behov for å spisse eller avgrense undersøkelsen noe. Kanskje vil en rette kontrollen mot ett selskap, eller en vil fokusere på noen få tema knyttet til eierstyringen. Aktuelle tema innenfor problemstillingene kan blant annet være

- Eierskapsmelding, eierskapsopplæring og evaluering av eierskapsmelding og eierstrategier
- Samordning av selskapsføringer med andre eiere
- Representasjon og fullmakter i eierorgan – valg av representanter, delegasjon og fullmakter
- Demokratihensyn: offentlighet, arkiveringsrutiner i kommunen, behandling av eiersaker i kommunestyre - avklaringer og rapportering om eiersaker
- Gjennomføring av møter i eierorgan – innkallinger, gjennomføring/saksbehandling og protokollføring
- Styrevalgprosess og styresammensetning
- Ivaretagelse av samfunnsansvar i selskapene
- Avkastning og utbyttepolitikk
- anbefalinger fra tidligere kontroller

5.3 Fauske kommunes eierskapsmelding

Et mål for den nye kommuneloven er styrking av kommunenes eierstyring overfor kommunalt eide selskaper. Det er nå et lovfestet krav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og kommunens formål med sine eierinteresser.

KS har utarbeidet 21 anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunaleide selskaper og foretak. Formålet med prinsippene og anbefalingene er å avklare roller og ansvar, sikre åpenhet og ryddige beslutningsprosesser, redusere ulike typer risiko, stimulere til verdiskapning gjennom å legge til rette for økt effektivitet mv.

Det ble i 2023 gjennomført en eierskapskontroll av Fauske kommunes eierskapsmelding. Formålet med eierskapskontrollen var å avdekke om kommunen har en oppdatert eierskapsmelding som tilfredsstillende kravene i kommuneloven §26-1 med særlig fokus på om kommunen har et avklart formål med sine eierskap. Revisor konkluderte da med at Fauske kommune i noen grad, opp mot stor grad, har eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven og gjeldende anbefalinger for eierstyring. Parallelt med revisors arbeid ble det imidlertid foretatt en revidering av Fauske kommunestyre som i stor grad lukket de avvikene som revisjonen påpekte, særlig ved at selskaps-spesifikke strategier var utarbeidet. Kontrollen er derfor avsluttet uten ytterligere oppfølging fra kontrollutvalgets side.

5.4 Fauske kommunes eierskap. Selskaper hvor kommunen har eierinteresser

Fauske kommunestyre behandlet sist sin eierskapsmelding i september 2023, sak 53/23. I oversikten gjengis kun eierinteresser i aksjeselskaper, interkommunale selskaper, interkommunale samarbeid som er organisert som egne rettssubjekter, samvirkeforetak og foreninger.

Kommune	Selskap	Selskapsform	Kontroll
Fauske	Salten Regionråd	Kommunalt oppgavefelleskap og IPS	nei
Fauske	Salten Kontrollutvalgsservice	Kommunalt oppgavefelleskap	nei
Fauske	Salten IUA	Kommunalt oppgavefelleskap	nei
Fauske	Interkommunalt arkivsamarbeid i N	Kommunalt oppgavefelleskap	nei
Fauske	RKK Salten (Regionalt kontor for ko	Kommunalt oppgavefelleskap	nei
Fauske	Salten Kommunerevisjon	Interkommunalt selskap	nei
Fauske	IRIS Salten	Interkommunalt selskap	ja
Fauske	Salten Brann	Interkommunalt selskap	nei
Fauske	Helse og miljøtilsyn Salten	Interkommunalt selskap	nei
Fauske	Indre Salten Energi	Aksjeselskap	nei
Fauske	Ise Produksjon Røyrvatn	Aksjeselskap	nei
Fauske	Moment Salten Holding	Aksjeselskap	nei
Fauske	Galvano Tia	Aksjeselskap	nei
Fauske	Salten Kraftsamband	Aksjeselskap	nei
Fauske	Salten Gruppen (Saltens bilruter)	Aksjeselskap	nei
Fauske	Kommunekraft	Aksjeselskap	nei

I kolonnen til høyre angis om det har vært kontroll i selskapet siste to perioder.

I korte trekk kan man oppsummere vesentlighetsmomenter med hvor alvorlig det er for kommunen dersom dens mål for eierskapet ikke oppnås. Det finnes mange mulige kriterier for hva som gjør et eierskap vesentlig. Noen eierskap har et finansielt formål, altså at man ønsker økonomisk utbytte, mens andre har et politisk formål, for eksempel at man ser det som en hensiktsmessig måte å tilby en viktig tjeneste til innbyggerne, et bidrag til å utvikle arbeidsplasser i kommunen eller en måte å organisere andre kommunale oppgave på.

I dette kan følgende vesentlighetsmomenter legges til grunn:

- Store økonomiske verdier
- Hvorvidt selskapet utfører viktige kommunale oppgaver
- Mottar vesentlige tilskudd fra kommunen
- Betydning for lokalsamfunn/arbeidsplasser
- Politisk interesse/prestisje

Risiko kan defineres som sannsynligheten for at kommunen ikke oppnår sine intensjoner med eierskapet eller at andre betydelige problemer oppstår. En slik analyse for hvert enkelt selskap vil

vanligvis være en ressurskrevende prosess. Ved utarbeidelse av plan for selskapskontroll bør man derfor foreta en overordnet helhetsvurdering av risikonivået knyttet til kommunens eierskapsutøvelse, og risiko i det enkelte selskap, særlig knyttet til eiernes styring og kommunenes målsetting med eierskapet.

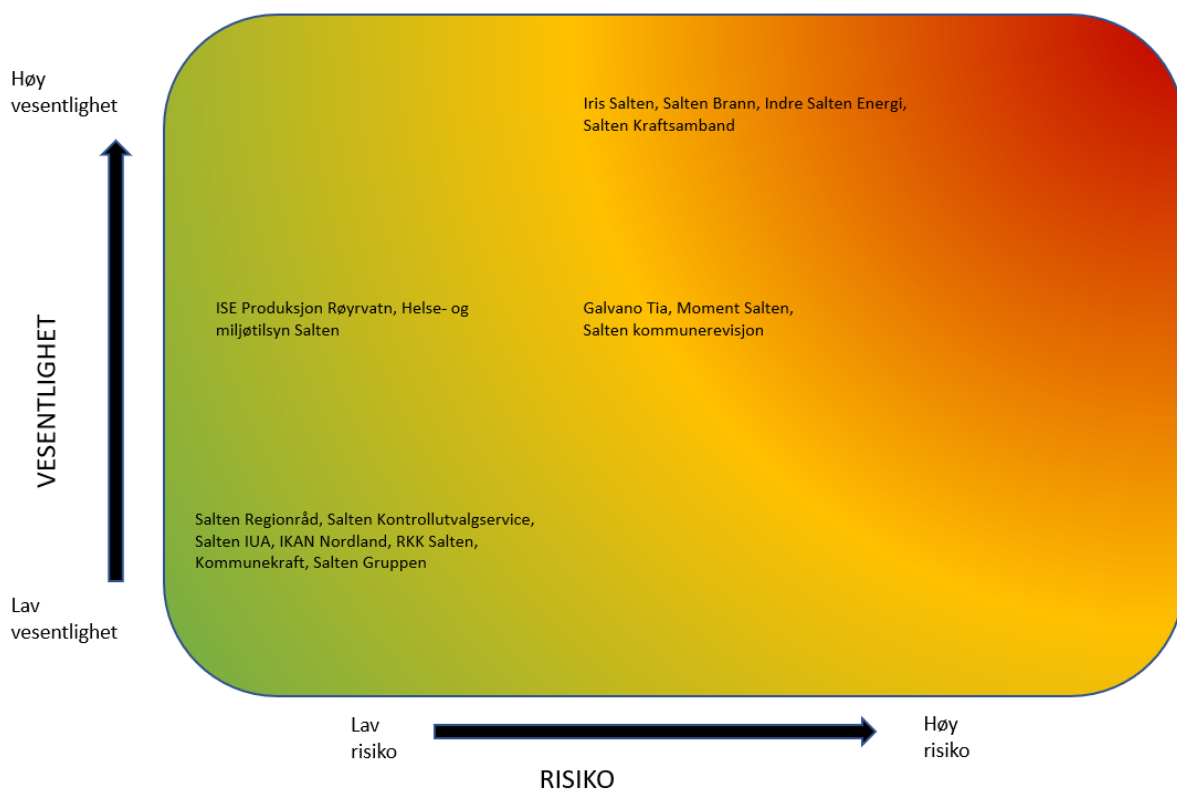
Økonomien vil alltid være en viktig risikofaktor. Et selskap som går konkurs, er naturlig nok ikke i stand til å oppnå noen mål. Momenter som kan være aktuelle å legge vekt på kan være fornuftig nivå på egenkapital, tilstrekkelig likviditet og avkastning i tråd med formålet. Negativ utvikling over tid er særlig et faresignal.

Selv om et selskap har god økonomi, betyr det ikke nødvendigvis at det oppfyller målene kommunen har med eierskapet. Dersom eierskapet ikke er rent finansielt motivert, er det også nødvendig å vurdere andre former for måloppnåelse. En konkret vurdering av måloppnåelsen ligger imidlertid i større grad til selve selskapskontrollen enn til den overordnede analysen og er derfor i liten grad vurdert her.

Oppsummert kan eksempler på risikomomenter være:

- Negativ økonomisk utvikling (EK, likviditet, avkastning)
- Negativ medieoppmerksomhet
- Store endringer (organisasjon, lederskifter, målsettinger, marked)
- Komplisert/uklar organisering
- Rollekonflikter (for eksempel sentrale politikere i styret)
- Svak eierstyring
- Manglende etiske retningslinjer og anti-korrupsjonsarbeid
- Urealistiske eller uklare mål
- Politisk kritikk

Med bakgrunn i disse kriteriene vurderes risiko og vesentlighet slik:

I en eierskapskontroll er det naturlig å peke på selskap som enten har en viss risiko og/eller vesentlighet i seg. I det følgende kommenteres derfor kun selskap som ikke har både lav risiko og lav vesentlighet. Informasjon om selskapets formål er i hovedsak fra selskapets egne vedtekter.

I en eierskapskontroll er det naturlig å peke på selskap som enten har en viss risiko og/eller vesentlighet i seg. I det følgende kommenteres derfor kun selskap som ikke har både lav risiko og lav vesentlighet. Informasjon om kommunens formål er hentet fra eierskapsmeldingens selskapsstrategier og selskapets formål er i hovedsak fra selskapets egne vedtekter.

Indre Salten Energi / ISE Produksjon Røyrvatn: Fauske kommunes formål med eierskapet er av økonomisk og strategisk karakter. Kommunen vil både sikre god økonomisk avkastning, sikre arbeidsplasser og tilgang på tjenester lokalt. I tillegg til dette sikre innbyggerne i forsyningsområdet en lavest mulig nettleie. Eierandel ISE 39,2 %.

Anses vesentlig grunnet høye økonomiske verdier, vesentlig eierskap og betydning for lokalsamfunn/arbeidsplasser. Har gjennomgått en større fusjonsprosess, men vurderes å ha solid økonomi.

Salten Kraftsamband AS: Fauske kommunens formål med eierskapet er av økonomisk og strategisk karakter. Selskapets økonomiske resultater gir grunnlag for utbetaling av utbytte til Fauske kommune, samtidig som selskapets utvikling gir mulighet for at kommunens eierandel får økt verdi. Selskapets hovedkontor med mange arbeidsplasser ligger på Fauske og det er strategisk viktig for Fauske kommune å opprettholde denne plasseringen. Eierandel 10,1 %.

Eierskapet vurderes å ha høy vesentlighet grunnet store økonomiske verdier. Selskapet er derfor særlig aktuell for eierskapskontroll. Kontrollen kan fokusere på om kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring.

Moment Salten: Kommunens formål med deltagelsen er å ha et godt, verdig og individuelt tilpasset tilbud til yrkeshemmede og andre personer med ett uavklart forhold til arbeidsliv og utdanning. Samt veiledning knyttet opp til ulike livsstils aspekter som har betydning for å styrke helsen med mål om å klare å stå i og/eller beholde jobb. Dette som ledd i utdanning, arbeids trening etter tilvisning fra og i samarbeid med NAV. Eierandel 50 %.

Anses vesentlig grunnet samfunnsoppdraget, arbeidsplasser mv. Vekstbedrifter har fått økt sin risiko som følge av endring i statlige rammevilkår.

Galvano TIA: Kommunens formål med deltagelsen er å ha et godt tilbud til i yrkeshemmede og personer med ett uavklart forhold til arbeidsliv og utdanning. Dette som ledd i utdanning, arbeidstrening og attføring etter tilvisning fra, og i samarbeid med, NAV og primærhelsetjenestene i kommunene. Eierandel 28,9 %.

På samme måte som andre vekstbedrifter er det moderat vesentlighet og økende risiko som følge av markedsbetingelser og endring i statlige rammevilkår.

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS: Interkommunalt selskap med delegert myndighet som utfører lovpålagte tjenester innenfor miljørettet helsevern på vegne av eierkommunene og i samråd med kommuneoverlegene.

Ivaretar oppgaver som er lovpålagte for kommunene. Har et ansvarsområde med økt fokus: matsikkerhet, helsevern, arbeidsmiljø osv.

Salten kommunerevisjon IKS: Interkommunalt selskap. Formålet er primært å dekke eiernes behov for regnskaps og forvaltningsrevisjon. Lovpålagt oppgave og av den grunn anses middels vesentlighet.

Krevende å skaffe kompetanse, spesielt innen regnskapsrevisjon. Sårbarhet og middels risiko.

Iris Salten IKS: Interkommunalt selskap. Betjener de ni kommunene i Salten, som også eier selskapet. Eierandelen er beregnet ut fra innbyggertallet i kommunene. Henter og behandler både husholdnings- og bedriftsavfall.

Vurderes å ha særlig høy vesentlighet fordi det er delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste. Betydelig økonomi og markedsutsatt på de konkurranseutsatte delene av virksomheten.

Ikke gjennomført kontroller med eierstyring som hovedtema, men likevel to revisjoner som er nærliggende til forvaltningsrevisjon (drift) og som også har gitt kunnskap relevant for eierstyring. Vurderes derfor å være mindre aktuell for eierskapskontroll denne perioden.

Salten Brann IKS: Interkommunalt selskap med formål å ivareta eierkommunenes behov, plikter og oppgaver vedrørende brann- og ulykkesberedskap, brannforebyggende- og kontrollerende art, samt andre tiltak som naturlig hører inn under dette formål innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Med delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste vurderes dette å være et eierskap med særlig høy vesentlighet. Betydelig økonomi og gjennomgår store organisasjonsendringer med blant annet etablering av underselskap i 110-sentralen, og dertil økt risiko i eierstyringen. Ikke gjennomgått eierskapskontroller siste perioder. Aktuell for eierskapskontroll.

5.5 Oppsummering

Selskap	Risiko/vesentlighet	Merknad
Indre Salten Energi / ISE Produksjon Røyrvatn	Middels/Middels	Aktuell for kontroll.
Salten Kraftsamband AS SKS	Middels/Høy	Aktuell for kontroll.
Moment Salten	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
Galvano Tia	Middels/ Middels	Mindre eierskap, men kan være aktuell for kontroll.
Helse- og miljøtilsyn Salten	Lav /Middels	Aktuell for kontroll.
Salten Kommunerevisjon	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
IRIS Salten IKS	Middels/Høy	Nylig kontrollert. Ikke aktuell.
Salten Brann IKS	Middels/Høy	Aktuell for kontroll.

6. Konklusjon. Samlet vurdering

Basert på risiko- og vesentlighetsvurderingen gis her en anbefaling over tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden. Planen bør revideres underveis i perioden. For å ha en fleksibilitet anbefales også at kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer i planen ved behov.

6.1 Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon

Listen er i utgangspunktet i prioritert rekkefølge og det er forsøkt å fordele temaene ut over avdelingene slik at det blir en jevn fordeling med tanke på ressursbelastning. Konkret problemstilling for det enkelte prosjekt utformes av kontrollutvalget i egne prosjektplaner. Der som det er hensiktsmessig å samordne prosjekter med flere kommuner, kan dette gjøres i samråd med revisjonen.

Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon perioden 2024-2027 (fastsettes senere)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

6.2 Anbefalte områder for eierskapskontroll

Kommunens oversikt over sine eierskap synes i hovedsak avklart og oversiktlig. Spesifikke eierskapskontroller vurderes derfor å ha lavere prioritet enn forvaltningsrevisjoner og det synes tilstrekkelig med én eierskapskontroll i perioden. Tilbakemeldingen i spørreundersøkelsen har også vist at det er mindre risiko her. Tema for kontroll kan eksempelvis dreie seg om hvorvidt kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring. Følgende selskap anbefales for vurdering:

- Fastsettes senere

SAK 05/24

Orienteringer

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Salten IUA. Protokoll budsjettmøte 17.11.2023.
- b) Salten IUA. Avtale om oppgavefelleskap om beredskap mot akuttforurensning (IUA) i henhold til bestemmelsene i kommunelovens §19.
- c) Salten kommunerevisjon IKS. Hovedutskrift møte i representantskapet 11.12.2023.
- d) Statsforvalteren i Nordland. Utskrift fra Tilsynskalenderen 06.02.2024
- e) Statsforvalteren i Nordland, 06.02.2024. Rapport Nav Indre Salten ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad, Fauske kommune2023
- f) Forum for kontroll og tilsyn, e-post 09.01.2024: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 4. – 5. juni 2024

Bakgrunn for saken:

Mottatte og aktuelle dokumenter og henvendelser legges frem for kontrollutvalget til orientering, og vurdering av eventuell oppfølging. I tillegg til brev og andre henvendelser vil dette gjelde

- Innkallinger til representantskap og generalforsamlinger
- Uttalelser, tolkninger og annet fagstoff fra departement og interesseorganisasjoner innen kontroll og tilsyn (FKT og NKRF)
- Rapporter etter statlige tilsyn

Vedleggene a-b: Salten IUA (Salten interkommunalt utvalg mot akuttforurensning) er etablert for å ivareta forurensning fra olje og andre kjemikalier og dekker sjø, land og vassdrag i Salten. IUA-samarbeidet er en landsdekkende beredskap som bygger på 32 etablerte interkommunale regioner. Salten IUA har i dag egen daglig leder med Bodø kommune som vertskommune og Salten Brann IKS som sekretariat. Budsjettmøtet i Salten IUA har i møte 17.11.2023 vedtatt forslag til samarbeidsavtale der organisasjonen søkes etablert som

kommunalt oppgavefelleskap. Vedlagt er protokoll fra budsjettmøtet og forslag til samarbeidsavtale som sendes deltagerkommunenes kommunestyre for behandling og tilslutning.

Vedlegg c: protokoll fra møtet i representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS 11.12.2023.

Vedlegg d: oppdatert utskrift fra Tilsynskalenderen. Det er registrert to planlagte tilsyn av henholdsvis Statsforvalteren (kommunen som forsøplingsmyndighet) og Arbeidstilsynet (muskel- og skjelettplager, Vestmyra skole).

Rapport fra Statsforvalterens tilsyn med Nav Indre Salten følger av vedlegg e. Statsforvalteren har undersøkt om Nav-kontoret foretar en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad, om Nav-kontoret foretar en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familie og om familier som mottar økonomisk stønad får oppfølging ved behov. Det ble ikke funnet lovbrudd under tilsynet.

Til sist følger invitasjon fra Forum for kontroll og tilsyn med invitasjon til FKTs fagkonferanse 4. – 5. juni 2024.

Røklund, 06. februar 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN IUA

Salten interkommunale utvalg mot akutt forurensning

Bodø 17. november 2023

PROTOKOLL BUDSJETTMØTE I SALTEN IUA 2023

Møtested og dato:

Årsmøtet ble gjennomført på Bystyresalen Bodø fredag 17. november kl 10.30

Tilstede:

Odd Emil Ingebrigtsen	Bodø Kommune
Nils Christian Steinbakk	Fauske Kommune
Bjørn Magne Pedersen	Gildeskål Kommune
Sigurd Stormo	Meløy Kommune
Inger Monsen	Rødøy Kommune
Runar Jensen	Saltdal Kommune
Susann Berg Kristiansen	Værøy Kommune
Kolbjørn Mathisen	Sørfold Kommune
Andre Kristoffersen	Beiarn Kommune
Elisabeth Mikalsen	Røst Kommune

SAKSLISTE

Sak 11/2023 Valg av møteleder og møtesekretær

Budsjettmøtets behandling

Styrets leder velges som møteleder, og daglig leder som møtesekretær

Sak 12/2023 Fortegnelse over årsmøtets medlemmer

Budsjettmøtets behandling

Det møtte 10 stemmeberettigede, og møteleder bekrefter at årsmøtet er beslutningsdyktig etter vedtektene § 7. Dette inkluderer leder i styret.

Sak 13/2023 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes

Salten IUA – sekretariat Salten Brann IKS

Adresse: Olav V gate 200, 8070 Bodø

Telefon:

75 55 74 05

Bankkonto: 4500.55.97300

E-post:

salten.iua@saltenbrann.no

Budsjettmøtets behandling

Sak 14/2023 Valg av møtedeltakere til å underskrive protokoll

Budsjettmøtets behandling

Til å underskrive protokoll velges:

1: Susann Berg Kristiansen

2: Runar Jensen

Sak 15/2023 Godkjenning av talerett for andre enn årsmøtorepresentantene

Forslag til vedtak:

Alle deltagende på årsmøtet gis talerett

Budsjettmøtets behandling

Sak 16/2023 Årsbudsjett Salten IUA 2024

Styrets forslag til vedtak:

1. Styret Salten IUA foreslår at Budsjettmøtet vedtar forslag til budsjett Salten IUA 2024

Budsjettmøtets behandling

1. Budsjettmøtet vedtar budsjett Salten IUA 2024

Sak 17/2023 Ny samarbeidsavtale Salten IUA

Styrets forslag til vedtak:

1. Styret foreslår at Budsjettmøtet vedtar forslag til avtale om oppgavefellesskap Salten IUA
2. Budsjettmøtet henstiller at saksbehandling ferdigstilles i hver enkelt kommune innen utgangen av 2023
3. Styret vedtar at daglig leder lager forslag til felles kommunalt saksframlegg til kommuner.

Budsjettmøtets behandling

1. Budsjettmøtet vedtar forslag til avtale om oppgavefellesskap Salten IUA
2. Budsjettmøtet henstiller at saksbehandling ferdigstilles i hver enkelt kommune innen utgangen av 2023

Sak 18/2023 Valg

Valgkomiteens forslag til vedtak:

Ingen aktive tiltak før neste valg i 2024

Årsmøtets behandling:

-

Susann Berg Kristiansen
Værøy Kommune

Runar Jensen
Saltdal kommune

Digital signering neste side

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

AVTALE OM OPPGAVEFELLESKAP OM BEREDSKAP MOT AKUTT FORURENSNING (IUA) i henhold til bestemmelsene i kommunelovens §19

mellom

Kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Rødøy, Røst, Saltdal, Steigen, Sørfold og Værøy om å organisere nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunene

Hjemmel

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) 13. mars 1981 nr. 6 kapittel 6
- Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) 25. juni 2010 nr. 45 kapittel V

1. Generelt

1.1 Oppgavefellesskapet

Alle landets kommuner plikter etter lov og forskrift å delta i interkommunalt samarbeid gjennom interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA). «Kommunalt oppgavefellesskap om beredskap mot akutt forurensning i Salten», IUA nr. 25 Salten heretter omtalt som Salten IUA.

Kommunesamarbeidet organiseres etter kommunelovens kap. 19 som kommunalt oppgavefellesskap. Oppgavefellesskapet skal ikke være et eget rettssubjekt.

1.2 Deltakerkommuner, eierandel og geografisk virkeområde

Salten IUA består av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Rødøy, Røst, Saltdal, Steigen, Sørfold og Værøy, som fastsatt i forskrift om kommunal beredskap om akutt forurensning, Bodø kommune er oppgavefellesskapets kontorkommune. Salten Brann IKS er oppgavefellesskaps sekretariat. Eierandel er satt på bakgrunn av innbyggere pr 1.1.2023.

Deltakerkommune	Eierandel
Bodø	63,82%
Beiarn	1,23 %
Rødøy	1,36 %
Meløy	7,44 %
Fauske	11,47 %
Gildeskål	2,31 %
Steigen	3,19 %
Værøy	0,82 %
Røst	0,56 %
Sørfold	2,21 %
Saltdal kommune	5,57 %
Sum	100,00 %

Virkeområdet innbefatter land, vassdrag og sjøområder deltakerkommunenes kommunegrenser.

1.3 Formål med IUA og kommunenes ansvar

Formålet med Salten IUA er i å ivareta deltakernes plikt til å ha beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning i henhold til lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) §§ 43 og 44¹.

Med mindre tilfeller av akutt forurensning menes blant annet akutt forurensning fra transport på land og sjø, landbruk, nedgravde oljetanker og bensinstasjoner. Kommunen skal identifisere potensialet for mindre tilfeller av akutt forurensning i egen kommune i en miljørisikoanalyse i henhold til forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning.

1.4 Deltakernes forpliktelser

Kommunens beredskap mot akutt forurensning skal etableres gjennom interkommunalt samarbeid i henhold til § 7² i Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning. Den enkelte kommune skal i tillegg etablere en begrenset, lokal beredskap som kan håndtere små hendelser og som sikrer at en førsteinnsats kan igangsettes raskt. Den lokale og den interkommunale beredskapen skal samlet utgjøre kommunens beredskap mot akutt forurensning³.

1.4.1

Deltakerkommunen skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen, og sikre at en førsteinnsats kan igangsettes raskt. Dette gjennom miljørisikoanalyse §4⁴, kartlegge aktuelle kilder til mindre tilfeller av akutt forurensning, og ha en detaljert, prioritert og kartfestet oversikt over miljøverdier og sårbare naturområder i kommunen, i overensstemmelse med forskrift⁵. Miljørisikoanalysen skal oppdateres hvert fjerde år og ved endringer i dimensjonerende scenario i samsvar med gjeldende regelverk. Oversendes Salten IUA som administrerer det interkommunale samarbeidet.

1.4.2

Kommunen skal med grunnlag i miljørisikoanalysen ha en oppdatert beredskapsanalyse. Denne danner grunnlaget for hver enkelt kommunes beredskap mot akutt forurensning mtp

- a. organisering av beredskapen
- b. nødvendig beredskapsutstyr
- c. nødvendig mannskap
- d. responstid.

Beredskapsanalysen skal minimum oppdateres hvert fjerde år, eller ved endringer i kommunen som kan påvirke beredskapen.

¹ Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) 13. mars 1981 nr. 6 kapittel 6

- ² Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ³ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ⁴ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ⁵ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

1.4.3

Salten IUA skal sørge for at beredskapen mot akutt forurensning som er beskrevet i kap. 1.4 skal etableres på grunnlag av miljørisikoanalysen, beredskapsanalysen og de dimensjonerende scenarioene, jf. Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning § 4 og § 5, og skal beskrives i en beredskapsplan i henhold til § 8⁶.

2. Organisering og ansvar

2.1 Organisering

Salten IUA sine faste organer er representantskap, Beredskapsutvalg og med daglig leder som står for den daglige drift.

2.2 Myndighet

Salten IUA er et oppgavefellesskap etter bestemmelsene i kommunelovens kap. 19 og er ikke eget rettssubjekt. Det administrative ansvaret legges til Bodø kommune og det operative til Salten IUA og Beredskapsutvalget.

IUA har kun myndighet til å treffe beslutninger om interne forhold i samarbeidet, og til å forvalte tilskuddsordninger og egne vedtatte budsjetter.

Oppgavefellesskapet har ikke myndighet til å treffe enkeltvedtak, jf. kl. § 19-1⁷, annet ledd

Myndighetsutøvelse i forbindelse med hendelser ligger til kommunen eller den som bemyndiges i skadestedskommunen. I tilfeller der kommunen ikke er kontaktbar kan Salten IUA velge å aksjonere med bakgrunn i forurensningslovens § 46 aksjonsplikt og § 47 bistandsplikt.

Salten IUA sine faste organer er Representantskapet og Beredskapsutvalg for daglig drift og ved aksjoner. Beredskapsutvalg delegeres myndighet fra hendelseskommune ved aksjonering. Salten IUA sitt beredskapsutvalg har operativt ansvar ved hendelser, og Bodø kommune har administrativt ansvar for driften av IUA.

2.3 Representantskapet

Representantskapet er oppgavefellesskapets øverste organ, og består av ett medlem fra hver deltakerkommune. Hvert kommunestyre velger selv sitt medlem og varamedlem, for fire år om gangen. Representantskapet velger selv sin leder og nestleder for fire år om gangen. Medlemmer til Representantskapet og hvem som velges til leder og nestleder.

Representantskapsmøtet er øverste myndighet. Ordinært representantskapsmøte skal avholdes innen utgangen av mai måned hvert år, med eget budsjettmøte innen utgangen av november

- ⁶ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ⁷ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

Det skal innkalles til ekstraordinært representantskapsmøte når ett av medlemmene krever det, eller etter ønske fra Beredskapsutvalg.

Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel. Dagsorden og saksdokumenter skal sendes til alle medlemmene senest to uker før møtet skal gjennomføres.

Saker som ønskes behandlet av representantskapsmøtet, må meldes skriftlig minst fire uker før møtet avholdes til Sekretariatet, Salten Brann IKS.

Representantskapsmøtet har blant annet følgende oppgaver:

- Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Valg av referent, to protokollvitner og eventuelt en ordstyrer
- Godkjenning av talerett for andre enn årsmøtorepresentantene
- Årsregnskap med revisjonsberetning
- Beredskapsutvalgets årsberetning
- Fastsettelse av godtgjørelse til fellesrepresentantene til Beredskapsutvalg.
- Innkomne saker, herunder vedtektsendringer
- Valg av medlemmer til Beredskapsutvalg i samsvar med § 8 nedenfor.

Representantskapsmøtet velger to representanter til å underskrive protokoll fra møtet.

Deltakerkommunene har følgende antall stemmer:

Kommune	Antall stemmer
Beiarn	1
Bodø	9
Rødøy	1
Meløy	2
Fauske	3
Gildeskål	1
Steigen	1
Værøy	1
Røst	1
Saltdal	2
Sørfold	1
Sum	23

Fordelingen av stemmer er presentert i tabell over. Representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede, og disse representerer minst to tredeler av stemmene. Ved stemmelikhet er møteleders stemme avgjørende.

2.4 Beredskapsutvalg

Salten IUA ledes av eget Beredskapsutvalg. Dette er satt sammen av følgende representanter:

Leder:	Brannsjefen i Salten Brann IKS
Nestleder:	Varabrannsjef i Salten Brann IKS
Daglig leder:	Ansatt i Salten Brann IKS, velges av leder Beredskapsutvalget
Medlemmer:	Havnedirektøren Bodø, eller den han/ hun bemyndiger Politimesteren i Nordland Politidistrikt med vara, eller den han/hun bemyndiger Fellesrepresentant med vara for deltakende kommuner som velges av årsmøtet Fellesrepresentant med vara for deltakende kommuner som velges av årsmøtet Representant fra en større industrivirksomhet etablert i virkeområdet Representant fra Statsforvalteren
Observatører:	Representant fra Kystverkets Oljeverndepot i Bodø

Leder av Beredskapsutvalg har møteplikt og talerett i ordinært og ekstraordinært representantskapsmøte, mens medlemmer av Beredskapsutvalget har møte- og talerett.

Beredskapsutvalg rapporterer til Representantskapet.

Beredskapsutvalg har blant annet følgende oppgaver:

- Sammenstille deltakerkommunenes analyser og beredskapsplaner, jf. sivilbeskyttelsesloven §§ 14 og 15 og forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning beredskapsplan mot akutt forurensning §§ 4 og 5⁸.
- Påse at det anskaffes riktig materiell, tilpasset kommunenes øvrige materiell
- Utarbeide årsrapport, fremlegge årsregnskap og forslag til budsjett til behandling på representantskapsmøte
- Påse at det utarbeides en årlig plan for kompetanseutvikling og beredskapsøvelser etter §9⁹. Øvelsene skal gi aktuelt personell nødvendig trening til å fylle sin oppgave. Øvelsene skal dokumenteres.

2.4.1 Operativt og administrativt ansvar for Salten IUA

Som vertskommune har Bodø kommune administrativt ansvar, Salten IUA har operativt ansvar ved hendelser på gitt nivå ref. pkt. 2.2 4. ledd. Interkommunale aksjoner ledes av Beredskapsutvalget etter bemyndigelse fra hendelseskommune. Beredskapsutvalget driftes etter modell Enhetlig Ledelsessystem.

- ⁸ Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Siviltforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) 25. juni 2010 nr. 45 kapittel V.

- ⁹ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10.

Salten IUA sørger for at eget materiell vedlikeholdes og lagres på egnet sted. For å avhjelpe logistikkutfordringer i IUA- et kan beredskapsstyret vedta å etablere fremskutte depot der det er hensiktsmessig for beredskapen.

Salten IUA utarbeider årlige aktivitetsplaner der en medlemskommune skal øves hvert år etter vedtatt plan.

3. Økonomi

3.1 Innskuddsplikt for deltakerkommunene

Driften av Salten IUA finansieres av deltakerkommunene etter følgende prinsipp:

- Deltakerkommunene betaler et fast grunnbeløp pr år, som er likt for alle kommuner.
- I tillegg betales det et kronebeløp pr. innbygger etter folketallet iht. tabell fra Statistisk sentralbyrå per 01.01.
- Grunnbeløpet og kronebeløpet ble fastsatt på Årsmøtet for Salten IUA i 2019 og reguleres årlig iht. kommunal deflator.

Innskuddet skal dekke blant annet materiell og utstyr til bruk under IUA-aksjoner for å forhindre og begrense miljøskader ved akutt forurensning, og til administrative utgifter.

Utgifter til aksjoner skal etter forurensningsloven dekkes av forurenser. Der det imidlertid ikke vil være mulig å inndrive midler, har deltakerkommunene delt ansvar for utgiftene, jf. kommuneloven § 19-2 første og annet ledd¹⁰.

3.2 Kostnader til kompetanseutvikling

Kostnader til generell kompetanseutvikling av personell i egen deltakerkommune dekkes av den enkelte deltakerkommune. Utgifter til gjennomføring av kursstigen til Kystverket dekkes av Salten IUA - lønn dekkes av den enkelte kommune.

3.3 Låneopptak

Salten IUA kan ikke ta opp lån, eller på annen måte pådra deltakerkommunene forpliktelser utover det som følger av vedtatte budsjetterammer.

3.4 Anvisningsmyndighet

Beredskapsutvalgets leder eller den hun/ han bemyndiger har anvisningsmyndighet innenfor vedtatte budsjetterammer.

3.5 Regnskap

Regnskapet føres av Bodø kommune som vertskommune¹¹, og skal føres etter Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner.

Likvide midler i samarbeidet skal stå på ubundet fond i Bodø kommune sine regnskaper.

- ¹⁰ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

- ¹¹ Lov om kommuner og fylkeskommuner Kap. 20-1 Vertskommunesamarbeid

3.6 Revisjon

Regnskapet revideres av Salten kommunerevisjon.

3.7 Materielle eiendeler

Materiell og utstyr som er anskaffet gjennom bevilgning over de årlige budsjettene i det interkommunale samarbeidet, er oppgavefellesskapets eiendom. Det samme gjelder materiell og utstyr som er anskaffet under aksjoner ledet av Salten IUA.

Felles materiell som blir tatt ut av lagret til bruk i en kommune ved akutt forurensning skal returneres ubeskadiget og rengjort. Skadet materiell skal erstattes av forurenser eller den kommunen materialet er brukt i.

4. Endringer, oppsigelse og ikrafttredelse mv.

4.1 Endringer og oppsigelse av samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen kan endres dersom samtlige i representantskapet, med unntak av punkt nevnt i §19-4 fjerde ledd¹².

Kystverket kan i enkeltvedtak gi nærmere krav til den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning, jf. Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning, §7¹³. Kystverket behandler søknader om endring i regiontilhørighet og regionnavn og kan gjøre endringer i regioninndelingen.

En deltaker kan ensidig søke om å endre regiontilhørighet til Kystverket. Skriftlig varsel sendes til representantskapet 1 år i forkant, regnet fra 31.12. det året avtalen endres. Dersom samtlige deltakere er enige, kan det eventuelt avtales kortere frist.

Oppløsning av Salten IUA må søkes Kystverket når minst 2/3 av representantskapet ønsker det. Dersom Salten IUA vedtas oppløst, må representantskapet oppnevne et avviklingsstyre. Ved oppløsning fordeles verdier, kostnader med økonomiske forpliktelser og anskaffet spesialutstyr på deltakerne i forhold til eierandel på tidspunktet for deltakernes vedtak om oppløsning.

4.2 Endring av avtalen

De forhold i samarbeidsavtalen, som kommer frem av kommuneloven § 19-4 fjerde ledd¹⁴, kan kun endres av kommunestyrene i alle deltakerkommunene. Forslag til endringer kan fremmes av en eller flere av partene i IUA nr. 25 Salten. Alle endringer skal godkjennes av kommunestyrene

4.3 Ikrafttreden

Denne avtalen trer i kraft ved deltakerkommunenes signering.

- ¹² Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

- ¹³ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ¹⁴ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

Beiarn kommune
Dato:

Bodø kommune
Dato:

Fauske kommune
Dato:

Gildeskål Kommune
Dato:

Meløy kommune
Dato:

Rødøy Kommune
Dato:

Røst Kommune
Dato:

Saltdal Kommune
Dato:

Steigen Kommune
Dato:

Sørfold kommune
Dato:

Værøy kommune
Dato:

HOVEDUTSKRIFT

Mandag den 11. desember 2023 kl. 0900 på digitalt forum Teams ble det avholdt møte i representantskapet for Salten kommunerevisjon IKS.

Til stede:

Sander Delp Horn, Bodø
Kirsten Hasvoll, Bodø
Arild Kjerpeseth, Meløy
Gisela Hansen Gulstad, Fauske
Britt Kristoffersen, Hamarøy
Andre Kristoffersen, Beiarn
Runar Jensen, Saltdal

Forfall:

Christina Holmvaag, Steigen, ikke meldt forfall
Lena Cecilie Pedersen Osnes, Sørfold, ikke meldt forfall
Hilde Furueth Johansen, Gildeskål, ikke meldt forfall

Øvrige:

Liv Anne Kildal, daglig leder
Johan A. Bakke, styrets leder

Det var sendt ut skriftlig innkalling og saksliste til møtet den 9. november 2023.

Til behandling forelå:

Sak 08/2023: Godkjenning av innkalling og saksliste

Vedtak:

Innkalling med merknad og saksliste ble enstemmig godkjent.

Sak 09/2023: Valg av to representanter til å underskrive protokollen

Vedtak:

Kirsten Hasvoll og Sander Delp Horn enstemmig valgt.

Sak 10/2023: Valg av representantskapets leder og nestleder

Vedtak:

Sander Delp Horn og Britt Kristoffersen enstemmig valgt som hhv styrets leder og nestleder

Sak 11/2023: Budsjettregulering 1 2023

Styrets innstilling:

Styret anbefaler overfor representantskapet å foreta en budsjettregulering slik;

Økt pensjonskostnad	1 000 000
Økt bruk av konsulentkjøp	300 000
Bruk av annen egenkapital	1 300 000

Vedtak:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 12/2023: Økonomiplan 2024 - 2027

Styrets innstilling:

Styret anbefaler overfor representantskapet å vedta fremlagt forslag til økonomiplan for 2024-2027.

ØKONOMIPLAN SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS 2024-2027

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Driftsinntekter						
Salgsinntekt	-10 692 215	-11 525 000	-12 158 875	-12 827 613	-13 533 132	-14 277 454
Annen driftsinntekt	-334 421	-300 000	-316 500	-333 908	-352 272	-371 647
Sum driftsinntekter	-11 026 636	-11 825 000	-12 475 375	-13 161 521	-13 885 404	-14 649 101
Driftsutgifter						
Lønnskostnad	8 491 629	9 577 892	10 104 676	10 660 433	11 246 756	11 865 328
Annen driftskostnad	2 295 996	2 267 108	2 391 799	2 523 348	2 662 132	2 808 549
Sum driftsutgifter	10 787 625	11 845 000	12 496 474	13 183 781	13 908 888	14 673 877
DRIFSTRESULTAT	-239 011	20 000	21 099	22 260	23 484	24 776
Finansinnt/-kostnader						
Annen renteinntekt	-55 686	-20 000	-21 100	-22 261	-23 485	-24 776
Sum finansinnt/-kostnader						
ORDINÆRT RESULTAT	-294 697	0	0	0	0	0

Vedtak:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 13/2023: Endring selskapsavtale

Styrets innstilling:

Styret anbefaler overfor representantskapet å vedta følgende endring av selskapets selskapsavtale § 7, 1.ledd:

'Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Representantskapet består av 11 medlemmer, hvor hver kommune får 1 medlem, bortsett fra Bodø som får 2 medlemmer. For hvert medlem velges to personlige varamedlemmer'

Vedtak:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 14/2023: Eventuelt

Det forelå ingen saker under eventuelt.

Bodø, den 11. desember 2023.

Liv Anne Kildal
Daglig leder/referent

Kirsten Hasvoll

Sander Delp Horn

Utskrift sendes:

Deltakende kommuner v/ordfører

Medlemmer og varamedlemmer i styret for Salten kommunerevisjon IKS

Representanter og vararepresentanter i representantskapet for Salten kommunerevisjon IKS

Fauske Revisjon AS

Salten kontrollutvalgsservice v/Lars Hansen

Om tilsynskalender

I tilsynskalenderen finner du oversikter og rapporter over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner.

INNHold

Søk om bruker

Her søker du om brukertilgang og velger rolle dersom du skal registrere noe i kalenderen.

Samordning av statlige tilsyn

Om samordningsoppdraget, formål, hensikt og andre føringer.

Forvaltningsrevisjoner

Rutiner for registrering av forvaltningsrevisjoner.

Statlig tilsynsetat

Informasjon om statlige tilsynsetater.

Statsforvalteren

Samordning av tilsyn hos Statsforvalteren i aktuelt fylke.

Finn tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner i Norge

Kommune	0	▼
Fylkeskommune		▼
Utføres av		▼
Fagområde		▼
Lovhjemmel		▼
Type tilsyn		▼
Antall innbyggere		▼

Fjern alle filtre ✕

Forvaltningsrevisjoner: 1

Tilsyn:2

Excel

PDF

Sist endret ^

Kommune ⇅

Fagområde ⇅

Utføres av ⇅

Dato ⇅

Status ⇅

Dokumenter ⇅

Sist endret: 17. Jan 2024

Fauske – Fuossko

Avfall
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
01.04.24-30.09.24
Samordnet

Ingen
dokument

Kommunen som forsøplingsmyndighet

Kopier lenke

Hvem får tilsyn	Fauske – Fuossko kommune
Enhet:	FAUSKE KOMMUNE
Org.nr.:	972418021
Hvem fører tilsyn	STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Fagområde:	Avfall
Fagavdeling:	Klima- og miljøavdelinga
Org.nr.:	974764687
Kontakt:	Espen Olaf Henriksen
Samordner	Statsforvalteren i Nordland
Kontaktperson	Regie Sjø
Kategori:	Planlagt tilsyn
Type:	Dokumenttilsyn
Lovhjemmel:	Forurensningsloven

Opprettet: 01.12.2023

Sist endret: 17.01.2024

Sist endret: 17. Jan 2024

Fauske – Fuossko

Arbeidsmiljø
ARBEIDSTILSYNET
10.01.24
Samordnet

Ingen
dokument

Muskel- og skjelettplager og psykiske plager - stedlig tilsyn

Kopier lenke

Hvem får tilsyn	Fauske – Fuossko kommune
Enhet:	VESTMYRA SKOLE
Org.nr.:	974628511
Hvem fører tilsyn	ARBEIDSTILSYNET
Org.nr.:	974761211
Kontakt:	Avdeling: Tilsynsseksjon 3 nord Telefonnummer: 73 19 97 00 E-post: post@arbeidstilsynet.no
Samordner	Statsforvalteren i Nordland
Kontaktperson	Regie Sjø

Kategori:	Planlagt tilsyn
Type:	Stedlig tilsyn
Lovhjemmel:	Arbeidsmiljøloven

Opprettet: 03.11.2023

Sist endret: 17.01.2024

 [Tilsynskalender](#)

 [Tilgjengelighetserklæring](#)

 [Om Tilsynskalenderen](#)

 [Statsforvalteren](#)

 [Kontakt oss](#)

 [Få brukertilgang](#)

 [Samordning av statlig tilsyn](#)

 [Forvaltningsrevisjoner](#)

Helsetilsynet / Tilsyn / Tilsynsrapporter / Nordland / 2023

TILSYNSRAPPORT

Rapport Nav Indre Salten ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad, Fauske kommune 2023

Tidsrom for tilsynsbesøket:

14.11.2023 - 15.11.2023

Statsforvalteren i Nordland

06.02.2024

Oppfølging av tilsynet

I dette tilsynet ble det ikke avdekket lovbrudd. Tilsynet er derfor avsluttet.

Innholdsfortegnelse

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Statsforvalterens konklusjon

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med Fauske kommune og besøkte i den forbindelse Nav Indre Salten, avdeling Fauske fra 14.11.2023 til 15.11.2023. Vi undersøkte om kommunen sørger for at Nav-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at brukerne får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Det ble ikke avdekket lovbrudd under tilsynet. Tilsynet er derfor avsluttet.

Vi ba om kommentarer eller innsigelser til faktagrunnlaget, og mottok en tilbakemelding om endring av antall ansatte ved kontoret, samt kommunalt ansatte. Dette er nå justert.

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Statsforvalteren har undersøkt og vurdert om kommunen ivaretar barns behov i saker om økonomisk stønad.

Statsforvalteren har undersøkt om:

- Nav-kontoret foretar en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.
- Nav-kontoret foretar en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.
- Familier som mottar økonomisk stønad, får oppfølging ved behov.

Statsforvalterens tilsyn er gjennomført som en systemrevisjon. Det innebærer at Statsforvalteren har ført tilsyn med hvordan kommunen gjennom styring og ledelse oppfyller kravene til forsvarlige sosiale tjenester til familiene.

Brukerens meninger om, og erfaringer med tjenestetilbudet i kommunen er viktig informasjon for tilsynsmyndigheten. Et utvalg brukere er derfor blitt intervjuet i dette tilsynet.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med sosiale tjenester i Nav, etter sosialtjenesteloven § 9.

Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Vi gir derfor her en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

Etter bestemmelsen kan det også føres tilsyn med kommunens internkontroll med plikter etter kapittel 4, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 25-1.

Kommunen er forpliktet til å sørge for forsvarlige tjenester, jf. § 4 i sosialtjenesteloven. Kravet er en rettslig standard, og innholdet vil i stor grad bli bestemt av normer utenfor selve loven og utvikles over tid, med utgangspunkt i anerkjent faglig praksis, fagkunnskap fra utdannings- og forskningsinstitusjoner, faglige retningslinjer og generelle samfunnsetiske normer.

Forsvarlighetskravet nå tolkes i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i sosialtjenesteloven.

Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Nedenfor gis det en beskrivelse av lovkrav som ble lagt til grunn i tilsynet.

Krav til kartlegging

Nav-kontoret skal foreta en helhetlig kartlegging av familiens situasjon, hvor behovene til hvert enkelt familiemedlem må undersøkes. Målsettingen er å fange opp, avverge og avhjelpe vanskelige livssituasjoner for barn og unge som lever i utsatte familier. Nav-kontoret skal kartlegge familiens behov med tanke på at barna skal ha mulighet til å delta på de samme sosiale arenaene som jevnaldrende barn der de bor.

Kommunen har en plikt til å innhente tilstrekkelige opplysninger før vedtaket fattes, jf. forvaltningsloven § 17. Sosialtjenesteloven §§ 18 og 19 sammenholdt med § 1 danner utgangspunkt for hvilke opplysninger som er nødvendige for å avgjøre en søknad om økonomisk stønad.

Det kommer ikke alltid tydelig frem hva familien har behov for. En del av kartleggingen blir å avdekke behov for stønad og hvordan familien bør følges opp for å oppnå lovens formål. Særlig nye brukere av sosiale tjenester er ikke alltid klar over at det kan søkes om stønad til andre utgifter utover livsopphold, husleie og strøm.

Hva som skal kartlegges vil avhenge av familiens situasjon og omfanget av hjelpebehovet. Opplysningene som innhentes kan være både muntlige og skriftlige. Muntlige opplysninger skal nedtegnes, jf. forvaltningsloven 11 d.

For førstegangssøkere vil det som hovedregel være behov for en grundig kartleggingsamtale. Ved løpende søknader er det viktig med jevnlig samtaler for at opplysningene blir oppdatert og eventuelle nye behov blir avdekket.

Brukermedvirkning skal være sentralt i kartleggingen, og tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med familiene. Det er viktig at Nav-kontoret innhenter barnas synspunkter, direkte eller gjennom foreldrene. Det er opp til avtale mellom Nav-kontoret og familien om kartleggingsamtalene skjer på Nav-kontoret, ved hjemmebesøk eller på andre arenaer.

I samtale eller ved hjemmebesøk hvor det er språkutfordringer, er det viktig at Nav-kontoret bruker tolk slik at bruker får mulighet til å beskrive situasjonen. Manglende tolk kan medføre at Nav-kontoret får uriktige eller mangelfulle opplysninger slik at kartleggingen ikke blir tilstrekkelig.

Krav til vurdering og beslutning

Etter at Nav-kontoret har foretatt en tilstrekkelig kartlegging, skal Nav-kontoret gjøre en vurdering og fatte en beslutning om hvorvidt økonomisk stønad skal innvilges og eventuelt hva som innvilges. Har ikke Nav-kontoret foretatt en tilstrekkelig kartlegging, er det fare for at det kan oppstå følgefeil når søknaden skal vurderes og det skal fattes en beslutning.

Nav-kontoret skal foreta en individuell vurdering, basert på opplysningene som har kommet frem i kartleggingen. Nav-kontoret må også synliggjøre hvordan barnets beste er vurdert ut fra situasjon og behov, og hvordan hensynet til barnet er vektet opp mot andre hensyn.

I vurderingen etter § 18 skal familiens faktiske inntekter og utgifter legges til grunn. Fra 1. september 2022 fikk sosialtjenesteloven § 18 et nytt tredje ledd, hvor det fremgår at barnetrygd skal holdes utenfor beregningen av økonomisk stønad.

I vurderingen av hjelpebehovet skal Nav-kontoret legge til grunn familiens utgifter til et forsvarlig livsopphold. Det er ikke spesifisert i bestemmelsen hvilke utgifter som inngår i livsoppholdet, men formålsbestemmelsen og kravet om forsvarlig livsopphold gir anvisning om stønadsnivået.

Statlige og kommunale satser gir kun et utgangspunkt for vurdering av stønadsnivået. Nav-kontoret må alltid foreta en individuell vurdering, hvor det blant annet tas hensyn til hvert enkelt barn.

Dersom Nav-kontoret avslår etter § 18, skal det vurderes om stønad i særlige tilfeller kan innvilges etter § 19. I likhet med § 18 må det foretas en konkret vurdering.

Stønad i særlige tilfeller er ikke en pliktmessig ytelse, men kan innvilges etter en konkret og individuell vurdering for å fange opp ulike behov for økonomisk hjelp som ikke dekkes gjennom § 18.

Krav til oppfølging

Familier som mottar økonomisk stønad, vil i mange tilfeller ha behov for tett oppfølging for at lovens formål skal nås. Hensikten med oppfølgingen er å løse eksisterende sosiale problemer, og å forebygge at slike problemer oppstår. Oppfølgingen skal støtte opp under familienes mulighet til å bli selvhjulpne

Kommunene har stor grad av frihet til å velge hvordan oppfølging av familier skal gjennomføres og organiseres. Det kommer frem av veilederen til § 17 at oppfølgingen kan omfatte alt fra enkle veiledning for å kunne håndtere hverdagen, til faglig kvalifiserte råd og familieoppfølging.

Ifølge rundskrivet skal Nav-kontoret gjennom motivasjons- og endringsarbeid styrke familiens mulighet til å mestre sin livssituasjon på ulike områder. Dette innebærer at Nav-kontoret skal tilby familien samtaler, og at samtaler er det viktigste elementet i oppfølgingen. Som utgangspunkt skal Nav-kontoret tilby oppfølgingssamtaler i alle saker hvor familier mottar økonomisk stønad.

Imidlertid kan det være faglige årsaker til at det ikke er gjennomført samtaler i enkelte saker.

Nav-kontorets oppfølgingsansvar inneholder ikke mer enn det Nav-kontoret har ansvaret for etter sosialtjenesteloven, og gjelder ikke utføring av tjenester og oppgaver som ligger til andre instanser. Samtidig er forsvarlig oppfølging ofte betinget av at Nav-kontoret samarbeider med andre tjenester.

Nav-kontorene skal ivareta sin oppfølgingsplikt ved at de fatter vedtak om opplysning, råd og veiledning etter § 17. At en avgjørelse er et enkeltvedtak har betydning for hele søknadsprosessen; fra informasjon, søknad og utredning, til avgjørelsens innhold og form og muligheten til å klage. Det kan enten fattes eget vedtak etter § 17, eller det kan fattes sammen med vedtak om økonomisk stønad.

Krav til styring og ledelse

Krav til ledelse, organisering og styring er viktige elementer i kommunens ansvar for å tilby og yte forsvarlige tjenester. God styring og ledelse bidrar til at brukerne får oppfylt sine rettigheter. Det kan derfor være stor risiko for svikt i tjenesteytingen hvis kommunen ikke har tilstrekkelig styring med kvaliteten på tjenestene. Svikten kan få store konsekvenser for den enkelte bruker.

I sosialtjenesteloven § 5 vises det til at kommunen skal ha internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1. Styringssystemet skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold, og ha det omfang som er nødvendig.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

Fauske kommune har ifølge SSB 9 815 innbyggere i 3. kvartal 2023. 1 684 er barn under 18 år, og 8,3% av barna lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt. I 2021 var det 6,2% av barn i familier som mottok sosialhjelp i Fauske kommune. Dette ifølge tall fra Barne- ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir). Kommunen bosatte 40 flyktninger i 2022, og 9 av disse var barn.

Arbeidsledigheten i Fauske er lav. Tall fra Nav viser at 1,1% av arbeidsstyrken var helt ledige i september 2023.

Organisering og bemanning

I 2022 endret kommunen organiseringen og Nav er nå i linje under kommunaldirektøren. Kommunen er også vertskommune for et interkommunalt samarbeid for de kommunale tjenestene i Nav for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Hamarøy. Nav Indre Salten har følgende avdelinger:

- Oppfølging 1: Oppfølging av brukere med standard og situasjonsbestemte innsatsbehov, oppfølging av sykemeldte, stab, kontroller for tiltaksbruk, markedskoordinator.
- Oppfølging 2: Endret organisering, og tjenestene er nå organisert inn i avdeling 1 og 2.

- Oppfølging 3: Oppfølging av brukere med spesielt tilpasset innsatsbehov, ungdomsteam, team for personer over 30 år, IPS og utvidet oppfølging. Kvalifiseringsprogrammet (KVP) er organisert i dette teamet.
- Oppfølging 4: Team for økonomisk sosialhjelp og team for gjeldsrådgivning.

Nav-kontoret har 44 ansatte, hvorav 19 er kommunalt ansatt. Av disse er det i hovedsak 3 veiledere som arbeider med de kommunale tjenestene i Fauske kommune, i tillegg til de som jobber med KVP og gjeldsrådgivning.

Rutiner og systemer

Nav-kontoret gjennomfører ukentlige ledermøte, hvor både Nav-leder gir informasjon, felles tema drøftes og avdelingslederne informerer om status i avdelingene. Videre har Nav-leder og kommunedirektør tett og jevnlig dialog, og Nav-leder deltar i møter i den kommunale ledergruppen. Kommunedirektøren er også med i partnerskapsmøtene med Nav Nordland.

Team 4, som jobber med de kommunale tjenestene i Nav, har ukentlige møter på tvers av kommunene. De fleste møtene er digitale, men de har også ett fast møte per måned der de er samlet på kontoret. Første del av møtet ledes av avdelingsleder som gir faglige oppdateringer og praktisk informasjon. Deretter deler de seg og drøfter videre sak/problemstillinger i faggruppene for sosiale tjenester og gjeldsrådgivning. Kontorene bruker Velferd som saksbehandlersystem og har også gjeldsmodul.

I forbindelse med etablering av interkommunalt samarbeidet har kontoret jobbet mye med å utvikle felles rutiner og system for arbeidet med tjenestene. Ledelsen informerer om at de har tatt utgangspunkt i det beste av det som allerede var i kontorene. Det er utarbeidet to skjema for bruk i kartlegging, herunder kartlegge barn og unges situasjon og behov. Kartleggingen skal journalføres i det kommunale systemet. Det er også utarbeidet rutiner for saksbehandling, kontroll og godkjenning av vedtak. Alle vedtak skal gjennom kontroll og godkjenning. Det gjør veilederne ved å gi beskjed til hverandre i Teams om at de har en sak som må kontrolleres. Ledig veileder kontrollerer saken. Hvis det i vedtakskontrollen oppdages feil eller mangler, gir veileder tilbakemelding til aktuell saksbehandler. Systemet skal sikre rask og lik saksbehandling, på tvers av kontorene.

Avdelingslederne har det formelle fagansvaret og personaloppfølging av veilederne. Det faglige arbeidet følges også opp av fagansvarlige både generelt for de kommunale tjenestene i Nav, samt for gjeldsrådgivning. Kvalifiseringsprogrammet er tilknyttet oppfølging av statlige tjenester. Kontoret har videre system for hvem som er kontaktperson for eksterne samarbeidsparter, som for eksempel boligkontoret, barnevernet og flyktningetjenesten. Kommunen jobber per tiden med innføring av nytt avvikssystem. Det er under utprøving på deler av de kommunale tjenestene. Nav har ikke tatt det nye systemet i bruk enda, men det er under prosess.

Funn fra tilsynet

Tilsynsmyndigheten redegjør videre for de funn som ble avdekket gjennom dokumentgjennomgang, intervju med ansatte, ledere og brukere av tjenestene. Funnene sorteres under tilsynets hovedtema: kartlegging, vurdering og beslutning, samt oppfølging. 20 saksmapper med vedtak og journalnotat er gjennomgått. Saksmappene er fordelt i følgende kategorier:

- nye familier, med fem saksmapper
- langtidsmottakere, definert som mer enn seks måneder, med syv saksmapper.
- familier med flere enn tre barn, med fire saksmapper
- samvær, med to saksmapper
- hastesaker, med to saksmapper

Kartlegging

Ansvar for brukerne er fordelt etter hvem som har ledig kapasitet. Kontoret har gått bort fra å fordele på dato. Kartleggingen skal gjøres av den som får tildelt ansvaret for brukeren.

Ved gjennomgang av 20 saksmapper finner vi elleve saksmapper som tilfredsstillers tilsynets krav til kartlegging. I fem saksmapper finner vi en delvis kartlegging, der også barna er delvis kartlagt og omtalt. I fire saksmapper finner vi ingen kartlegging av barns behov. Dokumentene vi gikk gjennom var fra september 2022 frem til besøksdato 14. november 2023.

I intervju av ansatte finner vi at kartleggings skjema er kjent. Erfarne veiledere mener at de husker innholdet i skjema og at de derfor ikke har det foran seg i samtaler med brukerne. I intervju av ansatte og brukere finner vi at ikke alle barnefamilier får en helhetlig kartlegging, men i elleve saksmapper finner vi til sammen at det er gjort en helhetlig kartlegging i perioden tilsynet har undersøkt. Dokumentasjon på kartleggingen finner vi spredt. Noe er notert i journal, noe er i vedtak og noe i gjeldsmodul for økonomisk rådgivning. I intervju med ansatte kommer det frem at en helhetlig kartlegging av familien og spesielt barnas behov forutsetter relasjonsbygging og tar tid. De må få tillit fra foreldrene for å skaffe nok informasjon i sakene. Slik tilsynet forstår det, er det også i noen saker flyktningetjenesten som har det meste av kartleggingen. Derfor er det tett samarbeid med denne tjenesten. Det er en hovedregel ved kontoret at det er behov for en grundig kartlegging av førstegangssøkere. For noen nyankomne flyktninger, så gjør de klar stønad til grunnleggende behov før samtale, slik at de blir ivaretatt raskt. Ved søknader videre ser vi at det er jevnlig samtaler med mange brukere. De fleste spor av samtaler finner vi i vedtak.

Det kommer også frem både i intervju av ansatte og brukere, samt i saksmapper at det brukes tolk ved behov. Mange av samtalene skjer per telefon, men det er også samtaler i samarbeid med for eksempel flyktningetjenesten og ved hjemmebesøk. Bruk av hjemmebesøk er mer unnødvendig, men Nav har erfart at det kan være svært viktig for å ivareta familiens, og barnas behov. Ett eksempel er barn som har manglet senger.

I noen saksdokumenter finner vi at vedtak er veldig lik over lang tid, det vil si at tekst i vedtaket kopieres fra sak til sak. Det tyder på at kartleggingen ikke oppdateres. Vi finner likevel i vedtak at barna har fått ivaretatt sine behov, ved at det er innvilget stønad til ulike formål til barna. Dette støttes i intervju av brukerne, selv om noen uttrykker å ha en trang økonomi.

Barneperspektivet beskrives av ansatte i kommunen å være i fokus i alt arbeid som gjøres med de kommunale tjenestene. Vi finner i intervju av brukere at ansatte i Nav spør om barnas behov, men at dette er mest i tilknytning til søknad. De fleste brukerne gir uttrykk for at det er lett å komme i kontakt med Nav og at de føler seg ivaretatt.

I intervju av ansatte informeres det om at i arbeidet med kvalifiseringsprogrammet blir deltakere og deres familier kartlagt. Notat føres i det statlige systemet, men det er lite informasjon om barna som registreres inn her. Denne informasjonen blir heller ikke notert i velferd.

Vurdering og beslutning

Vi finner at vedtakene er i samsvar med søknadene. Det er god informasjon i vedtakene, og tydelige vurderinger og beslutninger. Barnetrygden er ikke medregnet, men nevnt noen ganger i forbindelse med råd og veiledning. I ett vedtak tidlig etter endring i regelverket var barnetrygden medregnet. Da kontoret oppdaget feilen, endret de vedtaket. Vi fant også en annen sak med omgjøring på eget initiativ. I de fleste sakene er stønaden vurdert og beregnet med utgangspunkt i statens veiledende normer, men vi finner også mange saker, der ekstra stønad er innvilget. Det er til fritidsaktiviteter, ferie, konfirmasjon, gaver, helseutgifter herunder tannlege med videre.

Mange saker drøftes i fagmøtet, som både sikrer individuelle vurderinger og lik behandling av sakene. Det er mer informasjon om vurdering og beslutning i vedtak enn i journalnotat. Barns behov blir belyst i saksbehandlingen. Gjennomgang av saksmappene viser få avslag. Stønader gis i all hovedsak etter § 18. Det gjøres få individuelle vurderinger etter § 19. Tilsynet fant én sak. To avslag dreide seg om at stønaden allerede var innvilget.

Veilederne i Nav drøfter også ved behov saker ut over fagmøtene, samt gjør hverandre oppmerksomme dersom det for eksempel er mottatt informasjon i en sak av en kollega. Ledelsen i Nav er tydelige på at barnas behov skal ivaretas. Dersom veilederne er i tvil, skal dette gå i barnas og brukernes favør. Ledelsen kontrollerer også vedtak jevnlig og tilnærmet ukentlig.

Oppfølging

Vi finner spor av møter og samtaler med brukerne, samt at Nav har møter med samarbeidsparter etter behov i enkeltsaker. Det kommer frem i intervju av ansatte at de har samtaler med brukerne. Vi finner at Nav informerer om rettigheter og plikter når de er i møter hos samarbeidsparter, som flyktningetjenesten og videregående skole.

Informasjonen om tilbud om oppfølging er spredt, slik den er når det gjelder kartlegging.

Vi finner ikke vedtak etter § 17, eller klare rutiner på når oppfølging skal gis, men oppfølgingen gis i forbindelse med KVP, gjeldsrådgivning, og ved andre behov. Når det gjelder oppfølging av deltakere i KVP, er noe av denne lagt til eksterne samarbeidsparter, men Nav følger opp ved behov. Brukerne vi intervjuet bekrefter at Nav er tilgjengelig for dem dersom det er ting de trenger hjelp med. Nav bekrefter at det er svært kort ventetid på time. De kan få møte på dagen.

Kvaliteten på oppfølgingen er ikke undersøkt i dette tilsynet.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

I forbindelse med søknad om økonomisk stønad til barnefamilier må Nav-kontoret foreta en helhetlig kartlegging av familiens situasjon, og behovene til hvert enkelt familiemedlem skal undersøkes. Nav skal ha et særlig fokus på barns behov. Det er videre viktig at tjenestemottakerne får formidlet sine behov, samt får informasjon om sine rettigheter. Basert på informasjon skal Nav-

kontoret gjøre konkrete individuelle vurderinger av hjelpebehovet. Det er både rett og plikt lagt til kontoret å gjøre skjønnsmessige vurderinger i hver enkelt sak, og lovens formål skal være førende for avgjørelsen.

Kartlegging

Innhenting av relevante opplysninger er avgjørende for å kunne fatte riktige avgjørelser i vedtak om økonomisk stønad, og er et krav i forvaltningsloven.

Statsforvalteren vurderer at Nav-kontoret i de fleste sakene sikrer at de er tilstrekkelig opplyst og kartlagt før det fattes vedtak om økonomisk stønad. Nav-kontoret har ikke en tydelig struktur i arbeidet med kartlegging og journalføring. Men i de sakene som er kartlagt kommer det tydelig frem, om enn noe spredt, hva familien har av behov. Det er enten notert i journal, gjeldsmodul eller vedtak.

Ansatte og ledelse har utarbeid et felles system med bruk av kartleggingsskjema, men praktiserer ikke alltid egne rutiner og system i arbeidet. Når dette blir gjennomført vil oppfølging av sakene bli mer helhetlig.

Vurdering og beslutning

Tilsynet vurderer at Nav i de fleste sakene gjør individuelle vurderinger av barnas behov ved søknader om økonomisk stønad. Barnas beste blir da tydelig ivaretatt. I de sakene med delvis kartlegging og noen få der vi ikke finner forsvarlig kartlegging, ser vi at dette kan ha betydning for videre saksbehandling.

Ved beregning av stønad etter lov om sosiale tjenester § 18 tar Nav utgangspunkt i statens veiledende norm, med unntak av saker som omhandler nødhjelp. I tillegg innvilges stønad til andre behov, som fritidsaktiviteter, ferie og helseutgifter. Det er tydelige føringer fra ledelsen om at stønader ved tvil skal gå i barnas og brukernes favør. Dette er i tråd både med føringene i formålsparagrafen og barnekonvensjonen. Det kommer frem en felles forståelse av hva som skal legges til grunn for en vurdering og beslutning både hos ansatte og ledere. Saksbehandlingen er god med tydelige og informative vedtak, selv om informasjonen i noen vedtak bør oppdateres mer jevnlig.

Rutinen i kontoret med at vedtak drøftes og kontrolleres mellom kollega, og at det er tilfeldig hvilke kollega som ser på vedtaket, bidrar både til kvalitetssikring i den enkelte sak, men også til mer likebehandling og deling av ulike perspektiv. Ledelsen kontrollerer vedtak jevnlig og tilnærmet ukentlig. Til sammen gir dette et godt grunnlag for å avdekke risikoområder og tema til forbedringsarbeidet.

Barnetrygden holdes utenfor vurderingen og beslutningen, og vedtakene er i samsvar med det familiene har søkt stønad til. Ledelsen legger opp til en kultur der kollega involveres i hverandres saker. I tillegg til kontroll på vurderingene, sikrer dette forsvarlige beslutninger ved tildeling av økonomisk stønad.

Oppfølging

Hensikten med oppfølgingen er å løse eksisterende sosial problemer og forebygge at slike problemer oppstår. Samtaler er et viktig verktøy i oppfølgingen av brukerne. I alle saksmappene vi gikk gjennom har det vært dialog med bruker, både med og uten samarbeidsparter involvert.

Oppfølging synes være lett tilgjengelig uansett problemstilling brukerne må ha, herunder behov for gjelsrådgivning. Det kommer frem i intervju at dette også gjelder for deltakere i KVP, men at her er noe av oppfølgingen lagt til eksterne samarbeidsparter, og Nav bidrar etter behov.

Det kommer ikke klart frem for oss når Nav skal tilby oppfølging. Den totale vurderingen at oppfølgingen Nav tilbyr er forsvarlig, og at Nav har et fokus på å gi gode tjenester til barnefamilier.

Styring og ledelse

Nav Indre Salten har ledermøter, fagmøter, kollegaveiledning og rutiner for godkjenning av vedtak som skal bidra til å sikre gode og forsvarlige tjenester.

Ansvar for kartlegging av barnefamilier som mottar økonomisk stønad er lagt til veilederen som følger opp bruker. Kontoret har utarbeid et felles system med bruk av kartleggingsskjema, men har ikke lyktes med å få det gjennomført i praksis. Likevel er arbeidet med kartlegging tilfredsstillende i de fleste saker for å sikre gode tjenester. Når planene for arbeidet blir gjennomført, vil oppfølging av sakene også bli mer helhetlig.

Nav er en del av det kommunale avvikssystemet, og blir brukt for å fange opp feil eller mangler. Per tiden er et nytt system under utprøving, og Nav vil snart være en del av dette.

Organiseringen av Nav i kommunen bidrar til tett samarbeid med kommuneledelsen og en effektiv styring og ledelse av organisasjonen.

5. Statsforvalterens konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Det ble ikke avdekket lovbrudd under tilsynet. Tilsynet er derfor avsluttet.

Med hilsen

Daniel Wie Sandbakk(e.f.)
underdirektør

Vanja Os
revisjonsleder

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok.

Varsel om tilsynet ble sendt 10.07.2023. Tilsynet hadde samtaler og dialog med kontaktpersoner ved Nav-kontoret i forkant av besøket.

Tilsynsbesøket ble gjennomført ved Nav Indre Salten, avdeling Fauske, og innledet med et kort informasjonsmøte 14.11.2023. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt 15.11.2023.

En del dokumenter var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens andre dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Organisasjonskart
- Oversikt over ansatte med ansvarsområde
- Årsmelding 2022
- Partnerskapsavtalen mellom Fauske kommune og Nav Nordland
- Oversikt over møtестruktur i Nav-kontoret og kommunen hvor sosiale tjenester er tema
- Delegasjonsvedtak
- Avtale om interkommunalt samarbeid
- Rutiner ved godkjenning av vedtak
- Saksflyt og informasjon om stikkprøvekontroll
- Oversikt over fagsystemene
- Rutiner og system for avvikshåndtering – nytt system
- Kommunale normer brukt til utmåling av økonomisk stønad
- Rutiner og skjema for kartlegging
- Virksomhetsplan for Nav Nordland og Nav Indre Salten, med møtестruktur
- Egenrapportering

Det ble valgt 20 mapper etter følgende kriterier:

- Nye familier
- Langtidsmottakere (stønad mer enn seks måneder)
- Familier med flere enn tre barn
- samvær
- Nødhjelpssaker

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte ved tilsynsbesøket.

Ikke publisert her

6 brukere ble intervjuet i forbindelse med tilsynet. Flere tok kontakt i ettertid, men det var da ikke behov for å snakke med dem.

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

- seniorrådgiver, Vanja Ailin Os, Statsforvalteren i Nordland, revisjonsleder
- seniorrådgiver, Lena Stifjell, Statsforvalteren i Nordland, revisor
- rådgiver, Rami Saadah, Statsforvalteren i Nordland, revisor
- student, Maja Louise Cruickshank, Universitetet i Tromsø, observatør av intervju første

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

2022–23 Nav-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov ved tildeling av sosiale tjenester

Søk

Søk etter tilsynsrapporter

Fra: [Forum for Kontroll og Tilsyn](#)
Til: [Forum for Kontroll og Tilsyn](#)
Emne: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 4. – 5. juni 2024
Dato: tirsdag 9. januar 2024 14:40:16

Til kontrollutvalgsmedlemmer og andre interesserte

Velkommen til **FKTs fagkonferanse 2024** som arrangeres på Quality Airport Hotel, Gardermoen 4.– 5. juni.

Nå har du sjansen til faglig oppdatering og nettverksbygging

Målgruppen er ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontrollarbeid i kommunal sektor.

Program:

Kontrollutvalget – roller og samspill

Mange er ferske i kontrollutvalget og de trenger kunnskap om utvalgets rolle og hvordan utvalget skal opptre i samspill med andre aktører som har ansvar for kontroll i kommunene. Vi inviterer representanter fra både kontrollutvalg og revisjon, ordfører og kommunedirektør til samtale og refleksjon rundt tema «Kontrollutvalget – roller og samspill».

Habilitet og tillit

Høsten 2023 har nyhetsbildet vært preget av ulike habilitetssaker og spørsmål om innsideinformasjon. Hvordan påvirkes tilliten til politikerne av dette? Er det grunn til å se nærmere på tilsvarende problemstillinger i lokalpolitikken?

Henvendelser og varsling

Kontrollutvalget kan erfare å ta imot henvendelser om mer eller mindre konkrete kritikkverdige forhold. Hvordan skal kontrollutvalget håndtere slike henvendelser? Og hva med varsling – har kontrollutvalget noe med det å gjøre?

Økonomisk bærekraft

Har kommunen din en bærekraftig økonomi? Hvordan kan kontrollutvalget finne ut det? Har kontrollutvalget et ansvar her?

Vi vil også vise fram gode eksempler på forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vel møtt!

Deltakeravgift: Medlemmer kr. 7 900, andre kr. 8 400

Påmeldingsfrist: 29. april

Årsmøte i Forum for kontroll og tilsyn avholdes 4. juni. Nærmere informasjon om årsmøtet finner du [her](#)

Medlemsoversikt

Til påmelding

SAK 06/24

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Røklund, 06. februar 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget